

ดนตรีในการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ: กรณีศึกษาโรงเรียนกิมยี่อี่ตัว
ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ปริญญานิพนธ์
ของ
เกียรติวิภา งามรัตนกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

สิงหาคม 2560

ดนตรีในการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ: กรณีศึกษาโรงเรียนกัมมัยอัสสัมชัญ
ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ปริญญานิพนธ์
ของ
เกียรติวิภา งามรัตนกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดนตรีในการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ: กรณีศึกษาโรงเรียนกิมยี่อู๊ตั้ว
ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

สิงหาคม 2560

ธีรวิภา งามรัตนกุล. (2560). *ดนตรีในการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ: กรณีศึกษาโรงเรียนกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ปริญญาโท ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี ศรีสมบัติ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาด้านมานุษยดุริยางควิทยา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพิธีกรรมการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ และศึกษาดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้ข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลภาคสนามประกอบการศึกษา ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

พิธีกรรมการสวดมนต์ทำวัตรเย็นเป็นไปตามแบบแผนพิธีกรรมของพุทธศาสนิกายมหายาน โดยการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อิตัว จะแบ่งเป็น 4 เวลา คือ 5.00น. , 10.00น. , 14.00น. และ 19.00 น. ในพิธีกรรมการสวดมนต์ทำวัตรเย็นจะมีวงดนตรีบรรเลงประกอบการสวดในทุกช่วงเวลาสำหรับการสวดมนต์ทำวัตรเย็นช่วง 19.00 น. หรือการสวดบทปักเต้าเกงเป็นการสวดมนต์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษต่างจากการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในช่วงเวลาอื่นๆ โดยบทสวดจะแตกต่างกันออกไป มีบทสวดสำหรับสวดเคราะห์ต่อดวงชะตาและบทสวดสำหรับการเดินเวียนธูป และมีดนตรีบรรเลงทำนองคลอไปตลอดการสวด

เครื่องดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรมการสวดมนต์ทำวัตรเย็นที่คณะวงดนตรีของโรงเรียนกิมยี่อิตัว มีอยู่ 4 ชนิด ได้แก่ 1.กลองจีน 2.เจิ้งหรือกระดัง 3.เอียวคิมหรือซิมจีน และ 4.ตีต้าหรือปี่ โดยใช้นักดนตรีบรรเลงกลองและเจิ้ง 1 คน บรรเลงเอียวคิมและตีต้าเครื่องมือละ 1 คน รวมทั้งหมด 3 คน บทเพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมการสวดมนต์ทำวัตรเย็นมี 6 เพลง เป็นเพลงจีนกว้างดั่งที่ใช้ในการแสดงดนตรีประกอบพิธีกรรม โดยจะแบ่งเป็น เพลงบรรเลงสำหรับคั่นบทสวด 3 เพลง และเพลงที่บรรเลงคลอไปกับทำนองสวดของพระอีก 3 เพลง โดยได้ทำการบันทึกโน้ตเพลงเป็นโน้ตสากลและโน้ตไทย ประกอบควบคู่ไปกับคำอ่านและความหมายของบทสวด ลักษณะที่สำคัญในการบรรเลงดนตรีอีกอย่างหนึ่งคือ การที่นักดนตรีสามารถเปลี่ยนบันไดเสียงตามทำนองการสวดของพระสงฆ์ ทำให้ท่วงทำนองในการสวดมีความแม่นยำและมีความไพเราะน่าฟังยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะต่างจากการสวดมนต์ทำวัตรของโรงเรียนที่ไม่มีดนตรีบรรเลงประกอบการสวด

MUSIC PERFORMANCE OF THE EVENING CHANT DURING A CHINESE VEGETARIAN
FESTIVAL: A STUDY OF BUN KIM YEU EI TUA CHINESE SHRINE, SAO CHA NGHOK
SUB-DISTRICT, BANGKLA DISTRICT, CHACHEANGSAO PROVINCE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine Arts Degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University
August 2017

Teantira Ngamrattanakul. (2017). *Music Performance of The Evening Chant during a Chinese Vegetarian Festival: a Study of Bun Kim Yeu Ei Tua Chinese shrine, Sao Cha Nghok Sub- District, BangKla District, Chacheangsao Province*. Master's thesis, M.F.A. (Ethnomusicology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Rujee Srisombut.

This research is a musical anthropology study with two purposes: (1) to study an evening Buddhist chant at a vegetarian festival; (2)) to study music used while an evening Buddhist chant at Bun Kim Yeu Ei Tua Chinese Shrine in the Sao Cha Ngok Sub- District in the Bangkla District of Chacheangsao Province. In this research, information from documents and field data was employed, resulting in the following:

This Buddhist chant is a part of Mahayana-style Buddhism. The ritual is normally performed four times a day, which are at 5am, 10am, 2pm, and 7pm. In each session, there will be a musical band playing at the same time the chant is being performed. More importantly, the 7pm session has more unique characteristics than the rest. There are additional songs for good luck, walking back and forth together and the music playing during a ritual.

There are four musical instruments that use for the chant, which include the following; (1) Chinese drum; (2) Jeng (Bell); (3) leo-kim (Chinese cymbalo); (4) Tita (Chinese Flute). One musician played the drum and bell, and one each also played the Chinese cymbalo and Chinese flute. There are six Cantonese-style songs for an evening ritual, which can be separated into two kinds, The first kind is 6three songs performed in the interim between each chant and the second kind are another three songs performed when the chant happens. The most important characteristic of these musical performances is that the musicians transpose their key with the chanting tone of the monks, enhancing the precision and the beauty of the chant more than a normal chant that happens at other Chinese shrine.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำงานแก่ผู้วิจัย จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงในที่สุด กราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.รุจี ศรีสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.วีระ พันธุ์เสือ คณะกรรมการตรวจสอบปริญญานิพนธ์ รวมถึง ผศ.ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและคำชี้แนะแก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้พบข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นและตรวจสอบแก้ไขปรับปรุง จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

กราบขอพระคุณ คุณจงกล ทิมอรุณ ประธานมูลนิธิเพื่อโรงเจตลาดบ้านหมุ่, คุณสมบุญ แต้ปิง, คุณกิมจ้วน แต้ปิง, และคุณสุนิธิ ปิ่นแก้ว คณะนักดนตรี รวมไปถึง พระปวรนนท์ แซ่ลี ที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเจ, รายละเอียดการสวดทำวัตร และรายละเอียดด้านดนตรีที่ใช้ประกอบการสวดทำวัตร นอกจากนี้ยังมีอีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวถึง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในด้านข้อมูล เนื้อเพลง อีกทั้งให้คำแนะนำต่างๆ เพื่อให้ผู้วิจัยนำมาใช้ในการทำงานวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณความช่วยเหลืออันเป็นสำคัญสำหรับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ล้วนมีส่วนสำคัญที่ทำให้ปริญญานิพนธ์สำเร็จลุล่วง ได้แก่ ครูมีนา รอดคล้าย และคณาจารย์โรงเรียนจิตรลดา, เพื่อนๆนิสิตปริญญาโทปีการศึกษา 2555, นายพัชร ธรรมปราโมทย์, นายคริส ไปตระนันท์, นายอิทธิฐ์ สิงห์พันธุ์, และนายอรรถวิทย์ ศรีบางรัก ที่ได้ช่วยเหลือผู้วิจัยในหลายๆด้าน ทั้งการเก็บข้อมูลภาคสนามและข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสมทิพย์ งามรัตนกุล, คุณแม่อรทัย งามรัตนกุล บิดาและมารดาของผู้วิจัย คุณย่าไช้จิ้ม แซ่โง้ว รวมถึงญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้ความรักความอบอุ่นและสนับสนุนผู้วิจัยในหลายๆ ด้าน ทั้งทางกำลังทรัพย์ กำลังใจ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา

เจียรวิรา งามรัตนกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดประสงค์ของการวิจัย	4
ความสำคัญของงานวิจัย	4
ขอบเขตของงานวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสาร ตำรา และหนังสือวิชาการ ที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
3 วิธีดำเนินการวิจัย	24
การกำหนดแหล่งข้อมูล	24
การรวบรวมข้อมูล	25
การศึกษาค้นคว้าข้อมูล	26
การวิเคราะห์ข้อมูล	26
การนำเสนอข้อมูล	27
4 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล	28
ประวัติความเป็นมาและพิธีกรรม	28
ดนตรีและบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการสวด	48
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	88
จุดประสงค์	88
วิธีดำเนินการวิจัย	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
สรุปผลการวิจัย	89
อภิปรายผลการวิจัย	94
ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	100
ภาคผนวก ก	101
ภาคผนวก ข	120
ภาคผนวก ค	127
ภาคผนวก ง	158
ประวัติย่อผู้วิจัย	163

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนที่การเดินทางไปโรงพยาบาลกมยื้ออิตัว	29
2 แผนผังบริเวณโรงเจ	30
3 ชุมประตู่ทางเข้าโรงเจ	31
4 โรงทานสำหรับประชาชนทั่วไป	31
5 บริเวณศาลเจ้าสำหรับทำพิธี	32
6 พิธีปล่อยปลา	37
7 พิธีถวายเครื่องทรงกระดาศ	38
8 พิธีส่งเจ้า	38
9 การเดินเวียนธูปในพิธีทำวัตรเย็นเวลา 19.00 น.	39
10 แผนผังในศาลเจ้าที่ใช้ประกอบพิธี	40
11 โต๊ะหมู่บูชาที่ใช้ประกอบพิธี	41
12 อิมเค็งหรือกระดิ่งมือถือ	42
13 บักฮื้อ	43
14 ต้อง หรือ ฆ้องมือถือ	43
15 บาตรทองเหลือง	44
16 หนังสือสวดมนต์สำหรับทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น.	45
17 นายสมบุญ แซ่ปึง	49
18 นายกิมจวง แซ่ปึง	50
19 นายสุนิธิ ปิ่นแก้ว	51
20 เอี่ยวคัม หรือ ชิมจิ้น	52
21 ตีต้าหรือปี	53
22 กลองจิ้น	54
23 เจ็งหรือกระดิ่ง	55

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรและเป็นประเทศที่ไม่ปิดกั้นการติดต่อกับต่างประเทศ ทั้งในด้านการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้า การรับวัฒนธรรมใหม่ๆ รวมไปถึงการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาของชนชาติต่างๆ เมื่อมีประชากรจากชาติอื่นๆ เข้ามาจึงทำให้มีการนำเอาชนบประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติเมื่อครั้งยังอยู่ในประเทศของตนเข้ามาด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประเทศไทยมีความหลากหลายของวัฒนธรรมที่เห็นได้ชัดเจนคือวัฒนธรรมจีน

ในส่วนของความสัมพันธ์ทางการค้าขายระหว่างไทยกับจีนนั้นมีมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็มีใช้ประเด็นสำคัญที่ทำให้เกิดการอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทย ประเด็นหลักที่ทำให้เกิดการอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยของชาวจีนนั้นยังมีปัจจัยด้านอื่นอีก ชาวจีนส่วนใหญ่ที่อพยพเข้ามาในไทยแทบทั้งหมดมาจากจีนใต้ คือ กวางตุ้ง ฟูเจี้ยน และกวางสี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริเวณนี้อยู่ใกล้ชิดกับภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และสภาพของภูมิอากาศในบริเวณภูมิภาคนี้ก็ไม่แตกต่างกับถิ่นเดิมของชาวจีนในประเทศจีน และเป็นด้วยว่าการติดต่อระหว่างจีนกับโลกภายนอกเปิดขึ้นที่เมืองท่าของมณฑลกวางตุ้งและฟูเจี้ยน ประกอบกับความเป็นอยู่ของชาวจีนเหล่านี้เองคือบริเวณจีนใต้เป็นภูเขา การเพาะปลูกทำได้ไม่ดี คนพวกนี้จึงมีอาชีพทางการประมงและล่าสัตว์ ทำให้มีความพร้อมที่จะออกเดินทางไปด้วยหลักแหล่งอยู่ในที่ไกลๆ ออกไปได้ (สภากิจแห่งชาติ. 2508: 5)

ชาวจีนได้อพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก บริเวณที่ชาวจีนตั้งบ้านเรือนอยู่ มักจะเป็นย่านการค้าและธุรกิจของท้องถิ่นนั้น ลักษณะความเป็นอยู่ทั่วไปของชาวจีนทั้งหลายนั้น จะเห็นได้ว่า ชาวจีนผูกพันกันในหมู่พวกเดียวกันมาก ทั้งนี้เพราะเป็นผู้มาจากบริเวณเดียวกันและกลุ่มภาษาเดียวกัน (สภากิจแห่งชาติ. 2508: 8) เมื่อมีการรวมกลุ่มกันเป็นชุมชน ทำให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นในด้านอาหารการกิน การใช้ภาษา รวมไปถึงการสร้างวัดและศาลเจ้าจีนขึ้นมาเป็นศูนย์รวมของชุมชนนั้นๆ ในด้านประเพณีความเชื่อก็คงติดตามมาพร้อมๆ กับความศรัทธาของชาวจีนเกือบกล่าวได้ว่าทุกแห่งที่มีชาวจีนจะต้องมีศาลเจ้าอันเป็นที่สถิตของเทพเจ้าต่างๆ กันไปตามแต่ความเชื่อถือ ในจำนวนศาลเจ้าทั่วประเทศไทยมีนับเป็นพันๆ แห่ง มูลเหตุในการสร้างศาลเจ้านั้นนอกเหนือจากจะเป็นที่ประกอบพิธีกรรมตามประเพณีต่างๆ แล้วศาลเจ้ายังเป็นที่พบะสังสรรค์ของผู้คน เป็นที่ตั้งของมูลนิธิเพื่อสังคม เป็นโรงพยาบาลและโรงเรียนด้วย (เนตรดาว พลสะอาด. 2530: 223)

สำหรับวัดจีนและศาลเจ้าจีนนั้น เป็นผลจากความเชื่อทางศาสนาที่มีการพัฒนาถึงขั้นใดขั้นหนึ่งดังเช่นในสมัยโบราณที่ว่า 25 ครอบครัวจะต้องตั้งศาลเจ้าที่ 1 ศาล วัดและศาลเจ้านั้นสร้างขึ้นโดยความร่วมมือกันบริจาคทุนทรัพย์ มิใช่สร้างขึ้นโดยครอบครัวหรือแซ่ใดแซ่หนึ่งเท่านั้น (ยกเว้นวัดของกษัตริย์) เพราะฉะนั้นศาลเจ้าและวัดจึงเป็นที่สาธารณะที่เปิดเผยและเป็นของส่วนรวม ทุกคนสามารถจะเข้าไปทำพิธีกรรมหรือกิจกรรมต่างๆ ทางศาสนาได้ โดยนัยนี้ศาลเจ้าจีนจึงเป็นที่ส่วนรวมของทุกคน ตลอดทั้งปีจะมีชาวจีนไปทำพิธีทางศาสนาที่วัดจีนและศาลเจ้าจีนโดยตลอด (ตัวน ลี เชิง, บุญยิ่ง ไร้สุขศิริ. 2543: 12)

ชาวจีนแม้จะอพยพมาอยู่ในประเทศไทยแล้ว ก็ยังถือว่าเป็นชาติที่มีความยึดถือในขนบธรรมเนียมประเพณีของตน คนจีนมีความยึดมั่นในวัฒนธรรมของตนเองอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ยังคงดำเนินชีวิตตามแบบอย่างชนชาติตนมาโดยตลอด วัฒนธรรมของชาวจีนจึงแพร่กระจายไปยังทุกที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนชาวจีน รวมไปถึงประเพณีถือศีลกินเจเทศกาลกินเจของจีนมีลักษณะเดียวกับการกินมังสวิรัตของไทยทั้งเนื้อหาและรูปแบบ เนื้อหาคือการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต รูปแบบคือการรับประทานแต่ผักผลไม้ และนิยมเฉพาะบางหมู่เหล่าเท่านั้นจึงพบว่าชาวจีนส่วนใหญ่ไม่นิยมเทศกาลกินเจ อาจเป็นเพราะว่าการกินอาหารเจมิได้เป็นไปโดยธรรมชาติ แต่เป็นการเลือกกินเฉพาะอย่างซึ่งขัดกับหลักโภชนาการและรสนิยมของคนทั่วไป รวมทั้งขัดกับหลักธรรมที่สอนให้บุคคลไม่ยึดถือมั่นในปัจจัยแห่งการเลี้ยงชีพ พระภิกษุที่ต้องภิกขาจารอาหารจากชาวบ้าน ยึดต้องอยู่อย่างกินง่าย การกินมังสวิรัตจึงมิได้เป็นพุทธบัญญัติ (สมบุญ สุธาส์ราญ. 2530: 66)

สำหรับอำเภอบางคล้าเป็นอำเภอที่อยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดฉะเชิงเทรา ทิศเหนือมีอาณาเขตติดกับจังหวัดปราจีนบุรี ทิศตะวันตกติดกับแม่น้ำบางปะกงทำให้พื้นที่ในบริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำการเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งเป็นชาวจีนที่เกิดในประเทศไทยและเป็นเชื้อสายของผู้อพยพชาวจีนในครั้งอดีตหรือชาวจีนโพ้นทะเลบรรพบุรุษของชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอบางคล้าเหล่านี้มาจากแต่จีว รองลงมาจีนแคะ จีนฮกเกี้ยนและจีนไหหลำ เมื่อมีชาวจีนอาศัยและจับจองพื้นที่เป็นจำนวนมากทำให้มีการเข้ามาของวัฒนธรรมจีนควบคู่ไปด้วย วัฒนธรรมและประเพณีที่ชาวไทยเชื้อสายจีน อำเภอบางคล้า ปฏิบัติกันทุกปีได้แก่ การไหว้บรรพบุรุษและเทพเจ้าในเทศกาลต่างๆ พิธีแต่งงาน พิธีศพ การทำงเด็ก ตรุษจีน สาทจีน รวมไปถึงเทศกาลกินเจ

ที่ตำบลสาวชะโงกซึ่งอยู่ในอำเภอบางคล้าเป็นตำบลที่มีชุมชนชาวจีนอยู่มาก จากคำบอกเล่าของคนเก่าแก่ได้เล่าว่า พื้นที่ส่วนนี้เป็นของชาวเขมรมาก่อน ต่อมามีการอพยพย้ายถิ่นของชาวจีนเกิดขึ้น ชาวจีนบางกลุ่มได้มาสร้างชุมชนและประกอบอาชีพทำสวนผลไม้และปลูกผักเพื่อนำไปขายที่

ตลาด เนื่องจากบริเวณนี้ติดแม่น้ำบางปะกงซึ่งเป็นทำเลที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกทำให้การทำ การเกษตรได้ผลดี เมื่อชาวจีนมีจำนวนมากขึ้นจากการอพยพชักชวนกันเข้ามาทำมาหากินในพื้นที่รวม ไปถึงการแต่งงานมีลูกหลานเพิ่มมากขึ้น ทำให้ชาวเขมรที่เคยอยู่แต่เดิมต้องย้ายถิ่นฐานไป การสร้าง โรงเจนั้น ก็มีย่ออิฐตัวเกิดขึ้นพร้อมๆ กับการเติบโตของชุมชน โรงเจแห่งนี้อยู่ติดแม่น้ำบางปะกงซึ่งการ คมนาคมทางน้ำถือได้ว่าเป็นการคมนาคมหลักในสมัยก่อน และประชาชนมักตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนใกล้ แม่น้ำ ทำให้คนไทยเชื้อสายจีนจากละแวกใกล้เคียงเดินทางมายังโรงเจนั้นมีย่ออิฐตัวอย่างมากมาย ทุกปี

โรงเจนั้นมีย่ออิฐตัวเป็นโรงเจที่มีมานานกว่าร้อยปี จากคำบอกเล่าของคนเก่าแก่ได้กล่าวว่ามี ชินแสชาวจีนที่อพยพมาจากประเทศจีนได้นำกระถางธูปมาจากศาลเจ้าในเมืองจีนเพื่อนำมาบูชา เมื่อ มาถึงเมืองไทยได้ที่พำนักเป็นหลักแหล่งจึงได้สร้างศาลเจ้าขึ้นใหม่และนำกระถางธูปไว้ในศาลเจ้า และ ในทุกๆ ปีช่วงเทศกาลกินเจ โรงเจนั้นมีย่ออิฐตัวจะทำการเชิญเทพเจ้าเพื่อมาสถิตอยู่ในศาลเจ้าสำหรับ ให้ผู้คนเคารพบูชา องค์เจ้าประจำศาลคือ เจ้าอึ้งฮุดโจ้ว นอกจากนั้นยังมีการเชิญพระจีนนิยาย มหายานมาทำพิธีตลอดช่วงเทศกาลกินเจ ตลอด 10 วันจะมีการสวดมนต์ทำวัตรทุกวัน วันละ 4 เวลา ได้แก่เวลา 5: 00น. 10: 00น. 14: 00น. และ 19: 00น.

สำหรับการทำวัตรเย็นเวลา 19.00 น. บทสวดที่ใช้จะเป็นทำนองสูงต่ำเป็นส่วนมากและว ดดนตรีสามารถบรรเลงคลอไปกับบทสวดได้ นอกจากนั้นในช่วงทำวัตรเย็นนี้จะมีการเดินเวียนธูปตั้งแต่ บริเวณรอบศาลเจ้าด้านนอกจนไปถึงโต๊ะหมู่บูชาด้านใน ซึ่งในขณะที่เดินเวียนธูป พระจีนจะทำการ สวดเป็นทำนองพร้อมกับเคาะกระดิ่งไปด้วย สำหรับวงดนตรีจะบรรเลงคลอไปจนจบการสวด ซึ่งเมื่อ เทียบกับบทสวดทำวัตรในช่วงเวลาอื่นๆ แล้วถือได้ว่าบทสวดทำวัตรเย็นใช้เวลาานกว่าและมีความ ไพเราะของช่วงทำนองมากกว่าบทสวดในช่วงเวลาอื่นๆ

ด้วยเหตุนี้เอง ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาดนตรีที่ใช้ประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาล กินเจ ของโรงเจนั้นมีย่ออิฐตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า แม้ ตามศาลเจ้าต่างๆ ทั่วไปในประเทศไทยจะมีการจัดเทศกาลกินเจเหมือนกัน แต่ยังมีส่วนน้อยที่มีการจัด วงดนตรีเล่นประกอบการสวดทำวัตรในเทศกาลกินเจ และชาวไทยเชื้อสายจีนที่เป็นจีนแท้ๆ แต่ดั้งเดิม นับวันก็จะกลมกลืนกลายเป็นคนไทยไปเกือบหมด การจะหาคนจีนที่เล่นเครื่องดนตรีจีนแบบดั้งเดิมได้ นั้นจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างลำบาก อีกทั้งผู้ที่จะสามารถเล่นประกอบบทสวดมนต์จำเป็นจะต้องมีพื้น ฐานความรู้ภาษาจีนเนื่องจากบทสวดที่ใช้ในเทศกาลกินเจเป็นบทสวดภาษาจีน ผู้บรรเลงจึงจำเป็นต้อง เข้าใจว่าควรบรรเลงอย่างไรให้เข้ากับบทสวดและเริ่มบรรเลงช่วงไหนหรือหยุดช่วงไหน การศึกษาดนตรี ที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ในเทศกาลกินเจ ของโรงเจนั้นมีย่ออิฐตัว จึงมีความน่าสนใจและควร อนุรักษ์ไว้อย่างยิ่ง

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาและพิธีกรรมในการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อี่ตั่ว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ศึกษาดนตรีและบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อี่ตั่ว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เป็นเวลาล่วงเลยมาหลายร้อยปีที่ชาวจีนได้อพยพลงมาสู่แผ่นดินไทย ถึงแม้ว่าชาวจีนนั้นถือได้ว่าเป็นชาติที่มีความยึดถือในขนบธรรมเนียมของชาติตนเอง แต่เวลาที่ล่วงเลยประกอบกับการเปลี่ยนแปลงในยุคที่เทคโนโลยีมีส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิต รวมไปถึงภาระหน้าที่ต่างๆ ทำให้ประชาชนชาวไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่ ๆ สนใจวัฒนธรรมอันเป็นแบบแผนแต่เดิมของบรรพบุรุษน้อยลงจากแต่ก่อน

เทศกาลกินเจของโรงเรียนกิมยี่อี่ตั่ว จะมีวงดนตรีเล็กๆ บรรเลงควบคู่ไปกับการสวดมนต์ทำวัตร 4 เวลา ซึ่งแต่ละเวลาจะใช้บทสวดคนละชุดที่มีความสั้นยาวไม่เท่ากัน ผู้บรรเลงจะบรรเลงคลอไปกับบทสวดจากพระจีน ทำให้การสวดมนต์มีความไพเราะ โดยเฉพาะบทสวดทำวัตรเย็นที่มีทำนองสูงต้งเป็นบทเพลงน่าฟังเมื่อเทียบกับบทสวดในช่วงเวลาอื่นๆ ในส่วนของนักดนตรีที่บรรเลงมีความเชี่ยวชาญทั้งในภาษาจีน บทสวด จังหวะที่ต้องบรรเลง และบทเพลงที่ใช้ซึ่งยังมิได้ถูกบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร การบันทึกข้อมูลทางดนตรีจึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นแนวทางในการศึกษาดนตรีที่เกี่ยวข้องพิธีต่างๆ ในเทศกาลกินเจของชาวไทยเชื้อสายจีน นอกจากนั้นยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ทางด้านดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อี่ตั่ว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และเป็นการสร้างจิตสำนึกของชาวไทยเชื้อสายจีนรวมถึงผู้ที่สนใจ ให้ช่วยกันอนุรักษ์และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมดนตรีที่ใช้ในเทศกาลสำคัญของจีนมากขึ้น

การศึกษาดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อี่ตั่ว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ก่อให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาและพิธีกรรมในการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อี่ตั่ว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ทำให้ทราบถึงดนตรีและบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อี่ตั่ว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. พื้นที่การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อี่ตั่ว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลด้านประวัติความเป็นมาของโรงเรียน, ดนตรี, วงดนตรีบรรเลงเพลงที่ใช้บรรเลง, วิธีการบรรเลง รวมไปถึงวัฒนธรรมทางดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อี่ตั่ว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทสวดทำวัตร หมายถึง บทสวดซึ่งสวดเป็นภาษาจีนสำหรับสวดมนต์ประจำวัน

ดนตรีประกอบบทสวดทำวัตร หมายถึง ดนตรีที่ใช้บรรเลงเป็นทำนองคลอไปพร้อมกับบทสวดทำวัตรประจำวัน

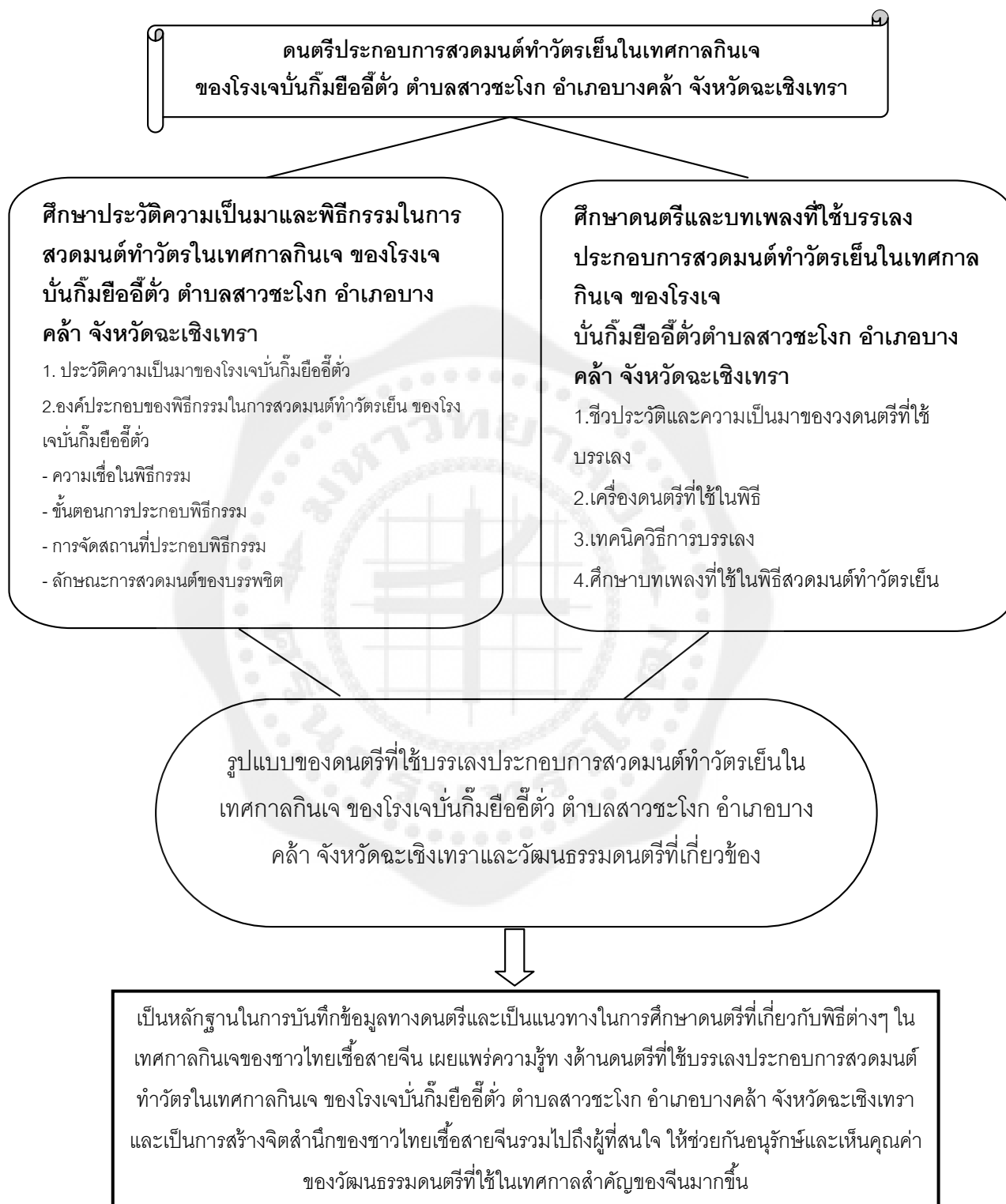
บทสวดทำวัตรเย็น หมายถึง บทสวดซึ่งสวดเป็นภาษาจีนสำหรับสวดมนต์ประจำวัน ในช่วงเวลา 19:00 น. หรือบทสวด

ปักเต้าเก๋งลู่ หมายถึง เทคนิคของเอียวคิมวิธีการตีเสียงยาวคล้ายๆ กับการกรอตัวโน้ตในซิมไทย

ฮวง หมายถึง เทคนิคของตีต้าเป็นการควบคุมลมที่ใช้ในการเป่าโดยคุมให้เกิดเสียงหนักเบา

เทียนยี่ หมายถึง เทคนิคของตีต้าเป็นการเพิ่มตัวโน้ตลงไปในห้องหนึ่งห้องให้โน้ตเพิ่มมากขึ้นเพิ่มลวดลายเพลง

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวัติความเป็นมาและความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงของประเทศจีนกับประเทศไทยมีมาอย่างยาวนาน ตลอดเวลาที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือประชากร ล้วนแล้วแต่มีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นทั้งสิ้น รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมดนตรี ซึ่งมีผู้สนใจได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ อยู่ไม่น้อย ไม่ว่าจะเป็น งานวิจัย บทความ หนังสือ ดังนั้นการศึกษาเรื่องดนตรีประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจของโรงเรียนก็มิใช่ขี้ตัว ต่าบลสาธุชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงมีเอกสาร และงานวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าด้านต่างๆ อยู่เป็นจำนวนมาก

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเสนอเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสาร ตำรา และหนังสือวิชาการที่เกี่ยวข้อง

1.1 ประเทศจีนและชาวจีนในประเทศไทย

1.2 วัฒนธรรมและดนตรีของจีน

1.3 พิธีกรรมความเชื่อ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสาร ตำรา และหนังสือวิชาการ ที่เกี่ยวข้อง

1.1 ประเทศจีนและชาวจีนในประเทศไทย

เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี (2540: 1) ได้กล่าวถึงประเทศจีนไว้ในหนังสือเรื่อง ดนตรีจีน ความเป็นมาว่า ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีดินแดนกว้างใหญ่ไพศาลมีพื้นที่มากกว่า 9.6 ล้านตารางกิโลเมตร พรมแดนทางบกมีความยาวกว่า 20,000 กิโลเมตร อาณาเขตทางด้านตะวันออกจรดกับประเทศเกาหลีเหนือ ทิศเหนือจรดกับมองโกเลีย และรัสเซีย ทิศตะวันตกจรดกับอัฟกานิสถานและปากีสถาน ทิศใต้จรดอินเดีย ภูฏาน เนปาล พม่า ลาว และเวียดนาม รวมประเทศที่มีชายแดนติดต่อกันถึง 11 ประเทศ มีชายฝั่งทะเลยาวกว่า 18,000 กิโลเมตร ติดต่อกับทะเลเหลือง ทะเลจีนตะวันออก และทะเลจีนใต้ จีนมีน่านน้ำกว้างใหญ่ไพศาล และมีเกาะอย่างน้อยกว่า 5,000 เกาะ นอกจากอาณาเขตของประเทศที่กว้างใหญ่แล้ว ประเทศจีนยังเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลก ประมาณ 1,000 ล้านคน ประกอบด้วยชนเผ่าต่างๆ ถึง 56 ชนเผ่า ในบรรดาชนชาติเหล่านี้ ชาวจีนมีจำนวนมากที่สุด ประมาณร้อยละ 94 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศสำหรับอีก 55 ชนชาติที่เหลือมีจำนวนที่ไม่มากนัก ส่วนมาเป็นคนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนประชากรมากกว่า 1 ล้านคน มีเพียง 15 ชนชาติคือ มองโกล หุย ทิเบต อุยกูร์ แมนจู อี๋ จวง

บู๊ อี เกาหลี แมนจู ตูเจีย ดอง เย้า ไป และฮั่นนิ ชาวฮั่นซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ จะอาศัย กระจุกกระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยจะอาศัยหนาแน่นมากในบริเวณลุ่มแม่น้ำฮวงโห แยงซี และซี

หนังสือเรื่อง อิทธิพลของชาวจีนโพ้นทะเล เขียนโดย กมล จันทพร (2506: 14-15) กล่าวถึง ชาวจีนในช่วงคริสต์ศตวรรษ ที่ 18 และ 19 ว่า ได้เกิดความยุ่งยากขึ้นทางการเมืองประกอบกับจำนวน คนที่อยู่ในหมู่บ้านทางตอนใต้ของประเทศจีนมีมากเกินไป ทำให้คนจีนที่ต้องการเสี่ยงโชคต่างถิ่นพากันอพยพออกนอกประเทศมากขึ้น โดยไม่มีความชำนาญในทางทะเลมาก่อน และนำข้าวซึ่งเป็นของ ครอบครัวยุคชาวจีนทางใต้ที่ไม่สู้จะใหญ่โตนัก พอพืชผลเกิดเสียหายขึ้นสักปีหนึ่ง ทุพภิกขภัยก็จะติดตาม มาทันที ทำให้เกิดการแย่งชิงที่ดินในระหว่างหมู่บ้านเพื่อจะได้ขยายการปลูกพืชของตนความยุ่งยาก ทางการเมืองมักจะเกิดขึ้นในดินแดนตอนใต้ของประเทศจีนเสมอ นอกจากนั้นยังมีสลัดและโจรสลัดราย ทุกชุมด้วย ข้าวในเวลาเดียวกันการปล้นอย่างถูกต้องตามกฎหมายจากกองทหารที่ไม่ได้รับค่าจ้างก็ยังคง มีอยู่เป็นนิจสิน ทั้งการต่อต้านกษัตริย์แมนจูแหล่งสุดท้ายก็อยู่ทางตอนใต้เอง คนจีนที่ยังนับถือ กษัตริย์ราชวงศ์หมิงซึ่งล้มไปแล้ว จึงมีทางเลือกอยู่ 2 ทางเท่านั้นคือ ถ้าไม่อพยพออกนอกประเทศก็ ต้องไปสมทบกับพวกโจรเท่านั้น

ขจัดภัย บุรุษพัฒน์ (2517: ค) ได้ให้คำนิยามคำว่า “ชาวจีน” ในการศึกษาเกี่ยวกับชาวจีน ในประเทศไทยไว้ว่า ในการศึกษาเรื่องของชาวจีนในเมืองไทยนั้น จำเป็นต้องกำหนดความหมายของ คำว่าชาวจีนไว้ให้ชัดเจนเสียก่อน ไมเช่นนั้นแล้วอาจทำให้เกิดความสับสนได้เพราะคำว่าชาวจีนมี ความหมายที่กว้างขวางมาก คำว่าชาวจีนในที่นี้หมายถึง คนจีนต่างด้าว ลูกจีนที่เกิดจากคนจีนต่าง ด้าวในไทย ซึ่งได้สัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ รวมทั้งผู้ที่มีเชื้อสายจีนบางกลุ่มซึ่งยังคง ความเป็นจีนอยู่ทั้งในด้านวัฒนธรรมและในด้านความรู้สึกนึกคิด

จากหนังสือเรื่อง ชาวจีนในประเทศไทย เขียนโดย วังภา บุรุษพัฒน์ (2517: 1) ได้กล่าวถึง ชาวจีนว่า ชาวจีนนับได้ว่าเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีบทบาทสำคัญ และก่อให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยาขึ้นในประเทศที่ตนได้เข้าไปอาศัยอยู่ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ชาวจีนได้อพยพออกจากดินแดนของตนในประเทศจีน เข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ในภูมิภาคนี้ เป็น ระยะเวลาสองพันปีมาแล้ว มีชาวจีนเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ในเอเชียอาคเนย์ร้อยละ 95 ของชาวจีนที่ เดินทางออกนอกประเทศไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่อื่น ชาวจีนมีอิทธิพลอยู่ไม่น้อยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของ ประเทศที่ตนเข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่ เชื้อสายของชาวจีนต่างด้าวเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของประชากรของ ประเทศทั้งหลายในภูมิภาคนี้

เอกสารของสภาวิจัยแห่งชาติ(2508: 5) กล่าวว่า ชาวจีนที่อพยพเข้ามาในภูมิภาคแถบนี้ ทั้งหมดมาจากจีนใต้ คือกวางตุ้ง ฟูเกี้ยน และกวางสี ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าบริเวณนี้อยู่ใกล้ชิดกับ ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ และสภาพภูมิอากาศในบริเวณภูมิภาคนี้ก็ไม่ได้แตกต่างกับถิ่นเดิมของชาวจีนใน

ประเทศจีน และเป็นตัวช่วยการติดต่อระหว่างจีนกับโลกภายนอกเกิดขึ้นที่มณฑลกว๋างตุ้งและฟูเจี้ยน ประกอบกับความเป็นอยู่ของชาวจีนเหล่านี้เอง คือบริเวณจีนใต้เป็นภูเขาทำให้การเพาะปลูกทำได้ไม่ดี คนพวกนี้จึงมีอาชีพทำการประมงและล่าสัตว์ทำให้มีความพร้อมที่จะออกเดินทางไปได้ตั้งหลักแหล่งอยู่ในที่ไกลๆ ออกไปได้

A. Doak Barnett (1960: 176) ชาวจีนในเอเชียอาคเนย์แบ่งออกตามกลุ่มภาษาพูดที่สำคัญได้เป็น 5 กลุ่มด้วยกันคือ ฮกเกี้ยน แต้จิ๋ว กวางตุ้ง แค และไหหลำ พวกฮกเกี้ยนมาจากเมืองฮั่นมิงแห่งฟูเจี้ยนตอนใต้เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด มีมากในหมู่ชาวจีนในแหลมมะลายู สิงคโปร์ อินโดนีเซีย พม่า และฟิลิปปินส์ พวกแต้จิ๋วมาจากซัวเถาแห่งกว๋างตุ้งตอนเหนือ มีส่วนมากในกลุ่มชาวจีนในประเทศไทย กัมพูชา และลาว พวกกวางตุ้งมาจากตอนกลางของกว๋างตุ้ง เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดในเวียดนาม และมีมากเป็นที่สองในแหลมมะลายูและสิงคโปร์ เช่นเดียวกับในเขมรและลาว พวกแคถือว่เป็นชนกลุ่มน้อย แม้แต่ในดินแดนของตนเองในฟูเจี้ยนและกว๋างตุ้ง เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดในบอร์เนียวเหนือ ซาราวัก และบรูไน และมีมากเป็นที่สองในอินโดนีเซียและไทย พวกไหหลำมาจากเกาะไหหลำ มีกระจัดกระจายทั่วไปตลอดภาคพื้นเอเชียอาคเนย์

จากเอกสารรัชกาลที่ 5 ตอน 21 แฟ้ม 19 เรื่องคำแปลพงศาวดารจีนตอน ไทยเป็นไมตรีกับจีน วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2452 ได้บันทึกบทบาทของชาวจีนในประเทศไทยในสมัยสุโขทัยตอนต้นว่าได้มีการเจริญทางพระราชไมตรีระหว่างพระเจ้าหงวนสีโจ้วฮ่องเต้ กับพ่อขุนรามคำแหงมหาราชแห่งกรุงสุโขทัย ดังปรากฏในคำแปลพงศาวดารจีน ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยจีนว่า

แผ่นดินจีนหวงปีที่ 19 หยิมโหวง ลักห้วย (ตรงกับ ณ วันเดือนแปด ปีมะเมีย จุลศักราช 644 ปี) พระเจ้าหงวนสีโจ้วฮ่องเต้ รับสั่งให้ขุนนางก๊วนกุน บ่วนโหว ซื่อห่อซื่อจี เป็นราชทูตไปเสียมก๊ก แผ่นดินจีนหวงปีที่ 26 กิ๊ว จัปห้วย (ตรงกับ ณ วันเดือนสิบสอง ปีฉลูจุลศักราช 651 ปี) หลอฮกก็กฮอง ให้ราชทูตนำเครื่องบรรณาการมาถวาย ...

บทบาทของชาวจีนในยุคสุโขทัย วิลเลียม จี สกินเนอร์ (1957: 1-2) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ส่วนใหญ่เป็นบทบาทของพวกพ่อค้าสำเภาชาวจีน ทุกๆ ปีในฤดูลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พ่อค้าสำเภาชาวจีนจะนำสินค้าจากประเทศจีน บรรทุกเรือสำเภาเข้ามาขายตามเมืองท่าชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ของคาบสมุทรมะลายู เช่น เมืองชุมพร เมืองสุราษฎร์ธานี และเมืองนครศรีธรรมราช ครั้นถึงฤดูลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พวกพ่อค้าชาวจีนก็ซื้อสินค้าจากชาวพื้นเมืองนำกลับไปขายที่ประเทศจีน Victor Purcell (1965: 86) เมืองไทยมีสินค้าหลายอย่างที่ชาวจีนต้องการ เช่น ของป่า ไม้สัก และข้าว เป็นต้น ส่วนสินค้าที่ชาวไทยต้องการก็คือ ผ้าแพร ผ้าไหม และภาชนะเคลือบ

กมล จันทพร (2506: 15) ต่อมาในศตวรรษที่ 19 ดินแดนทางใต้ของจีนได้รับความเสียหายอย่างหนักจากสงครามฝิ่น และทางฝ่ายตะวันตกก็พยายามที่จะเปิดท่าเรือเมืองจีนขึ้น โดยเฉพาะในทางภูมิศาสตร์ ท่าเรือของจีนทางใต้นั้นสะดวกสำหรับฝ่ายตะวันตกที่จะทำการค้าขายติดต่อกันมาก และเนื่องจากความทุกข์ยากเกิดขึ้นในบริเวณนั้น ทำให้พวกจีนตอนใต้สมัครเข้าเป็นกบฏไต้เผงเป็นจำนวนมาก เมื่อปราบชั้ย ครอบครัวยกของพวกกบฏก็ต้องเผชิญกับการได้รับโทษอย่างหนัก ที่หนีได้ก็ลงเรือออกนอกประเทศไป ที่หนีไม่ได้ก็ไปเป็นโจรหรือเข้ากับพวกโจรไป

จากเอกสารประชุมพงศาวดาร ฉบับหอสมุดแห่งชาติ (2508: 414) บันทึกไว้ว่าชาวจีนที่เข้ามาพำนักอาศัยอยู่ในประเทศไทยในสมัยอยุธยา นั้น ในระยะแรกๆ คงตั้งบ้านเรือนอยู่ในที่ซึ่งทางการไทยจัดให้เป็นพิเศษภายนอกกำแพงเมืองดูชาวต่างประเทศอื่นๆ ภายหลังเมื่อได้สตรีไทยเป็นภรรยา จึงโยกย้ายไปตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ตามที่ต่างๆ ทั่วไปแม้ภายในพระนคร ตอนปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ.2309) ซึ่งใกล้จะเสียกรุงแก่พม่า นั้น ปรากฏว่ามีชาวจีนในประเทศไทยอยู่ถึง 6,000 คน

Richard J. Coughlin (1960: 6-7) ชาวจีนเริ่มอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึงต้นศตวรรษที่ 19 ซึ่งตรงกับสมัยปลายกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี และต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่อพยพมาจากมณฑลทางใต้ อาจจำแนกตามภาษาพูดได้เป็น 6 กลุ่มคือ

1. จีนแต้จิ๋ว (Teachiu) ชาวจีนพวกนี้มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ตามเมืองต่างๆ ของซัวเถาและตามท้องถื่นบริเวณแม่น้ำอัน ในมณฑลกวางตุ้งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเรียกว่า เซาซุ คนจีประมาณ ร้อยละ 56 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทยเป็นคนจีนแต้จิ๋ว

2. จีนแคะ (Hakka) จีนพวกนี้ไม่เหมือนกับจีนแต้จิ๋ว กล่าวคือ ไม่รวมตัวกันอยู่เป็น กลุ่มก้อน จึงไม่มีเมืองอยู่เป็นของตนเองในประเทศจีน หากอยู่กันเป็นหมู่ๆ ตามนอกเมืองเป็นแถวทางตะวันออกและตะวันตกจากมณฑลฮกเกี้ยนไปถึงกวางสี และในระหว่างช่องเขาที่เป็นแนวทางไปจนถึงทางเหนือของมณฑลกวางตุ้ง ดังนั้น คนจีนบางพวกจึงถือว่าจีนแคะเป็นพวกเร่ร่อนไม่มีหลักฐานกำพืดอย่างพวกอื่น พวกแคะในประเทศไทยมีอยู่ประมาณร้อยละ 16 ของชาวจีนทั้งหมดในประเทศไทย

3. จีนไหหลำ (Hinanese) จีนพวกนี้นับได้ว่าเป็นประชากรส่วนใหญ่ของเกาะไหหลำ (แต่ไม่ใช่คนพื้นเมืองเดิม) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลกวางตุ้ง มาจากเกาะไหหลำตอนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพวกจีนไหหลำนี้มีอยู่ในประเทศประมาณร้อยละ 12 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย

4. จีนกวางตุ้ง (Cantonese) จีนกวางตุ้งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของมณฑลกวางตุ้งและตามภาคต่างๆ ทางตะวันออกเฉียงใต้ของมณฑลกวางสี พวกจีนกวางตุ้งนี้มีอยู่ในประเทศประมาณร้อยละ 7 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย

5. จีนฮกเกี้ยน (Fukienese) จีนพวกนี้อยู่ทางตอนใต้ของมณฑลฮกเกี้ยนโดยมีเมืองเอ๋อหมิงเป็นศูนย์กลาง พวกจีนฮกเกี้ยนนี้มีอยู่ในประเทศประมาณร้อยละ 7 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย

6. พวกอื่นๆ ที่มาจากไต้หวันบ้าง จากเซี่ยงไฮ้บ้างและจากนิงโป (Ningpo) บ้าง ซึ่งรวมกันแล้วมีประมาณร้อยละ 2 ของจำนวนคนจีนในประเทศไทย

ดร.ณี แก้วม่วง และคณะ (2542: 1681) ได้เขียนเกี่ยวกับชาวจีนไว้ใน สารานุกรมภาคใต้ ใจความตอนหนึ่งกล่าวถึงชาวจีนในภาคใต้ ระบุว่า ชาวจีนเมื่ออพยพไปตั้งถิ่นฐานที่ใดก็จะสร้างชุมชนของตนเองขึ้นที่นั่น การอพยพดังกล่าวเกิดขึ้นจากสายสัมพันธ์ทางเครือญาติและสังคมของชาวจีน จะไม่มีชาวจีนเข้าไปตั้งถิ่นฐานในดินแดนที่ไม่มีชาวจีนหรือไม่รู้จักใครอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น ยังมีชาวจีนกลุ่มภาษาใดอยู่ในประเทศไทยมาก ก็ย่อมจะดึงชาวจีนในกลุ่มภาษานั้นให้อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งเป็นลูกโซ่ เช่น ในท้องที่ภาคกลางของไทยซึ่งมาชาวจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยมีชาวจีนแต้จิ๋วมากกว่ากลุ่มชาวจีนภาษาอื่น เพราะฉะนั้นชาวจีนแต้จิ๋วจึงนิยมอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพในภาคกลางของไทยมากกว่าภูมิภาคอื่น ส่วนในภาคใต้ ชาวจีนที่เข้ามามีหลายกลุ่มภาษาด้วยกัน โดยในฝั่งตะวันออกส่วนใหญ่จะเป็นจีนไหหลำและจีนแต้จิ๋ว ยกเว้นสงขลาซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชาวจีนฮกเกี้ยน ส่วนฝั่งตะวันตกมักเป็นชาวจีนฮกเกี้ยนและจีนแคะจากมณฑลฝูเจี้ยนและกวางตุ้ง นอกจากนี้แล้วยังมีกลุ่มชาวจีนภาษาอื่นๆ อีกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอาศัยกระจัดกระจายอยู่ทั่วภาคใต้ของไทย อาทิ ชาวจีนฮกจิ๋ว จีนกวางตุ้ง

พระเจ้าบรมวงศ์เธอพระเจ้าจุลจักรพงษ์ (2505: 85) ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง เจ้าชีวิต ระบุว่า ในสมัยอยุธยา ชาวจีนที่มาพำนักในประเทศไทยได้รับความไว้วางใจจากพระมหากษัตริย์และขุนนางไทยเป็นอย่างดี ชาวจีนที่มีความรู้ความสามารถอาจจะเข้ารับราชการมีตำแหน่งเป็นขุนนางไทย เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบพ่อค้าชาวต่างประเทศชาติอื่นๆ กับพ่อค้าชาวจีนในประเทศไทยแล้ว พ่อค้าชาวจีน นับว่าประสบความสำเร็จมากที่สุดเพราะชาวจีนมีคุณลักษณะที่ชาวไทยพอใจ คือมีความอ่อนน้อมถ่อมตัว ไม่หยิ่งหรือใจอวด ปรับตัวเข้ากับขนบประเพณีของไทยได้ง่าย เมื่อเวลาเข้าใกล้ชิดกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หรือพระราชวงศ์ ก็อ่อนน้อมหมอบคลานจนได้รับสิทธิพิเศษ จนเกือบจะมีฐานะเท่าเทียมกับคนไทย

เฉลิม ยงบุญเกิด (2407: 128) ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก และพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยนั้น เงินรายได้ส่วนใหญ่ของทางการไทยซึ่งนำไปใช้ในกิจการต่างๆ ของประเทศ ได้มาจากการแต่งสำเภาของหลวงไปค้าขายยังต่างประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศจีนและประเทศใกล้เคียง กิจการค้าทางสำเภานี้ดังกล่าวมาแล้วว่า ชาวจีนรวมทั้งลูกหลานจีนเข้ามามีส่วนสนับสนุนกิจการนี้เป็นส่วนมาก ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าชาวจีนได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับเงินรายได้หลักของทางการไทย

louis mitchison (1961: 16) ช่วงระยะเวลาระหว่างรัชการพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 - ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19) ปรากฏว่า ชาวจีนทางตอนใต้ของประเทศจีน อพยพเข้ามาเมืองไทยเป็นจำนวนมากสาเหตุสำคัญก็เนื่องจากได้รับแรงผลักดันจากความลำบากยากแค้นและความยุ่งยากในประเทศจีน เช่นความอดอยากอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ และความกระทบกระเทือนจากภัยของสงครามกลางเมืองนับตั้งแต่สงครามฝิ่น และกบฏซาดินิยมซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองกวางตุ้ง ทำให้ดินแดนบริเวณดังกล่าวนั้นขาดความสงบสุข เป็นเหตุให้ประชาชนต้องอพยพหนีภัย

จากพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 3 เขียนโดย เจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (2504: 88-89) ได้กล่าวถึงเหตุผลที่ทำให้ชาวจีนอพยพเข้ามาเมืองไทยเป็นจำนวนมากนั้น อาจเป็นเพราะกิตติศัพท์การไม่กีดกันชาวจีนของทางการไทย และโอกาสที่ชาวจีนจะประกอบอาชีพต่างๆ เพื่อหารายได้โดยสะดวก ประกอบทั้งความต้องการในแรงงานของกรรมกรจีนในกิจการเอกชน เช่นเมืองแร่ทางภาคใต้ และความต้องการกรรมกรจีนในงานก่อสร้างของทางราชการเช่น การสร้างวัด การขุดลอกคลอง เป็นต้น กิจการดังกล่าวที่จริงทางราชการน่าจะจ้างแรงงานพวกไพร่ของไทย แต่มีผู้ให้ความเห็นว่าเป็นเพราะกรรมกรจีนทำงานได้ผลกว่าทางการไทยจึงนิยมจ้างเข้ามาทำงานดังกล่าว

ในจดหมายเหตุประกอบเรื่อง ไกลบ้าน สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ (2504: 291) ได้เขียนถึงชาวจีนในประเทศไทยไว้ว่า ต้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ภายหลังที่ทางการไทยทำสนธิสัญญาทางการค้ากับต่างประเทศอย่างเป็นทางการแล้ว สภาพเศรษฐกิจการค้าในประเทศไทยก็เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีโรงจักรสีข้าว เลื่อยไม้ ตลอดจนมีการขนส่งสินค้าทางทะเลที่ต้องการแรงงานกรรมกรมากขึ้น จึงเป็นเหตุให้บรรดาชาวจีนที่มีทุนทรัพย์ คิดหาผลประโยชน์ด้วยการตั้งตัวเป็นคนกลาง รับเอาชาวจีนเข้ามาเป็นกรรมกร โดยวิธีออกทุนให้ก่อนแล้วหักเงินค่าแรงงานของจีนที่ตนเป็นผู้รับเข้ามาทำงานภายหลัง จีนผู้หาเงินโดยวิธีนี้เรียกกันในสมัยนั้นว่า "เถ้าเก้"จีนเถ้าเก้เหล่านี้แต่ละคนก็พยายามชักชวนจีนใหม่เข้ามาเป็นคนในอาณัติของตน เกิดการแข่งขันแย่งชิงตัวจีนใหม่กัน ตลอดจนแข่งขันแย่งชิงกันหางานให้ลูกน้องของตนทำ เป็นเหตุให้จีนเถ้าเก้เหล่านี้คิดรวบรวมสมัครพรรคพวกตั้งเป็นสมาคมลับฮั้วขึ้น เพื่อดำเนินการดังกล่าว และในยุคนี้เนื่องจากมีภาชีอาการที่ต้งขึ้นใหม่อีกหลายประเภทต้งนั้นจึงเกิดมีการต้งกักฮั้วเพื่อเป็นเครื่องสนับสนุนการเข้ารับประมุขผูกขาดภาชีอาการในท้องที่ของตนด้วย จีนจำพวกที่หาเงินในการประมุขภาชีอาการมักต้งฮั้วเพื่อข่มขู่จีนคนอื่นมิให้เข้ามาแย่งประมุขภาชีอาการแข่งขันกับตน หรือถ้าอีกฝ่ายหนึ่งประมุขได้ก็ต้องว่ากล่าวขอร้องหรือยอมแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่หัวหน้าฮั้วเพื่อมิให้ขัดขวางตนจึงเกิดมีการต้งฮั้วในปลายรัชกาลที่ 4 นี้

วัลลภา บุรุษพัฒน์ (2517: 29) กล่าวว่า ในระยะ 60 ถึง 70 ปีมานี้การอพยพเข้ามาในประเทศไทยของชาวจีนนั้น เป็นเรื่องของการเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพในทางการค้าขายเป็นส่วนใหญ่ เมื่อมีความผาสุกก็อยู่ในประเทศไทยไปนานและเมื่อทำการค้าขายร่ำรวย แล้วก็อพยพกลับประเทศก็มีประเทศไทยมิได้แสดงความเข้มงวดกวดขันแต่อย่างใดเพราะถือว่าชาวจีนเป็นผู้เข้ามาพึ่งบรมโพธิสมภารปล่อยให้ชาวจีนมีอิสระเสรีเหมือนคนไทยคนหนึ่ง ซึ่งไม่เหมือนกับประเทศอื่นๆ ในเอเชียอาคเนย์ที่กีดกันชาวจีนไว้พวกหนึ่งต่างหาก การทำมาค้าขายของชาวจีนในสมัยนั้น ก็นับว่ามีได้ทำ ความเดือดร้อนให้แก่ชาวไทย และประเทศไทยเองก็มักถือเอาประโยชน์ในการเก็บภาษีอากรจากชาวจีนไปด้วย การทำมาหากินก็มีได้ชัดผลประโยชน์ซึ่งกันและกันเพราะคนไทยนั้นก็มีอาชีพส่วนใหญ่ไปในทางทำไร่ทำนาและรับราชการ

จากการพิจารณาบทบาททั่วไปของชาวจีนในประเทศไทยจะเห็นได้ว่า ชาวจีนเข้ามามีบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับสภาพทางเศรษฐกิจสังคม ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทยอย่างใกล้ชิด จนมีผลทำให้ทางการไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายไม่ได้ถือว่าชาวจีนในประเทศไทยเป็นเสมือนชาวต่างประเทศ ชาวจีนมีโอกาสต่างๆ ในการสร้างฐานะของตนเองงานกับสตรีไทย ตลอดจนมีโอกาสที่จะเข้ารับราชการมีศบรรดาศักดิ์เป็นขุนนางไทย อย่างไรก็ตาม การที่ชาวจีนอพยพเข้ามาเป็นจำนวนมากในพุทธศตวรรษที่ 24 นั้น ก่อให้เกิดปัญหากลุ่มชนขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เช่นการก่อเหตุร้ายของสมาคมลับฮั้งฮี้ การฝ่าฝืนกฎหมายของบ้านเมืองโดยลักลอบซื้อขายและสุบฝืน ทำให้ทางการไทยต้องดำเนินมาตรการที่เข้มงวดกวดขันในการปราบปรามยิ่งขึ้น พลกุล อังกินันท์ (2515: 23)

1.2 วัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมดนตรีของจีน

เสฉูยวโกเศศ และนาคะประทีป (2475: 2-3) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมของจีนไว้ในหนังสือ ลัทธิของเพื่อควมว่า ชาวจีนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบันนี้ มีบรรพบุรุษจีนอยู่ในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงใต้ของจีนแผ่นดินใหญ่มาก่อน จึงมีอาชีพหลักเป็นชาวนาและมีการศึกษาน้อย การดำรงชีวิตจึงเป็นไปในรูปแบบของวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งมีการผสมผสานพิธีกรรมของพระพุทธศาสนา นิยายมหายาน ขงจื๊อ เต๋า การบูชาบรรพบุรุษและการบูชาเจ้าเข้าด้วยกัน วัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวจีนนี้ประกอบด้วยวัฒนธรรมสองส่วนคือ วัฒนธรรมชาวนากับวัฒนธรรมชาวจีน วัฒนธรรมชาวนาเป็นวัฒนธรรมย่อยที่พยายามจะต่อสู้กับสิ่งเร้นลับเหนือธรรมชาติโดยการเซ่นสรวงบูชา “ผี” ซึ่งมีการเซ่นบูชาเจ้าหรือเทียน (ฟ้า) และการเซ่นไหว้วิญญาณของบรรพบุรุษ สืบๆ ต่อกันมา และมีการประกอบพิธีกรรมในระดับครอบครัวเท่านั้น ส่วนวัฒนธรรมชาวจีนเป็นวัฒนธรรมใหญ่ที่นำหลักการในลัทธิขงจื๊อ

เต๋า และพระพุทธรูปศานานิยามหายาน มาประกอบเป็นพิธีกรรมและเทศกาลขึ้นในสังคม เพื่อสนองความต้องการของชุมชนในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ในหนังสือจีนโพ้นทะเลสมัยใหม่ โดย ฌูวอล ทงประเสริฐ (2547: 559) ได้กล่าวถึงชุมชนจีนในเมืองใหญ่ๆ ทั่วประเทศไทย ว่ามีความเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญของบ้านเมืองเป็นอันมากแต่ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ก็ยังได้รับการบำรุงทะนุถนอมจากบรรดาผู้มีเชื้อสายจีนเป็นอย่างดี โดยประยุกต์พิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้ให้สอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อทางพุทธศาสนาได้อย่างกลมกลืน และกลายเป็นความหลากหลายสมบูรณ์แบบของวัฒนธรรมไปในที่สุดด้วย ขณะเดียวกัน ประเพณีวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันเข้าเป็นอย่างดีเหล่านี้ เช่น ประเพณีถือศีลกินเจ ประเพณีทิ้งกระจาด การฉลองตรุษจีน และวันสารทสำคัญต่างๆ ของชุมชนเชื้อสายจีน ยังกลายเป็นจุดขายของการส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศและในระดับนานาชาติ

สิง สุ่ยหยู (2543: 61) กล่าวว่า ชาวจีนที่อพยพไปอยู่ในไทย ได้มีบทบาททางด้านเศรษฐกิจมีการแลกเปลี่ยนกันทางด้านวัฒนธรรม ลูกหลานก็หล่อหลอมกลมกลืนเข้ากับคนไทย กลายเป็นคนไทย เป็นญาติมิตรกับคนไทยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และมีมิตรไมตรีต่อกัน ในร้อยละ พันๆ ปีที่ผ่านมาบุคคลเหล่านั้นได้มีส่วนช่วยทำประโยชน์ต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้า และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจีนไทยอย่างใหญ่หลวง

จุลชีพ ชินวรรณ (2528: 1) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีนไว้ในหนังสือเรื่อง สัมพันธไมตรี ไทย-จีน ทศวรรษแห่งมิตรภาพ ความว่า ประเทศไทยและประเทศจีนเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงกันมาช้านาน ชาวไทยและชาวจีนได้ไปมาหาสู่และติดต่อสัมพันธ์กัน ทั้งทางวัฒนธรรมเศรษฐกิจและการเมืองมาตั้งแต่สมัยโบราณ แม้ว่าประเทศจีนจะเป็นประเทศที่ใหญ่กว่าและมีพลเมืองมากกว่าประเทศไทยก็ตาม แต่ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง ส่วนมากจะมีลักษณะเอื้อประโยชน์ต่อกันฉันมิตรตลอดระยะเวลาอันยาวนานของประวัติศาสตร์

ฌูวอล ทงประเสริฐ (2547: 559) อย่างไรก็ตามถึงแม้ชุมชนจีนในเมืองใหญ่ใหญ่ทั่วประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญของบ้านเมืองเป็นอันมาก แต่ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ก็ยังได้รับการบำรุงทะนุถนอม จากบรรดาผู้มีเชื้อสายจีนเป็นอย่างดี โดยประยุกต์พิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้ ให้สอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรม และความเชื่อทางพุทธศาสนาได้อย่างกลมกลืนและกลายเป็นความหลากหลายสมบูรณ์แบบของวัฒนธรรมไปในที่สุดด้วย ขณะเดียวกัน ประเพณีวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันเข้าเป็นอย่างดีเหล่านี้ เช่น ประเพณีถือศีลกินเจ ประเพณีทิ้งกระจาด การฉลองตรุษจีนและวันสารทสำคัญต่างๆ ของชุมชนเชื้อสายจีน ยังกลายเป็นจุดขายของการส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศและในระดับนานาชาติ ที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจนในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา นอกจากนั้นการร่วมมือซึ่งกันและกันในบรรดาลูกหลานชาวจีนของแต่ละ

ชุมชน ทั้งในรูปของการดำเนินกิจกรรมของสมาคมสำเนียงภาษา สมาคมตระกูล สมาคมภูมิลำเนาเดิม ดั้งเดิมของบรรพชนและมูลนิธิต่างๆ ยิ่งนานวันขึ้น ก็ยิ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมากขึ้น รวมไปถึงกิจกรรมบางอย่างขององค์กรชาวไทยเชื้อสายจีนเหล่านี้ซึ่งมีอยู่มากมายทุกชุมชน และกลายเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าทั่วประเทศในปัจจุบัน ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประจำวันของสังคมไทยโดยทั่วไป เช่นกิจกรรมต่างๆ ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยและอุบัติเหตุของมูลนิธิ ปอเต็กตึ้งตั้งแห่งประเทศไทย และมูลนิธิการกุศลอื่นๆ ทำนองเดียวกันในภูมิภาคและจังหวัดต่างๆ ก็ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งซึ่งอยู่เคียงคู่กับสังคมไทยไปโดยปริยายด้วย ทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบทซึ่งมีชาวไทยเชื้อสายจีนตั้งถิ่นฐานอยู่ในขณะนี้ ปรากฏการณ์ที่เห็นได้ชัดเจนอีกประการหนึ่งคือศาลเจ้า ศาสนสถาน ตลอดจนสุสานซึ่งแสดงออกถึงวัฒนธรรมจีน

นอกจากนั้น นงเยาว์ จิตตะปุตตะ (2526: 248) ได้กล่าวอีกว่า การรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวจีน ยังอาจเนื่องมาจากชาวจีนต้องอพยพจากเมืองจีนไปตั้งหลักแหล่งในประเทศต่างๆ รวมทั้งเมืองไทยชาวจีนโพ้นทะเลเหล่านี้ ต้องเผชิญกับความแปลกใหม่โดดเดี่ยวและต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่ตนอพยพอาศัยอยู่ด้วย ชาวจีนจึงจำเป็นต้องรวมกลุ่มกันเป็นชุมชน มีการจัดตั้งสมาคมต่างๆ เป็นต้นว่าสมาคมภาษาสมาคมกลุ่มอาชีพและธุรกิจ สมาคมเพื่อการกุศล สมาคมกลุ่มสกุล สมาคมจีนเหล่านี้มีความสำคัญต่อชาวจีน ในการธำรงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีจีนไว้ กล่าวกันว่าสมาคมจีนเป็นกลุ่มชนที่มีการจัดระเบียบทางสังคมที่มีความสำคัญต่อชาวจีนโพ้นทะเลอย่างมาก เพราะสมาคมจีนเป็นศูนย์กลางการให้บริการและช่วยเหลือกันและกันในการทำธุรกิจและเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมจีน ซึ่งถือได้ว่าเป็นสถาบันทางสังคมของชาวจีนในประเทศไทยที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของชาวจีนในสังคมไทย

ในหนังสือ วัฒนธรรมและศาสนา เขียนโดย นงเยาว์ ชาญนรงค์ (2531: 41) กล่าวถึงวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมของชาวจีนที่ถือเป็นหลักใหญ่คือ การนับถือวิญญาณบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นเหตุให้ชุมชนชาวจีนตามดินแดนต่างๆ ในโลก เกิดมีศาลเจ้า เพื่อทำพิธีตามความเชื่อตามหลักวัฒนธรรมของชนชาติจีน มีการเซ่นสรวงเพื่อความเจริญของลูกหลาน

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (2542: 113) ในสังคมไทยคนจีนและวัฒนธรรมจีนมิใช่เป็นสิ่งที่แสดงความแตกแยกหรือความเหลื่อมล้ำทางชนชาติแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นเครื่องหมายบ่งชี้การอยู่ร่วมกันระหว่างคนไทย - จีน อย่างสมานฉันท์เกิดสันติสุข และความร่วมมือร่วมใจที่จะพัฒนาทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า จนในปัจจุบันประชากรชาวจีนบนผืนแผ่นดินไทยลดจำนวนลงไปเรื่อยๆ ในขณะที่มีคนไทยเชื้อสายจีนมากขึ้น และเขาเหล่านี้มีสิทธิมีหน้าที่ตามกฎหมายในฐานะพลเมืองโดยเสมอภาค ภายใต้พระบรมโพธิสมภารปกแผ่ให้ความร่มเย็นเป็นสุขสืบมา จนอาจกล่าวได้

ว่าไม่มีประเทศใดในโลก ที่มีสังคมประสมผสานระหว่างไทยจีนได้อย่างกลมกลืน เจกเช่นที่เกิดในประเทศไทย

พระชัย ลีสมบุญผล (2545: 86) ผู้เขียนหนังสือเรื่อง มานุษยวิทยาทางดนตรี กล่าวว่า สิ่งที่จะทำให้ชนบรรมนิยมประเพณีหรือพฤติกรรมที่จะเป็นมรดกตกทอดถึงลูกหลาน ให้เป็นแนวทางในการปฏิบัตินั้นจะต้องมีสิ่งหนึ่งมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องในพิธีกรรมได้ นั่นคือความเชื่อในด้านสังคมและความเชื่อมีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง เพราะความเชื่อของคนในสังคมจะเป็นตัวกำหนดพิธีกรรมและการถือปฏิบัติทั้งปวง การมองความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อกับสังคมอาจจะพิจารณาได้สองลักษณะคือ ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อพิธีกรรม และการถือปฏิบัติต่างๆ และความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนากับความเชื่อพื้นบ้าน

ภูวดล ทรงประเสริฐ (2547: 559) กล่าวถึงสังคมเมืองและสังคมชนบทที่มีชาวไทยเชื้อสายจีนตั้งถิ่นฐานอยู่ในขณะนี้ ปรากฏการณ์ที่เห็นได้ชัดอีกประการหนึ่งคือ มีการตั้งศาลเจ้า ศาสนสถานตลอดจนสุสาน ซึ่งแสดงออกถึงวัฒนธรรมจีนโพ้นทะเล คนเหล่านี้ได้ทำนุบำรุงมรดกต่างๆ ของบรรพบุรุษของพวกเขาไว้ได้เป็นอย่างดี

สุกรี เจริญสุข (2538: 5) กล่าวถึงความเกี่ยวข้องระหว่างดนตรีและวัฒนธรรม ในหนังสือดนตรีไทยอุดมศึกษาประจำปี 2537 ความว่า ดนตรีมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงอารมณมนุษย์ เป็นศิลปะแห่งอารมณ์ ประดังมาจากอารมณ์ อารมณ์ของคนห่อหุ้มไปด้วยวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นวัฒนธรรมกลุ่มและวัฒนธรรมสากล ที่แสดงถึงสำเนียงของภาษาวิถีชีวิตของวัฒนธรรมนั้นๆ

คนจีนเป็นกลุ่มชนชาติที่มีจำนวนมากที่สุดในสังคมไทย จากคำกล่าวของ ณรงค์ชัย ปิฎกัรัชต์ (2542: 7) กล่าวว่า ลูกหลานของชาวจีนอพยพในประเทศไทย ได้ผสมผสานกลมกลืนในสังคมวัฒนธรรมไทยจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หรือกลายเป็นคนไทยในที่สุด ทั้งนี้ก็ได้หมายความว่าชาวไทยเชื้อสายจีนจะขาดการสืบทอดขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมดั้งเดิม ดังจะเห็นได้จากประเพณีจีนที่มีอยู่อย่างต่อเนื่องในสังคมไทยเช่น ประเพณีตรุษจีน การทำพิธีงัดเต็ก การไหว้บรรพบุรุษ พระราชพิธีสังเวยพระปาย และประเพณีจัดฉลองแซ่ยิด โดยยังปรากฏให้เห็นได้ในทุกๆ เทศกาล ในรอบปีซึ่งมนุษย์จะใช้ดนตรีเป็นองค์ประกอบในการถ่ายทอดชีวิตความเป็นอยู่ และดนตรีจะเป็นองค์ประกอบที่จะขาดเสียมิได้ ในทุกๆ วัฒนธรรมดนตรีและการแสดงเป็นส่วนหนึ่งของงานทางด้านศิลปะวัฒนธรรมในแต่ละสังคมและวัฒนธรรมได้สร้างสรรค์และสืบทอดงานด้านนี้มาอย่างต่อเนื่อง คุณค่าของดนตรีและการแสดงมิได้อยู่ที่การเป็นดนตรีหรือการแสดงคุณค่าที่แท้จริงคือการนำมาปรุงแต่งให้คละเคล้าเข้ากับชีวิตและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ ชาวจีนได้บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับดนตรี มีหลักฐานมากกว่า 5,000 ปีโดยเชื้อเรื่องเทพเจ้าบนสรวงสวรรค์ มีการบวงสรวงและมีดนตรีประกอบในพิธีที่จัดขึ้น ดนตรีจีนเน้นด้านความคิดและอารมณ์คนเล่นดนตรีต้องเป็นคนที่มีความรู้ ต้องเรียนแม้จะฟังก็ต้องมีความรู้

ดนตรีจีน ในอดีตจึงมีกรอบอยู่ในหมู่ชนชั้นสูงปัญญาชนและนักปราชญ์ราชบัณฑิต คนธรรมดาจึงไม่มีโอกาสได้เรียนรู้หรือเล่นเครื่องดนตรีได้

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (2642: 125) ได้กล่าวถึงเครื่องดนตรีจีนที่มีอยู่ในสังคมไทยนั้นมีมากทีเดียว เครื่องดนตรีจำนวนหนึ่งไม่สามารถแยกได้ว่าใครเป็นเจ้าของ แต่เครื่องดนตรีเหล่านั้นผสมผสานกันอย่างแยกไม่ออก การแลกเปลี่ยนกันทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องของสังคมไม่มีอะไรตายตัวแน่นอน การรับเอาเครื่องดนตรีของสังคมหนึ่ง ไปพัฒนาต่อในอีกสังคมหนึ่ง เป็นปรากฏการณ์ธรรมดา เครื่องดนตรีจีนที่ใช้ร่วมกันในวงดนตรีชาวยุโรปเช่น ซิม ซอ ฉาบ ฉิ่ง กลอง ตีอก แต่ว เป็นต้น

เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี (2540: 30) ได้กล่าวไว้ว่าในด้านดนตรีที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมของจีนนี้ เดิมทีเดียวดนตรีที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมการบวงสรวงเช่นไหว้เทพยดาฟ้าดินตามลัทธิขงจื้อ หรือมีลักษณะเป็นดนตรีบรรเลง ไม่มีคำร้องการบอกกล่าวแต่เทพยดาฟ้าดินกระทำโดยการสวด อย่างไรก็ตามตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซ่ง ได้มีการประพันธ์คำร้องให้สอดคล้องกับทำนองดนตรี ซึ่งทำนองเพลงในดนตรีขงจื้อ มีทั้งที่เป็นทำนองที่ประกอบด้วย 7 เสียงและ 5 เสียงอย่างไรก็ตามทำนองที่ประกอบ ด้วย 5 เสียงได้รับความนิยมมากกว่ากรณีของ 7 เสียง

จิตรา ก่อมนันทเกียรติ (2542: 140-142) กล่าวว่าคนจีนโบราณเชื่อว่า เสียงดนตรีช่วยขับไล่สิ่งชั่วร้ายไปให้พ้นไป และการคิดสร้างเครื่องดนตรี เสียงดนตรีมีมาตั้งแต่ปฐมกษัตริย์ อี้ตี่ เมื่อประมาณ 4,700 ปีส่วนการนำดนตรีเข้ามาร่วมในการสวดมนต์ของพระจีนพร้อมกับพระพุทธศาสนาซึ่งเผยแพร่เข้าประเทศจีนในพ.ศ. 610 แล้วมีวิวัฒนาการเรื่อยมาโดยเครื่องดนตรีที่พระจีนใช้ในการสวดมนต์มีดังนี้

1. บักฮื้อมีขนาดเล็กใหญ่ใช้เคาะจังหวะการเคาะบักฮื้อเป็นจังหวะรับกับการสวดช่วยไม่ให้ผู้สวดเหนื่อยมากเพราะจังหวัดที่เคาะคือจังหวัดที่พระได้พักหายใจฟังมาว่าถ้าต้องการสวดช้าเคาะช้าแต่จะเร่งจังหวะก็ขอให้เร็วขึ้นการเคาะบักฮื้อในการสวดมนต์หมู่ช่วยให้สวดได้จังหวะประสานกันโดยการเคาะแต่ละครั้งคือหนังสือแต่ละตัว

2. ตี๊ต๊า คือ ปี่
3. อิมเค็ง เป็นกระดิ่งด้ามยาว
4. บังเจ็ง คือ ระฆังเล็ก
5. บัว คือ ฉาบ
6. เล็ง คือ กระดิ่ง

นอกจากนั้นในหนังสือเรื่อง ดนตรีจีน เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี (2540: 30) ได้เขียนถึงเครื่องดนตรีที่นำมาใช้ประกอบในการบรรเลงเพลงของชาวจีนนั้นจะแบ่งได้เป็น 8 ประเภทด้วยกันคือ

1. โหละ (Chin) ได้แก่ ระฆังและระฆังราว

2. หิน(Che) ได้แก่ กังสดาลหินชนิดเดียวและกังสดาลหินชุด
3. ไม้ (Mu) ได้แก่ Yu เกราะไม้รูปเลื้อยบรรเลงโดยวิธีกวาดถูบนหลัง
4. ดิน (Tu) ได้แก่ Hsuan ขลุ่ยดินรูปทรงกลม
5. ห้าง (Ko) ได้แก่ เชียงกุ(Chieng-ku)กลองรูปสี่เหลี่ยมที่ป่องตรงกลางมีขนาดใหญ่ ยิงกุ(Ying-ku) กลองรูปทรงที่ป่องตรงกลาง มีขนาดกลาง โซกุ (So-ku) กลองรูปทรงที่ป่องตรงกลาง มีขนาดเล็ก
6. ไม้ไผ่ (Chu) เฉียวขลุ่ยที่เป่าจากส่วนปลาย
7. น้ำเต้า (Pao) เซง แคนผิว และ Yu แคนผิวขนาดใหญ่
8. ไหม (Hien) ฉิน จะเข้ 7 สาย

ดวงใจ อมาตยกุล (2533: 24) ได้กล่าวถึงการสวดมนต์ของชาวพุทธในจีนว่าการสวดมนต์ของชาวพุทธในจีนมี 2 แบบ (buddhist Chant) คือ

1. plain style เป็นการสวดที่ไม่มีดนตรีประกอบมีเพียง Wood Block เรียก Mui หรืออาจเรียกว่าบาตร(พระ)เหล็ก หรือกลอง

2. Accompanied Style เป็นการสวดที่มีดนตรีประกอบเป็นลักษณะวงดนตรีมี ซอ ซึ่ง ขลุ่ย กลองและอาจมีออร์แกนไฟฟ้าประกอบ

- 2.1 ช่วงกว้างของเสียงสวดจะอยู่ภายใน 1 / 2 ถึง 2 ออคเทฟ

- 2.2 ภาษาที่ใช้เกิดจากการผสมผสานกันของภาษาจีนโบราณกับภาษาสันสกฤต เสียงทำนองสวดอยู่ในลักษณะเพนตะโทนิคอาจเป็น 4 เสียงหรือ 6 เสียงการสวดมีหัวหน้าเริ่มสวดก่อน จึงเริ่มสวดตามกันเป็นหมวดหมู่ช่วงท้ายของการสวดจะเร็วขึ้น

- 2.3 ลักษณะทำนองของการสวดเป็น Monophony อาจมี Drone ในบางครั้งและในบางครั้งฟังคล้าย Chord เรียกว่าเป็น Quasi-Harmony ในบางครั้งจะมีการสวดเปลี่ยน Mode ไปเรื่อยๆ คล้ายเป็น Metabole

1.3 พิธีกรรมความเชื่อ

ธรรมาภรณ์ วงศ์บุญชัยนันต์ (2547: 2) แม้ชาวจีนที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย จะพยายามปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต และพยายามเปิดรับวัฒนธรรมความเป็นไทยในด้านต่างๆ อาทิ ภาษา รูปแบบการแต่งกาย และอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องกลมกลืนกับวัฒนธรรมความเป็นไทย แต่ก็ยังอนุรักษ์และรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีชาวจีนอยู่ ซึ่งยังคงมีการสืบทอดรูปแบบประเพณีให้ชนรุ่นหลังได้เห็นจนถึงปัจจุบัน เช่น ประเพณีตรุษจีน การเคารพบูชาบรรพบุรุษ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เป็นต้นด้วยรูปแบบพิธีกรรมของแต่ละชาติแต่ละศาสนา ที่มีความแตกต่างกันไปตามความเชื่อของท้องถิ่น และศาสนานั้นๆ ด้วยรูปแบบพิธีกรรมความเชื่อต่างๆ ที่แวดล้อมซึ่งหล่อหลอมพฤติกรรมและ

รูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคล ตั้งแต่เกิดจนตาย โดยพิธีกรรมและความเชื่อต่างๆ ที่บรรพบุรุษคิดค้นเพื่อใช้เป็นสัญลักษณ์ ในการปลูกฝังค่านิยมด้านความกตัญญูให้กับลูกหลานและอนุชนรุ่นต่อมา ซึ่งพิธีกรรมความเชื่อเหล่านี้ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผ่านการบอกเล่าจากชนรุ่นหนึ่ง ไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการ เช่น การประกอบพิธีศพของชาวจีนซึ่งเป็นพิธีกรรมที่สะท้อนความกตัญญู ที่ลูกหลานเชื้อสายจีนมีต่อบรรพบุรุษ และเป็นการแสดงให้บรรพบุรุษรับรู้ถึงความกตัญญูของลูกหลาน ประกอบกับความเชื่อของชาวจีนว่า การประกอบพิธีกรรมดังกล่าวเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ตาย และเป็นวิถีทางในการอัญเชิญดวงวิญญาณของผู้ตายไปจุติยังสวรรค์

เนตรดาว พละมาส (2530: 223) เมื่อชาวจีนอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาตั้งหลักแหล่งในเมืองไทย จึงได้นำหลักข้อปฏิบัติต่างๆ ที่ตั้งมาดั่งที่กล่าวมาแล้วก็ยังคงยึดถือปฏิบัติกันต่อมาซึ่งมีหลักฐานสำคัญที่ยืนยันคำกล่าวข้างต้นคือ การก่อสร้างศาสนสถานของชาวจีนเพื่อปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาของชาวจีน กล่าวได้อีกนัยหนึ่งคือศาลเจ้า และการมีเจ้าเข้ามาแสดงในเมืองไทย ระยะเริ่มแรกก็คงเข้ามาพร้อมกับการตั้งศาลเจ้าขึ้นในเมืองไทย โดยมีขนบธรรมเนียมประเพณีแห่งเจ้า การจัดงานฉลองศาลเจ้า ศาลเจ้าของชาวจีนแต่ละกลุ่มภาษาต่างว่าจ้างจิ้วประจำกลุ่มภาษาของตนมาแสดงเช่น ศาลเจ้าวเลาะบูเท่างของชาวจีนแต้จิ้วศาลเจ้าโจซือกงของชาวจีนฮกเกี้ยนก็ว่าจ้างจิ้วมาแสดง หรือศาลเจ้าแม่ทับทิมของชาวจีนไหหลำมาแสดง เป็นต้น

การว่าจ้างจิ้วมาแสดงตอบแทนคุณเจ้าฉลองวันเกิดเจ้า มีความเหมือนกันทุกศาล จากการสำรวจของ พรพรรณ จันทโรนานนท์ (2537: 21-22) ในด้านประเพณีความเชื่อก็คงติดตามมาพร้อมพร้อมกับความศรัทธาของชาวจีน เกือบกล่าวได้ว่าทุกแห่งที่มีชาวจีนต้องมีศาลเจ้าอันเป็นที่สถิตของเทพเจ้าต่างๆ กันไปตามแต่ความเชื่อถือใน จำนวนศาลเจ้าทั่วประเทศไทยมีนับเป็นพันๆ แห่งมูลเหตุในการสร้างศาลเจ้านั้น นอกเหนือจากจะเป็นที่ประกอบพิธีกรรมตามประเพณีต่างๆ แล้ว ศาลเจ้ายังเป็นที่พบปะสังสรรค์ของผู้คนเป็นที่ตั้งของมูลนิธิเพื่อสังคมเป็นโรงพยาบาลและโรงเรียนด้วย

พรพรรณ จันทโรนานนท์ (2532: 90) กล่าวว่าชาวจีนแต่ละกลุ่มภาษานอกจากนับถือเทพที่เหมือนกันคือเทพทางศาสนาพุทธเต๋า ขงจื้อ แล้ว ยังนับถือเทพประจำท้องถิ่นที่แตกต่างกันไปอีกด้วย เมื่ออพยพมาอยู่เมืองไทยความเชื่อเรื่องเทพดั้งเดิมยังมีอยู่ แต่เมื่อตั้งหลักแหล่งและมีความรุ่งเรืองร่ำรวยในเมืองไทย ก็ถือว่าเทพประจำท้องถิ่นของไทยเป็นผู้ประทานสิ่งเหล่านั้นให้ พวกเขาชาวจีนจึงนับถือเทพปวงเท่าง ซึ่งถือว่าเป็นเทพประจำท้องถิ่น จนทำให้เทพองค์นี้กลายเป็นศูนย์รวมความเชื่อชาวจีนในทุกภาษา ความเชื่อทางศาสนาของจีนและขนบธรรมเนียมประเพณีของจีนถูกปลูกฝังให้ยึดมั่นความเชื่อต่างๆ ในตำนานของจิตวิญญาณและเรื่องพื้นบ้านปรัมปราตามประเพณีที่สืบทอดมาหลายปีและความเชื่อของจีนความเชื่อทางศาสนาของจีนนั้นจะเกี่ยวข้องในลักษณะต่างๆ

1. ความมานะพยายามที่จะประสบกับความสำเร็จในชีวิตโดยการแสวงหาความถูกต้องในชีวิตประจำวัน
2. การแสดงความเคารพนับถือต่อผู้วายชนม์ไปแล้วหรือดวงวิญญาณต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตน
3. ความพยายามที่จะแสวงหาความรู้ที่เ็นลับเกี่ยวกับอนาคตของตนโดยการหาวิธีต่างๆ ให้เข้าถึงเทพยดาเจ้าทั้งหลาย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ (2533: 71-73) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปของชาวจีนในประเทศไทยในงานวิจัยเรื่องบูรณาการ ของเยาวชนจีนในประเทศไทย ความว่า บูรณาการทางวัฒนธรรมระหว่างเยาวชนจีนกับชาวไทยมีพัฒนาการด้านเนื้อหาและรูปแบบแห่งการรับรองทางศาสนา พิธีกรรมและเทศกาลดังนี้

1. บูรณาการทางศาสนา เยาวชนจีนส่วนใหญ่ยังเคารพคำสอนของขงจื้อ คือมีความกตัญญูต่อบุพการีและเคารพผู้อาวุโส ทำให้เยาวชนจีนบูชาบรรพบุรุษเพื่อแสดงถึงความกตัญญูตเวที มิใช่แสดงถึงความเชื่อในเรื่องวิญญาณ แต่เยาวชนจีนก็บูชาเจ้าตามลัทธิเต๋า เช่นเดียวกับบูชาพระโพธิสัตว์ตามความเชื่อของพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ซึ่งเยาวชนจีนถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สามารถอำนวยการให้กับผู้บูชาได้ เมื่อเยาวชนจีนถนอมความเชื่อในเรื่องวิญญาณ ทำให้เยาวชนจีนเหล่านี้ละเลยในรูปแบบที่ปฏิบัติตามศาสนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิญญาณ ประกอบกับเยาวชนไม่ค่อยไปวัดมหายาน ซึ่งมีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับวัดเถรวาท และไปวัดเถรวาทแทน ทำให้ชาวจีนรับรูปแบบของเถรวาทเข้ามาด้วย เป็นต้นว่าการทอดกฐินทอดผ้าป่า บวชเรียน การตักบาตร การไหว้พระพุทธรูป พัฒนาการแห่งการรวมรูปแบบทางศาสนาของชาวจีนกับของชาวไทย ได้เกิดขึ้นตั้งแต่ชาวจีนรุ่นพ่อแม่ เมื่อพัฒนาการมาถึงเยาวชนจีนรุ่นปัจจุบัน เยาวชนจีนจึงทั้งไหว้เจ้าและไหว้ศาลพระภูมิ บูชาเจ้าแม่กวนอิมและบูชาพระพุทธรูป ทำบุญกับมูลนิธิและทำบุญตักบาตร เทกระจาดกินเจกับทอดกฐินทอดผ้าป่าจนแยกกันไม่ออก

2. บูรณาการทางพิธีกรรม เยาวชนจีนในปัจจุบันได้ประกอบพิธีกรรมต่างๆ ของจีนโดยได้รวมเอาพิธีกรรมของไทยเข้าไปผสมผสานอย่างกับเป็นของตัวเองกัน ดังจะเห็นว่าพิธีกรรมแต่งงานจะเป็นแบบจีน-ไทย คือมีทั้งการคารวะน้ำชา การทำบุญตักบาตร การรดน้ำสังข์ และการจัดงานเลี้ยงในตอนค่ำ พิธีชยิดก็มีการทำบุญตักบาตรในตอนเช้า และตอนเที่ยงมีการเลี้ยงโต๊ะจีน ส่วนพิธีงเด็ก ก็มีการแต่งตัวศพ การไว้ทุกข์ระหว่างงานศพ การสวดศพที่วัดไทย การทำงเด็กโดยพระภิกษุมหายาน

จากนั้นก็ฝังบ้างเผาบ้างตามแต่ศรัทธา เยาวชนจีนมีความเห็นว่าพิธีกรรมที่มีการบูรณาการระหว่างแบบจีนและแบบไทยได้กลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติไปแล้ว

3. การบูรณาการทางเทศกาล เยาวชนจีนส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยกับเทศกาลตรุษจีนและเซ็งเม้ง ทั้งสองเทศกาลนี้เยาวชนจีนได้นำหลักปฏิบัติของชาวไทยเข้ามาผสมด้วย ดังจะเห็นว่าในเทศกาลตรุษจีน เยาวชนจะทำความสะอาดบ้านเรือนบูชาบรรพบุรุษไหว้เจ้า แต่เซ็งเม้ง ไหว้บรรพบุรุษไหว้พระพุทธรูป ทำบุญตักบาตร ส่วนในวันเซ็งเม้งก็อาจจะมีการทำบุญตักบาตรอุทิศกรวดน้ำไปให้บรรพบุรุษและไปบูชาบรรพบุรุษที่สุสานจีน สำหรับเทศกาลขนมจ้าง สารทจีน และไหว้พระจันทร์ เยาวชนจีนไม่ค่อยรู้ความหมายอันแท้จริง และคิดว่าเป็นเทศกาลบูชาบรรพบุรุษและขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จึงมีเยาวชนจีนกว่าครึ่งหนึ่งไม่เห็นด้วยกับเทศกาลทั้ง 3 นี้ ส่วนเทศกาลกินเจเยาวชนจีนส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมเพราะไม่เห็นด้วยกับการกินอาหารเฉพาะผักอย่างเดียวแม้ว่าจะเป็นช่วงสั้นๆ พัฒนาการของบูรณาการทางวัฒนธรรมจีนไทยได้มาถึงจุดที่เยาวชนจีนส่วนใหญ่ ยอมรับรูปแบบทางศาสนาพิธีกรรมและเทศกาลของทั้งจีนและไทยเพราะเยาวชนจีน ได้เติบโตขึ้นมาในสังคมไทย มีมิตรสหายเป็นชาวไทยและบางครั้งมีคู่รักและคู่สมรสเป็นชาวไทย ประกอบกับชาวจีนรุ่นพ่อแม่ก็ได้ยอมรับรูปแบบทางศาสนาพิธีกรรมและเทศกาลไทยบางอย่างมาแล้ว เยาวชนจีนเพียงแค่เพิ่มเติมการยอมรับมากขึ้นเท่านั้นทำให้สามารถลดความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมจีน-ไทยลงได้มาก

รัศมี เชื้ออารีย์ไพศาล (2546: 73) การทำการวิจัยเรื่องดนตรีพิธีกเด็กจีนและกรณีศึกษาโรงเรียน เจคัน ชู่อำ ผลการวิจัยพบ ว่าโรงเรียนชู่อำเป็นโรงเรียนแคะที่มีผู้ประกอบที่ทั้งหมด 12 คน เทพเจ้าที่โรงเรียนให้ความนับถือ ได้แก่ เจ้าแม่กวนอิม สมาชิกของโรงเรียนต้องเป็นหญิงเท่านั้น การประกอบพิธีกเด็กใช้บทสวดทั้งหมด 13 บทหลัก ซึ่งบทสวดในแต่ละชุดนั้นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามรูปแบบของการประกอบพิธี ผู้ประกอบพิธีกเด็กเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการสวดมนต์ ร้อง และเล่น เครื่องดนตรีเอง เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีเป็นเครื่องประกอบจังหวะทั้งหมด ส่วนทำนองเพลงนั้นเกิดจากการขับร้องของผู้ประกอบพิธี ลักษณะทำนองเป็นแบบทำนองเดียวกัน มีผู้ร้องหลายคน เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีแบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีหน้าโต๊ะพิธี และเครื่องดนตรีที่ใช้ขณะเดินประกอบพิธี นอกจากนี้ยังพบว่าเพลงทรงเจ้าเป็นเพลงที่ผู้ประกอบพิธีต้องร้องภายหลังจากการประกอบพิธีแต่ละชุดเพื่อ แสดงความเคารพต่อเทพเจ้าที่ได้ัญเชิญมาร่วมในพิธีกรรม

ยุพิน คล้ายมนต์ (2536: 1-2) วิจัยเรื่องอิทธิพลของวัฒนธรรมจีนที่มีต่อไทยได้กล่าวไว้ว่า อิทธิพลของวัฒนธรรมจีนที่มีต่อไทยจำแนกเป็นด้านต่างๆ ได้ดังนี้คือ

1. ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม ได้แก่จิตรกรรมฝาผนังในศาลเจ้า ภาพวาดภาพสลักรูปประดิษฐ์ ลวดลายสินของลวดลายนามธรรมภาพเขียน

2. ดนตรีนาฏศิลป์ และศิลปะหัตถกรรม ได้แก่ บทประพันธ์และการบรรเลงดนตรี การแสดง ลิลาและนาฏศิลป์ การละเล่นต่างๆ ตลอดจนการประดิษฐ์ และการผลิตเครื่องดนตรี เช่น แคน พิณ จิง ฉาบ ของไทยซึ่งมีลักษณะความคล้ายคลึง ทั้งทางด้านรูปทรงสัณฐานและเสียงทำนอง

3. ภาษา ภาษาไทยปัจจุบันทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนมีจำนวนไม่น้อยที่ใช้คำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาจีน ทั้งคำโดดและคำประสม ทั้งจีนกลางกวางตุ้งแต้จิ๋วและอื่นๆ

4. ระบบความเชื่อทางศาสนา และการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ได้แก่ความเชื่อในเรื่องผี วิญญาณบรรพบุรุษ หรือวีรบุรุษ วีรสตรี ด้านพิธีกรรมการเค่าส่งกันกราบไหว้สัญลักษณ์ การใช้โชค ลาง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และความวิบัติต่างๆ ตามความคิดของศาสนาพุทธและลัทธิเต๋า

งานวิจัยของ พลกุล อังกินันท์ (2514: 167) ได้ศึกษาถึงบทบาทชาวจีนในประเทศไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวว่า ชาวจีนได้เข้ามาพำนักอาศัย ทำมาหากินในประเทศไทยเป็นเวลายาวนาน มีบทบาทเกี่ยวข้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคม ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีนอย่างใกล้ชิดตลอดมา ความไม่รังเกียจหรือกีดกันชาวจีนของทางการและประชาชนชาวไทย ทำให้ชาวจีนหลายคนได้เข้ารับราชการเป็นขุนนางไทย หลายคนได้สตรีไทยเป็นภรรยาเกิดความผสมผสานทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมระหว่างกัน แม้เมื่อทางไทยระบุว่าเป็นภรรยาของคนต่างด้าว ก็มีได้ระบุต่างด้าวเป็นคนจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ด้วยเหตุนี้เองจึงแสดงให้เห็นว่าทางการไทยถือว่าชาวจีนในประเทศไทยเป็นเสมือนพลเมืองของไทยมาช้านาน

ในทำนองเดียวกัน ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ (2532: 133) ทำการวิจัยเรื่องชาวจีนในอำเภอ 2 แห่งของจังหวัดยโสธร กรณีศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณี ได้กล่าวว่าทางด้านการกลมกลืนทางวัฒนธรรมพบว่า ชาวจีนในสุขาภิบาลทรายมูลและสุขาภิบาลกุดชุม ปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นชาวจีนรุ่นลูกหลาน เหลน ที่เติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากบรรพบุรุษ ความเชื่อศาสนาที่กลมกลืนและความใกล้ชิดต่อการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างชาวจีนและชาวไทย การแต่งงานข้ามชาติพันธุ์ ตลอดจนกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้หลายทางด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเมืองเศรษฐกิจสังคม การศึกษาสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการกลมกลืนของชาวจีนทั้งสองแห่ง

นอกจากนี้ วิเกียรติ มารคแมน (2542: 30) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “จ๊วแต้จ๊ว กับภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมดนตรี: กรณีศึกษาคณะเหล่าบ่วงนี้ซ่งปั้ง” ได้กล่าวไว้ว่าดนตรีในการแสดงจ๊วแต้จ๊วเป็นดนตรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งปรากฏทั้งในเรื่องของดนตรี การผสมวง การจัดวงดนตรีและแบบแผนทฤษฎี ซึ่งได้แก่ ระบบเสียง พบว่าเป็น 7 เสียงแบ่งเท่าทำนองแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ทำนองหลัก (ตั้งลัก) ทำนองเบา (คิกลัก) ทำนองพลิกสาย (ฮวยสั่ว) และทำนองอ้วนโหว โดยประเภทของทำนองใช้แสดงออกทางอารมณ์ต่างกัน การผสมผสานและการพลิกแพลงของประเภททำนอง, อัตราจังหวะและประเภทจังหวะ ก่อให้เกิดเพลงที่มีความหลากหลายที่สามารถแสดงออกทางอารมณ์อัน

ซับซ้อน ในการบรรเลงให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดอารมณ์มากเป็นพิเศษ เพลงๆ หนึ่งสามารถ บรรเลงได้หลายแบบแล้วแต่สถานการณ์ของการแสดง ด้วยเหตุนี้ดนตรีของจ้าวแต่จิวจึงเป็นดนตรีที่เป็น หนึ่งเดียวกับการแสดงและมีพลังในการแสดงออก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ของโรงพยาบาลกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามกระบวนการทางมานุษยวิทยาเชิงจิตวิทยาเป็นแนวทางในการศึกษา โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ เอกสารสิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานความรู้และออกปฏิบัติภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูล ซึ่งในการออกภาคสนามนั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพทั่วไปของโรงพยาบาลกิมยี่อิตัว รวมถึงบทบาทและหน้าที่ของดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ สังเกต บันทึกเสียง บันทึกภาพ จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้มาเรียบเรียงและวิเคราะห์เป็นรายงานการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางวิธีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดแหล่งข้อมูล

1. การเลือกพื้นที่ในการศึกษา การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Selective) ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาค้นคว้าที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ของโรงพยาบาลกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่มีมานานกว่า 100 ปี และเป็นที่รู้จักกันดีของคนในชุมชนสาวชะโงก รวมถึงชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีความศรัทธาจากพื้นที่ต่างๆ

2. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษา กลุ่มตัวอย่างชาวจีน และชาวไทยเชื้อสายจีน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงพยาบาลกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยผู้วิจัยได้ทำการแบ่งกลุ่มประชากรที่ศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มคือ

- ผู้ให้ข้อมูลที่มีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวข้องกับโรงพยาบาลกิมยี่อิตัว ได้แก่ ประธานและกรรมการโรงพยาบาลกิมยี่อิตัว ผู้ประกอบพิธี นักดนตรี
- ผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ โดยกลุ่มประชากรนี้จะเป็นผู้ที่อยู่และเคยอยู่ในพื้นที่ และเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนในอดีตซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่ได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

2. การรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงต่างๆ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร ตำรา แดงบันทึกเสียง รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสืบค้นข้อมูลเบื้องต้น โดยผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารจากสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆดังนี้

- หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร
- สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สำนักหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หอสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา
- หอสมุดประชาชนในชุมชน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

เพื่อเป็นการเชื่อมต่อข้อมูลการค้นคว้าจากเอกสารต่างๆที่ได้รวบรวมไว้ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลจากภาคสนาม โดยเลือกสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนกัมมียอิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้การสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึกเสียง และบันทึกภาพนิ่ง โดยทำความเข้าใจถึงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ บทบาท และโอกาสที่ใช้บรรเลงในกิจกรรมอื่นๆนอกเหนือจากการบรรเลงประกอบการสวดทำวัตร วิธีที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยเป็นไปตามขั้นตอนทางมานุษยวิทยา ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ 2 แบบคือ การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) เพื่อให้ได้รายละเอียดและข้อมูลเชิงลึก โดยเลือกสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องโรงเรียนกัมมียอิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่

- หัวหน้าวงดนตรี
- นักดนตรี
- ประธานมูลนิธิโรงเรียนกัมมียอิตัว
- กรรมการมูลนิธิโรงเรียนกัมมียอิตัว
- ประชาชนที่มาร่วมปฏิบัติธรรมในโรงเรียนกัมมียอิตัว
- ประชาชนในชุมชนใกล้เคียง

2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยใช้การสังเกตและบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกที่ผู้วิจัยได้ออกแบบขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.3 การบันทึกเสียง (Recording) ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือบันทึกเสียงระบบบันทึกเสียงเป็นไฟล์ mp3 โดยใช้บันทึกเสียงขณะทำการสัมภาษณ์และบันทึกบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการสดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ เรียบเรียงและบันทึกเป็นโน้ตเพลง

2.4 การบันทึกภาพ (Photography) ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกภาพ 2 ระบบ คือภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว จุดประสงค์เพื่อบันทึกภาพวงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการสดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่บรรเลงในโอกาสต่างๆ ทำให้เห็นภาพและใช้เพื่อนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

3. การศึกษาข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลทั้งจากเอกสารที่ค้นคว้ามาและจากการเก็บข้อมูลภาคสนามแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาจัดเป็นหมวดหมู่ดังนี้

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาและพิธีกรรมในการสดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการศึกษาถึง ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนกิมยี่อิตัว รวมไปถึงองค์ประกอบของพิธีกรรมในการสดมนต์ทำวัตรเย็น ในด้านความเชื่อ ขั้นตอน การจัดสถานที่ และการสดมนต์ของบรรพชิต โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลภาคสนามมาทำการวิเคราะห์เรียบเรียง

2. ศึกษาองค์ประกอบของดนตรี ได้แก่ วงดนตรี นักดนตรี เครื่องดนตรีที่ใช้ และเทคนิคในการบรรเลงรวมไปถึงบทเพลงต่างๆ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังใช้การบันทึกเสียงหรือภาพเคลื่อนไหว และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเรียบเรียงออกมาเป็นโน้ตเพลง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้จำแนกข้อมูลที่ได้มาทั้งจากเอกสารต่างๆและจากการเก็บข้อมูลภาคสนามออกเป็นหมวดหมู่แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ในด้านต่างๆ ได้แก่

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาและพิธีกรรมในการสดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนกิมยี่อิตัว

1.2 องค์ประกอบของพิธีกรรมในการสดมนต์ทำวัตรเย็นของโรงเรียนกิมยี่อิตัว

1.3 สาวชะโงก อ.บางคล้า จ.ฉะเชิงเทรา

- ความเชื่อในพิธีกรรม
- ขั้นตอนการประกอบพิธีกรรม
- การจัดสถานที่ประกอบพิธีกรรม
- ลักษณะการสวดมนต์ของบรรพชิต

2. ศึกษาดนตรีและบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจของโรงเรียนกัมมัยอื้อตัวตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

- 2.1 ชีวประวัติและความเป็นมาของวงดนตรีที่ใช้บรรเลง
- 2.2 เครื่องดนตรีที่ใช้ในพิธี
- 2.3 เทคนิควิธีการบรรเลง
- 2.4 บันทึกโน้ตเพลงที่ใช้ในพิธีสวดมนต์ทำวัตรเย็น

5. การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์ มาเรียบเรียงในรูปแบบของการเขียนแบบพรรณนาเป็นรูปเล่มวิจัย โดยทำการแบ่งเป็นบทต่างๆออกเป็น 5 บท ได้แก่

1. บทนำ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปอภิปรายผลการวิจัย

บทที่ 4

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

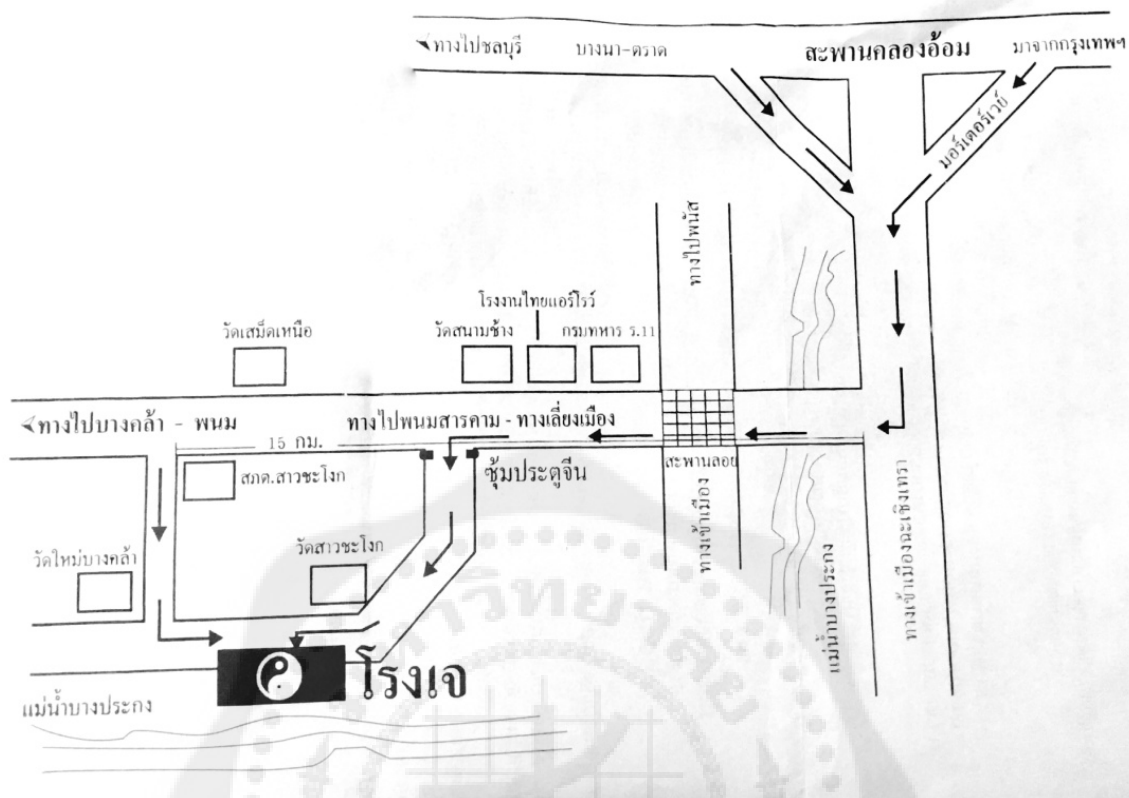
การวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องดนตรีประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ของโรงเจ
บ้าน-กิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ โดยแบ่ง
ประเด็นการวิเคราะห์ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาและพิธีกรรมในการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ ของ โรงเจบ้านกิมยี่อิตัวตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเจบ้านกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติโรงเจบ้านกิมยี่อิตัวหรือที่รู้จักกันอีกชื่อในชื่อของโรงเจตลาดบ้านหมู ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1
ตำบลสาวชะโงกอำเภอบางคล้าจังหวัดฉะเชิงเทราโดยมีทำเลที่ตั้งอยู่ติดริมแม่น้ำบางปะกง จากการ
สัมภาษณ์ คุณจงกล ทิมอรุณ ประธานคณะกรรมการมูลนิธิโรงเจตลาดบ้านหมูและชาวบ้านในละแวก
ใกล้เคียงได้กล่าวว่า ประวัติของโรงเจบ้านกิมยี่อิตัวนี้จากการเล่าสืบต่อกันมา ทราบว่ามีอายุมากกว่า
100 ปี สาเหตุที่โรงเจบ้านกิมยี่อิตัวมีอีกชื่อหนึ่งคือโรงเจตลาดบ้านหมูนั่น เป็นเพราะในสมัยโบราณ
ชุมชนตลาดบ้านหมูในอำเภอบางคล้าเป็นชุมชนใหญ่ ส่วนมากการสัญจรในอดีตนั้น มักอาศัยการ
สัญจรทางน้ำเป็นหลัก จากชุมชนตลาดบ้านหมูมีเรือกลไฟลำใหญ่เป็นเรือโดยสารวิ่งไปยังตัวเมือง
ฉะเชิงเทราและบางคล้าทางแม่น้ำบางปะกง

ที่ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า ในสมัยก่อนเป็นตำบลที่มีชุมชนชาวจีนอยู่มาก จากคำ
บอกเล่าของคนในพื้นที่ทำให้ทราบว่า พื้นที่ส่วนนี้เป็นของชาวเขมรและต่อมามีการอพยพย้ายถิ่นของ
ชาวจีนเกิดขึ้น เนื่องจากเป็นบริเวณที่ติดกับแม่น้ำบางปะกง เหมาะแก่การเพาะปลูก การสร้างโรงเจบ้าน
กิมยี่อิตัวเกิดขึ้นพร้อมๆ กับการเติบโตของชุมชน และด้วยการคมนาคมทางน้ำทำให้การเดินทางมายัง
โรงเจเป็นเรื่องง่าย ทำให้คนไทยเชื้อสายจีนจากละแวกใกล้เคียงเดินทางมายังโรงเจบ้านกิมยี่อิตัวอย่าง
มากมายทุกปี

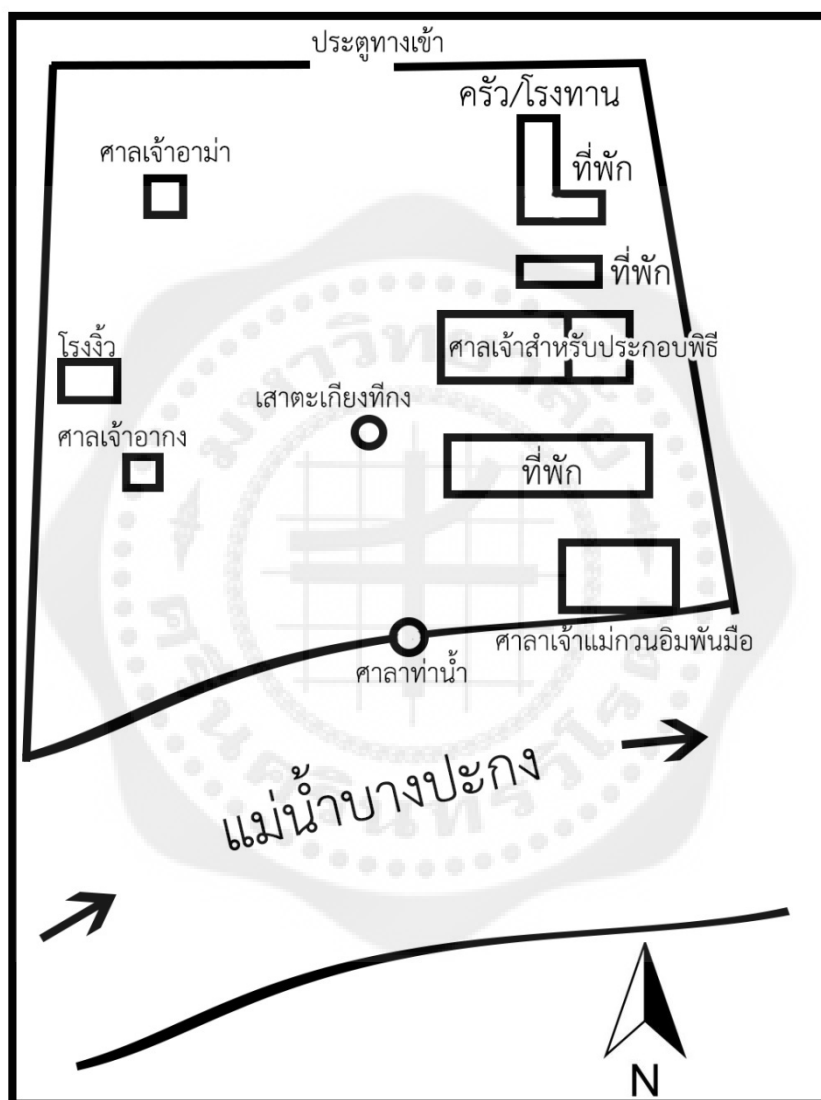
ภาพประกอบ 1 รูปภาพที่ตั้งและแผนที่การเดินทาง

ที่มา: แผ่นพับโรงเจ (2558)

ในจุดที่สร้างโรงเจในปัจจุบันนี้ อดีตได้มีผู้เผ่าชาวจีนฮกเกี้ยนเริ่มก่อสร้างโรงเจ โดยในเริ่มแรกเป็นโรงเรียนไม้ขนาดย่อมและมุ่งหลังคาด้วยจากซึ่งถือเป็นโรงเรียนสำหรับใช้ในพิธีเทศกาลกินเจเดือนเก้าในทุกๆ ปี ต่อมาได้มีการรวมกลุ่มชาวบ้านตลาดบ้านหมุ่ ร่วมกันสร้างโรงเจเป็นเรือนไม้มุงด้วยหลังคาสังกะสีจวบจนถึงปี พ.ศ. 2528 ทางโรงเจได้จัดตั้งเป็นมูลนิธิเพื่อโรงเจตลาดบ้านหมุ่ และได้มีการพัฒนา สร้างโรงเจเป็นเรือนคอนกรีตหลังคากระเบื้องอย่างที่เป็นอยู่ปัจจุบัน รวมไปถึงได้เพิ่มเติมสิ่งก่อสร้างต่างๆ ตามลำดับดังนี้

1. ศาลเจ้าสำหรับประกอบพิธี (ปรับปรุง) พ.ศ.2528
2. โรงนอนฝั่งตะวันออก พ.ศ.2528
3. ชุมประตู่ทางเข้าโรงเจ พ.ศ.2537
4. โรงทาน (ปรับปรุง) พ.ศ.2538
5. โรงนอน 2 ชั้น ฝั่งตะวันออกและห้องน้ำเพิ่มเติม พ.ศ.2538

6. ชุมประตู่ทางเข้าถนนใหญ่ พ.ศ.2540
7. ศาลาเจ้าแม่กวนอิมพันมือ (ศาลากวนอิมเต็ง) พ.ศ. 2549
8. ศาลาท่าน้ำ พ.ศ. 2549
9. ห้องน้ำเพิ่มเติม พ.ศ. 2555

ภาพประกอบ 2 แผนผังบริเวณโรงเจ

ที่มา: นายสมทิพย์ งามรัตนกุล. (2559).

จากภาพแผนผังบริเวณโรงเจจะเห็นได้ว่า บริเวณของโรงเจนั้นอยู่ติดริมแม่น้ำบางปะกงซึ่งถือว่ามีความสะดวกสบายในการคมนาคมในอดีต ในปัจจุบันมีถนนตัดผ่านสวนผลไม้และชุมชนสามารถเข้าออกโรงเจได้หลายทาง ทำให้โรงเจแห่งนี้ก็มียอฮื้ออี่ตู่ยังคงเป็นที่นิยมของชาวไทยเชื้อสายจีน อีกทั้งในบริเวณโรงเจยังมีที่พักรองรับสำหรับประชาชนผู้มาถือศีลกินเจสามารถมานอนพักเพื่อทำการปฏิบัติธรรมที่โรงเจตลอด 9 วัน และสามารถรับประทานอาหารที่โรงทานได้ตลอดทั้ง 3 มื้อ

ภาพประกอบ 3 ซุ้มประตูทางเข้าโรงเจ

ที่มา: เขียวริธา งามรัตนกุล. (2559).

ภาพประกอบ 4 โรงทานสำหรับประชาชนทั่วไป

ที่มา: เขียวริธา งามรัตนกุล. (2559).

ในทุกๆ ปีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โรงเจบันกิมยี่อี้ตัวจะมีการจัดงานถือศีลกินเจติดต่อกันมาตลอด ซึ่งในระหว่างเทศกาลกินเจเดือนเก้า(ตามปฏิทินจีน) จะมีการอัญเชิญกิวอ๋องฮุดโจ้วลงมาประทับที่โรงเจและเริ่มพิธีสวดมนต์รักษาศีลในระหว่างเทศกาลกินเจนอกจากการสวดมนต์ถือศีลกินเจแล้วนั้นยังมีพิธีลอยกระทงทิ้งกระจาดบริจาคทานปล่อยสัตว์ตามประเพณีในส่วนของการบริจาคทานตลอดเวลากินเจ 9 วัน ทางโรงเจบันกิมยี่อี้ตัวจะมีการเปิดโรงทานสำหรับเลี้ยงอาหารให้กับชาวบ้านและบุคคลทั่วไปที่เดินทางมาถือศีลกินเจที่โรงเจนี้ตลอดสามมือทุกวัน จนวันสุดท้ายก็จะมีพิธีส่งกิวอ๋องฮุดโจ้วขึ้นสวรรค์

ภาพประกอบ 5 บริเวณศาลเจ้าสำหรับทำพิธี

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล. (2559).

โรงเจบันกิมยี่อี้ตัวมีภาพเขียนเก่าแก่มากซึ่งใช้ในพิธีมาแต่โบราณเป็นรูปของกิวอ๋องฮุดโจ้วเขียนโดยฟู่กันจีนลงบนกระดาษ ในปัจจุบันได้มีการสร้างรูปปั้นกิวอ๋องฮุดโจ้วไว้บูชาแทนภาพเขียนและยังคงเก็บรักษารูปเขียนไว้เป็นอย่างดีเพื่อให้สาธุชนรุ่นหลังได้กราบไหว้บูชา

ตามปกติแล้วโรงเจบันกิมยี่อี่ตัวจะปิดให้บริการ นอกจากช่วงเทศกาลกินเจที่โรงเจจะเปิดให้ประชาชนเข้ามาราบไหว้บูชา ในแต่ละปีจะมีวันสำหรับไหว้เจ้าคือวันที่ 1 และ 15 ของทุกเดือน เรียกว่าวันซิดอิดจับโหว และเปิดอีกครั้งในวันเกิดเจ้าแม่กวนอิม และวันไหว้กลางปี ขึ้น 1 ค่ำ เดือน 5

1.2 องค์ประกอบของพิธีกรรมในการสวดมนต์ทำวัตรเย็น ของโรงเจบันกิมยี่อี่ตัว

1.2.1 ความเชื่อในพิธีกรรม

พิธีการกินเจเดือนเก้าตามปฏิทินจีนทุกๆ ปีจะมีกำหนดเก้าวันตามแบบลัทธิมหายาน ได้มีคำอธิบายว่าเป็นการประกอบพิธีกรรมสักการะบูชาพระพุทธเจ้า 7 พระองค์กับพระโพธิสัตว์อีก 2 พระองค์รวมเป็น 9 พระองค์หรือนิยมเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าดาวพระเคราะห์ทั้ง 9 ซึ่งได้แก่ พระอาทิตย์ พระจันทร์ ดาวพระอังคาร ดาวพระพุธ ดาวพระพฤหัสบดี ดาวพระศุกร์ ดาวพระเสาร์ พระราหูและพระเกตุ พิธีเก้าอ่องเจนี้กำหนดวันตามจันทรคติ คือเริ่มตั้งแต่วัน ขึ้น 1 ค่ำ เดือน 9 ถึงขึ้น 9 ค่ำ เดือน 9 ตามปฏิทินจีนรวมระยะเวลา 9 วัน 9 คืน ในส่วนของพิธีกรรมสักการะบูชาพระพุทธเจ้าเจ็ดพระองค์กับพระโพธิสัตว์อีกสองพระองค์นั้น ผู้มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาต่างสละจิตโลภีวัตรและบำเพ็ญศีลสมาทานกินเจมังสวิริติไม่บริโภคเนื้อสัตว์ บริโภคแต่อาหารผักผลไม้สดวันไม่กระทำการใดๆ อันจะนำมาซึ่งความเบียดเบียนเดือดร้อนให้แก่สัตว์ทั้งปวงกล่าวคือ 1. ไม่เอาชีวิตของสัตว์มาต่อเติมบำรุงชีวิตของเรา 2. ไม่เอาเลือดของสัตว์มาเป็นเลือดของเรา 3. ไม่เอาเนื้อของสัตว์มาเป็นเนื้อของเราชักฟอกมลทินออกจากร่างกายวาจาและใจ ผู้ถือศีลกินเจจะสวมเสื้อผ้าสีขาวสะอาดบริสุทธิ์ปราศจากจุดตำพริ้วพากันเดินทางสู่วัดวาอารามหรือโรงเจต่างๆ พร้อมด้วยดอกไม้ธูปเทียนไปนมัสการน้อมบูชาแด่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและองค์พระพุทธรูปเจ็ดพระองค์กับพระโพธิสัตว์อีกสองพระองค์ (ก๊วอ่องฮุดโจ้ว) และยังมีการจัดหาเครื่องกระดาศ โดยเครื่องกระดาศนี้นิยมทำเป็นรูปเครื่องทรง เสื้อผ้าหมวก รองเท้ากระดาศเงินกระดาศทองต่างๆ นำไปน้อมถวายเป็นเครื่องสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคลและถือศีลสวดมนต์ทำสมาธิภาวนา แผ่เมตตาจิตขอพรเพื่อความเจริญสมบุญพูนสุข

ในพระสูตรปักเต้าโก้ยฮุดเซียวใจเอียงซิวเมี่ยวเกงกล่าวพระนามพระพุทธเจ้า 7 พระองค์ กับพระโพธิสัตว์ 2 พระองค์พระองค์ไว้ คือ

1. พระวิชัยโลกมจรพุทธะ
2. พระศรีรัตนโลกประภาโมฆะอิศวรพุทธะ
3. พระเวบุลลรัตนโลกสุวรรณสิทธิพุทธะ
4. พระอโศกโลกวิชัยมงคลพุทธะ
5. พระวิสุทธิอาศรมโลกบุลลปรัชญาวิภาคพุทธะ
6. พระธรรมมติธรรมสาครจรโลกมโนพุทธะ

7. พระเวบุลลจันทรโมคโคไสยสวไวยุทธพุทธะ

8. พระศรีสุขโลกปัทมครมอลังการโพธิสัตว์

9. พระศรีเวบุลลสังสารโลกสุขะอิศวรโพธิสัตว์

พระพุทธเจ้าทั้ง 7 กับพระโพธิสัตว์ทั้ง 2 ทรงตั้งปณิธานจากโปรดสัตวโลกจึงได้แบ่งภาคมาเป็นเทพเจ้าเก้าพระองค์ด้วยกันคือ

1. ได้ขวยเอียงเม้งทมหลังให้แซกุน
2. ได้เจียกิมเจ็งก้อมึงง่วนแซกุน
3. ได้กวนจิงยั้งลกซึ้งเจงแซกุน
4. ได้ฮั้งเอียงเม้งบุงเคี้ยกนิวแซกุน
5. ได้ปักตังง่วนเนี่ยมเจงกั้งแซกุน
6. ได้โพ้วปักเก็กบูเคี้ยกกีแซกุน
7. ได้เพียวเทียนกวนพัวกกวนแซกุน
8. ตังเม้งง่วนแซกุน
9. ฮู้ยกวงไโลเพี้ยกแซกุน

เทพเจ้าทั้งเก้าองค์นี้ทรงอำนาจตบะอันเรืองฤทธิ์บริหารธาตุดินธาตุน้ำธาตุไฟธาตุลมและธาตุทองทั่วทุกพิภพจึงทรงแบ่งภาคต่อนี้อีกวาระหนึ่งเป็นดาวนพเคราะห์ (ดาวพระเคราะห์ 9 ดวง) ดังต่อไปนี้

1. ดาวไท่เอียงแซ คือ พระอาทิตย์
2. ดาวไท่ฮิมแซ คือ พระจันทร์
3. ดาวฮวยแซ คือ พระอังคาร
4. ดาวจื๊ยแซ คือ พระพุธ
5. ดาวปักแซ คือ พระพฤหัสบดี
6. ดาวกิมแซ คือ พระศุกร์
7. ดาวไท้วแซ คือ พระเสาร์
8. ดาวล่อเกาแซ คือ พระราหู
9. ดาวโกยไต้วแซ คือ พระเกตุ

เทพเจ้าทั้ง 9 พระองค์ทรงเครื่องทรงอย่างแบบพระมหากษัตริย์ประชาชนจึงถวายนามว่า เก้าอ้วง หรือ กิวอ้วง หรือ กิวอ่อง แปลว่านพราชา

กำหนดเวลาทุกๆ ปีของขึ้นหนึ่งค่ำถึงเก้าค่ำเดือนเก้าตามจันทรคติ (ฝ่ายจีน) เทพเจ้าประจำดาวนพเคราะห์ต่างองค์ ทรงผลัดเปลี่ยนกันลงมาตรวจโลกทั้งเวลากลางวันและกลางคืนบุคคลใดมีความประพฤติตั้งอยู่ในกุศลกรรมวิถีก็นิยมนำพรอันวยความสมบูรณ์พูนสุขให้ หากบุคคลใดมีความประพฤติในทางอกุศลกรรมวิถีก็นิยมนำโทษตามโทษานุโทษเทพเจ้าทั้งเก้าพระองค์นี้ทรงนำพระหัตถ์เต็มเปี่ยมไปด้วยพระเมตตา ทรงควบคุมดาวนพเคราะห์ให้เดินตามวิถีโคจรด้วยความบริบูรณ์ทั้งทรงสอดส่องควบคุมทุกข์สุขของสัตว์โลกในสมัยโบราณจึงได้บัญญัติไว้ให้มีการกระทำพิธีกรรมบูชาดาวนพเคราะห์ขึ้นเพื่อเป็นการแสดงความเคารพในพระเมตตาคุณและอิทธิฤทธิ์เดชให้บรรดาพุทธบริษัทได้มาประชุมบำเพ็ญกุศลรักษาศีลสวดฟังพระอภิธรรมและธรรมเทศนาบริจาคทานทั้งกระจัดแล้วลอยกระทางแผ่กุศลแก่สัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยากในนรกอบเวจี นอกจากนั้นยังมีการปล่อยสัตว์เช่น นก ปลา เต่า เหล่านี้เป็นต้น

พิธีกรรมถือมังสวิรัต ไม่ทานเนื้อสัตว์ รวมไปถึงการบูชาดาวนพเคราะห์และทำบุญแจกทานแก่คนทุกข์ยากนั้นเป็นที่นิยมกันมาแต่โบราณการกินเจนั้นได้ผลแก่จิตใจเป็นพิธีกรรมที่ศักดิ์สิทธิ์ได้แผ่เมตตาคุณมาช่วยชีวิตสัตว์ รวมไปถึงการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจด้วย

การสวดมนต์ทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น. หรือการสวดบักเต้าเกง เป็นบทสวดสำหรับสะเดาะเคราะห์ต่อดวงชะตา มีความเชื่อว่าการได้สวดบทสวดนี้ทุกวันเป็นเวลาเก้าคืนนั้น จะช่วยให้ผู้สวดพ้นจากทุกข์โรคภัยและเป็นการสืบดวงชะตาให้มีอายุยืนยาวมีแต่ความสุขสมบูรณ์ในชีวิต

1.2.2 ขั้นตอนการประกอบพิธีกรรม

การถือศีลกินเจตามหลักปฏิทินจีนจะกินเวลา 9 วัน 9 คืน แต่ในความเป็นจริงแล้วกำหนดการต่างๆ ตั้งแต่การเชิญเทพเจ้าลงมาสถิตย์ ณ ศาลเจ้าโรงเจนั้นก็ยืดหยุ่นได้ จนถึงวันส่งเจ้ากลับขึ้นสวรรค์ จะใช้เวลารวม 11 วัน โดยโรงเจมีกำหนดการขั้นตอนคร่าวๆ ในแต่ละปีดังนี้

วันที่ 1 ประกอบพิธีอัญเชิญก๊วยอ๋องฮุดโจ้ว

วันที่ 2 รับองค์ไ้ยเซียนโจวซือ

วันที่ 3 พิธีไหว้พระสวดมนต์

วันที่ 4 พิธีไหว้พระสวดมนต์

วันที่ 5 พิธีไหว้พระสวดมนต์

วันที่ 6 พิธีปล่อยปลา เต่า นก และพิธีลอยกระทง

วันที่ 7 พิธีเทกระจาดโปรยทาน แจกข้าวสาร มอบทุนการศึกษา

วันที่ 8 สมาชิกเดินทางเยี่ยมโรงเจเครือข่ายต่างๆ

วันที่ 9 ทำบุญถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์

วันที่ 10 ถวายเครื่องทรงกระดาด

วันที่ 11 ประกอบพิธีส่งกิวอ่องฮุดโจ้ว

วันที่ 1 เป็นการทำพิธีอัญเชิญกิวอ่องฮุดโจ้วให้ลงมาสถิตย์ ณ โรงเจ โดยใช้ตัวแทนเป็นกระถางรูป การทำพิธีจะเป็นการจัดริ้วขบวนโดยจะเริ่มตั้งขบวนบริเวณริมแม่น้ำ ห่างจากตัวโรงเจไปประมาณ 500 เมตร และมีผู้ถือกระถางรูปซึ่งเป็นคณะกรรมการโรงเจที่ได้ทำการบวระปวย(เสี่ยงทาย) เพื่อเลือกผู้ถือกระถางรูป โดยจะทำการเสี่ยงทายแต่งตั้งผู้ถือกระถางรูปไว้ตั้งแต่ปีที่แล้ว และจะมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนผู้ถือกระถางรูปทุกปี ขบวนจะทำพิธีเชิญเจ้าและเคลื่อนขบวนเข้าสู่โรงเจ เมื่อเสร็จสิ้นพิธีอัญเชิญเจ้าแล้ว ผู้ถือกระถางรูปจะนำกระถางรูปไปวางไว้บริเวณโต๊ะหมู่ในศาลเจ้า เพื่อเป็นตัวแทนกิวอ่องฮุดโจ้วสำหรับสักการะบูชาตลอดช่วงเทศกาลกินเจ

วันที่ 2 เป็นการทำพิธีรับเทพเจ้าไ้ยเซียนโจวซือ หรือเทพเจ้าทั้งแปดพระองค์ โดยแต่ละองค์มีอิทธิฤทธิ์แตกต่างกันออกไป แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือมีการบำเพ็ญเพียรและละเว้นจากบาปทั้งปวง ทำการอัญเชิญเพื่อประทานพรให้แก่ผู้ถือศีลกินเจทั้งปวง

วันที่ 3-5 เป็นพิธีการไหว้พระสวดมนต์ทำวัตร 4 เวลาตามปกติ

วันที่ 6 เป็นการทำพิธีปล่อยสัตว์ทำทาน อันได้แก่ นก ปลา เต่า โดยพระสงฆ์จะทำพิธีสวดแผ่เมตตาและให้ประชาชนผู้มาถือศีลกินเจทำการปล่อยสรรพสัตว์ลงสู่แม่น้ำบางปะกง ในช่วงค่ำจะมีพิธีลอยกระทง (ฟุ้งส่วยเทิง) โดยพิธีลอยกระทงจะทำการล่องเรือทวนน้ำขึ้นไปตามลำน้ำบางปะกง โดยเรือจะเป็นแพขนาดใหญ่มีโต๊ะหมู่ขนาดเล็กและมีพระสงฆ์สวดมนต์ทำพิธีไปตลอดการล่องเรือ จนถึงจุดกลับเรือห่างออกไปประมาณสองกิโลเมตร ประชาชนผู้ถือศีลกินเจจะทำการปล่อยกระทงลงสู่ลำน้ำบางปะกง การลอยกระทงเปรียบเหมือนการลอยเคราะห์โสภ นนอกจากนั้นยังมีการให้ทานด้วย โดยเป็นการเทอาหารลงน้ำเพื่อให้ปลาและสัตว์ต่างๆ เหมือนเป็นการโปรยทานแก่สัตว์และภูติผีที่อยู่ข้างล่าง

ภาพประกอบ 6 พิธีปล่อยปลา

ที่มา: เขียวริธา งามรัตนกุล. (2559).

วันที่ 7 พิธีเทกระจาด ไพรยทาน เป็นพิธีอัญเชิญพยายมเพื่อให้เปิดทางให้เหล่าสัมภเวสีมารับทานและพร โดยเป็นการโปรยดวงวิญญาณในนรก ซึ่งนอกจากพยายมแล้วยังมีทวารบาลทั้งสิบขุม นรกและเชิญพระโพธิสัตว์เพื่อมาเป็นประธานในพิธีอีกด้วย สำหรับในพิธีเทกระจาดจะมีการโยนชาลาเปาลูกท้อ เขียนชื่อผู้ทำพิธีจะกล่าวบทสวดสำหรับพิธีเทกระจาดและโปรยข้าวโปรยของเพื่อให้สัมภเวสีมารับกลับไปใช้ในขุมนรกต่อไป นอกจากนั้นทางโรงเรียนก็ยังมียึดถือที่ได้มีการแจกข้าวสารให้แก่ชาวบ้านในชุมชนและแจกทุนการศึกษาให้นักเรียนโรงเรียนใกล้เคียงในวันเดียวกันอีกด้วย

วันที่ 8 สมาชิกเดินทางเยี่ยมโรงเรียนเครือข่ายต่างๆ โดยจะทำการโดยสารถผู้ไปยังโรงเรียนในละแวกใกล้เคียงเพื่อศึกษาและเยี่ยมชมการจัดระเบียบและดำเนินงานในช่วงเทศกาลกินเจ เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนของตนเอง

วันที่ 9 ทำบุญถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ ทางโรงเรียนได้เชิญพระสงฆ์จากวัดในละแวกใกล้เคียงมาทำพิธีสวดมนต์แบบฆราวาสและทำการเลี้ยงภัตตาหารเพล

วันที่ 10 เป็นพิธีถวายเครื่องทรงกระดาศ โดยจะใช้กระดาศพับเป็นรูปภูเขาเงินภูเขาทอง และเปิดให้ประชาชนร่วมทำบุญถวายชุดเครื่องทรงกระดาศให้แก่เทพเจ้า อาทิเช่น ทิ้งฟ้า กวนอิม ฟ้า เป็นต้น หลังจากทำพิธีเรียบร้อยแล้วจะนำเครื่องกระดาศทั้งหมดเผาไฟถือเป็นการส่งเครื่องทรงขึ้นไปสู่สวรรค์

ภาพประกอบ 7 พิธีถวายเครื่องทรงกระดาด

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล. (2559).

วันที่ 11 เป็นการทำพิธีส่งเจ้า โดยตัวแทนผู้ถือกระถางรูปคนเดียวกับที่ถือในวันเชิญเจ้า จะทำการอัญเชิญกระถางรูปอีกครั้งหนึ่ง และลงเรือล่องไปตามลำน้ำบางปะกงเพื่อเป็นการส่งเจ้ากลับสู่สรวงสวรรค์ในขณะเดียวกันจะมีการจุดประทัดหลายพันนัดเพื่อให้เสียงของประทัดเป็นสื่อกลางให้ดังไปถึงสวรรค์

ภาพประกอบ 8 พิธีส่งเจ้า

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล. (2559).

ในส่วนของการประกอบพิธีกรรมสวดมนต์ทำวัตรเย็นเวลา 19.00 น. หรือเรียกอีกอย่างว่า การสวดปักเต้าเกง เป็นการสวดสำหรับสะเดาะเคราะห์ต่อดวงชะตา จะทำการสวดทุกวันตั้งแต่วันแรก จนถึงวันส่งเจ้าวันสุดท้าย โดยการสวดปักเต้าเกง จะมีการเดินเวียนธูปควบคู่ไปด้วย การเดินเวียนธูปนี้ คล้ายกับเป็นการเดินกำหนดจิตในขณะสวดมนต์เพื่อให้พึงระลึกถึงบทสวดและเป็นการฝึกสมาธิ

ภาพประกอบ 9 การเดินเวียนธูปในพิธีทำวัตรเย็นเวลา 19.00 น.

ที่มา: เขียวธิดา งามรัตนกุล. (2559).

1.2.3 การจัดสถานที่ประกอบพิธีกรรม

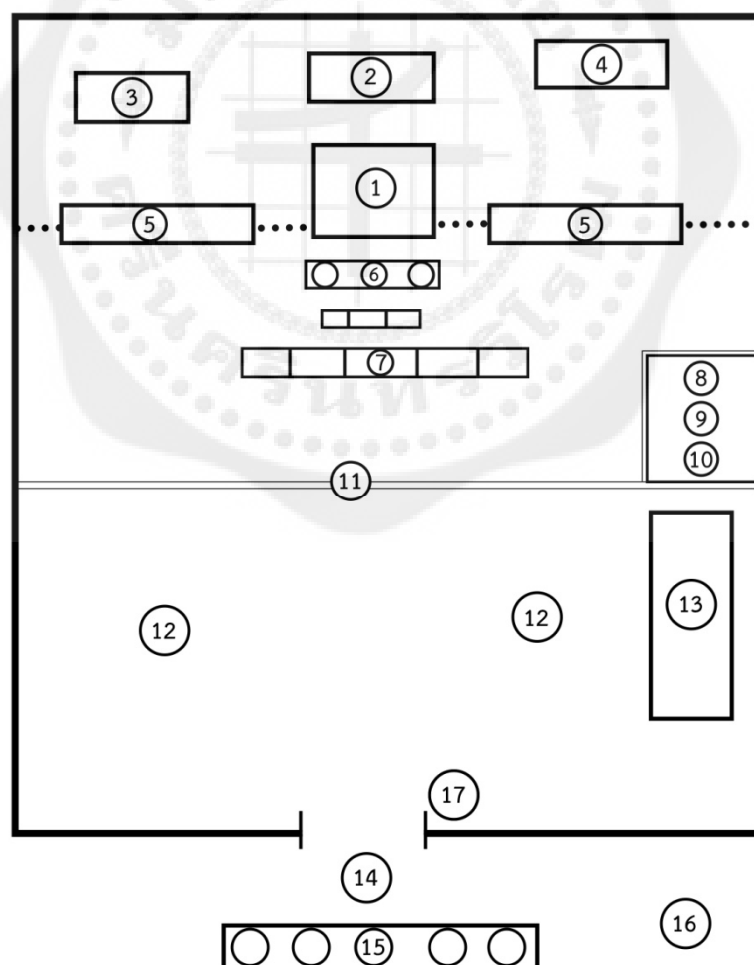
ในการจัดสถานที่ประกอบพิธีสวดมนต์ทำวัตรนั้น จะใช้บริเวณศาลเจ้าด้านในเป็นจุดทำพิธี โดยส่วนทำพิธีจะเป็นบริเวณหน้าโต๊ะหมู่บูชา พระสงฆ์สองถึงสามรูปจะยืนทำพิธีสวดต่อหน้าองค์พระ และหน้ารูปปั้นกิวอ่องฮุดโจ้ว ทางฝั่งซ้ายจะเป็นโต๊ะหมู่บูชาของปักเต้าแซกซุนหรือผู้กำหนดชะตาชีวิต รูปปั้นของปักเต้าในมือจะถือพู่กันและสมุด มีความหมายเป็นนัยว่าเป็นผู้ตรวจสอบความประพฤติและคอยจดรายชื่อ ทางฝั่งขวาเป็นโต๊ะหมู่บูชาของทีกงแซกซุนผู้กำหนดชะตาฟ้าดิน ส่วนโต๊ะหมู่ตรงกลางมี รูปปั้นพระพุทธรูปเจ้า 7 พระองค์ และ พระโพธิสัตว์ 2 พระองค์ และมีกระถางธูป เป็นตัวแทนของเทพเจ้า

ถัดมาหน้าโต๊ะหมู่ของทีกงและปักเต้า จะมีโต๊ะสำหรับวางผลไม้และอาหารที่ประชาชนผู้ถือศีลนำมาถวาย ทางฝั่งขวาติดกับธรณีประตู เป็นที่ตั้งของวงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตร โดยเรียงจากด้านในสุดคือกลองกับกระดัง ตรงกลางคือ เขียวคิม (ขิมจีน) และริมสุดคือธรณีประตู คือ ตีต้า (ปี่) สำหรับที่ว่างด้านหน้าเป็นที่สำหรับประชาชนผู้ถือศีลกินเจนั่งสวดมนต์ โดยมีข้อจำกัดคือ

ประชาชนที่จะเข้ามาฟังการสวดทำวัตรนั้นจะต้องแต่งกายด้วยชุดสีขาว หมายถึงความบริสุทธิ์ ละซึ่งกิเลสทั้งปวง และไม่อนุญาตให้หญิงสาวที่มีรอบเดือนเข้าไปในศาลเจ้าสำหรับประกอบพิธีเพราะถือว่าไม่สะอาด นอกจากนั้นบริเวณโถ๊ะหมู่บูชาด้านในก็ไม่อนุญาตให้ผู้หญิงเข้า ถือว่าเป็นเขตหวงห้ามเข้าได้แค่เฉพาะผู้ชายเท่านั้น

ในส่วนที่ถัดออกมาจากกรณีประตูเป็นส่วนที่จัดไว้ให้ประชาชนผู้ถือศีลเข้ามาฟังการสวดทำวัตร ด้านฝั่งขวาเป็นโถ๊ะบัญชี ติดต่อทำบุญและจุذبบริจาค ด้านบริเวณทางเข้าศาลเจ้าจะมีโถ่ลายครามใส่น้ำมันสำหรับประพรมก่อนเข้าสู่บริเวณศาลเจ้าเพื่อความเป็นสิริมงคล และด้านหน้าถ้ำออกมาเป็นรูปขนาดใหญ่กว่าสองเมตรเรียงกันอยู่ห้าดอก โดยจะทำการจุذبรูปเหล่านี้ตลอดช่วงกินเจและคอยดูแลไม่ให้ถูพับ

ฝั่งขวาของด้านหน้าทางเข้าศาลเจ้าเป็นเสาสูงขนาด 6 เมตร โดยเสานี้จะใช้แขวนตะเกียงซึ่งเป็นตัวแทนของทีกง จึงเรียกว่าเสาทีกง และตะเกียงน้ำมันที่ถูกจุดขึ้นจะสว่างไสวและไม่มีวันดับตลอดเทศกาลกินเจ

ภาพประกอบ 10 แผนผังในศาลเจ้าที่ใช้ประกอบพิธี โดย นายพัชร ธรรมปราโมทย์

- หมายเลข 1 โต๊ะหมู่บูชาองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
- หมายเลข 2 รูปปั้นกิวอ่องฮุดโจ้วและกระถางธูป
- หมายเลข 3 รูปปั้นปักเต้าแซกุนและโต๊ะหมู่บูชา
- หมายเลข 4 รูปปั้นทึงและโต๊ะหมู่บูชา
- หมายเลข 5 โต๊ะวางผลไม้และอาหารถวาย (ห้ามมิให้ผู้หญิงผ่านเข้าไปหลังเส้นประ)
- หมายเลข 6 พระสงฆ์ผู้ทำพิธี
- หมายเลข 7 ประธานในพิธีและกรรมการมูลนิธิเพื่อโรงเจตลาดบ้านหมู
- หมายเลข 8 นักดนตรีบรรเลงกลองและเจิ้ง(กระดิ่ง)
- หมายเลข 9 นักดนตรีบรรเลงเคียวคิม (ขิมจีน)
- หมายเลข 10 นักดนตรีบรรเลงตีต้า (ปี่)
- หมายเลข 11 ธรณีประตู่ บริเวณตั้งตะเกียงสำหรับบริการจุดธูป
- หมายเลข 12 เสามังกร
- หมายเลข 13 โต๊ะบุญสำหรับรับบริจาคและร่วมทำบุญ
- หมายเลข 14 โถลายครามสำหรับใส่น้ำมันต์
- หมายเลข 15 รูปขนาดใหญ
- หมายเลข 16 เสาทึง
- หมายเลข 17 บริเวณทางเข้าศาลเจ้า

ภาพประกอบ 11 โต๊ะหมู่บูชาที่ใช้ประกอบพิธี

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล. (2559).

1.2.4 การสวดมนต์ของบรรพชิต

พระสงฆ์ประกอบพิธีในเทศกาลกินเจที่โรงเจบนกิมยี่อี่ตัวมีด้วยกัน 3 รูป ซึ่งเป็นพระสงฆ์ที่ประจำอยู่ที่วัดโพธิ์แมนคุณาราม ซอยสาธุประดิษฐ์ 19 โดยจะทำการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปประจำที่โรงเจต่างๆ ในช่วงเทศกาลกินเจตามแต่ประธานกรรมการโรงเจแต่ละที่จะติดต่อขอตัวไป ในการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจจะแบ่งเป็นสี่ช่วงเวลาคือ 05.00 น., 10.00 น., 14.00 น. และ 19.00 น. ซึ่งการสวดทำวัตรเย็นช่วงเวลา 19.00 น. มักเรียกอีกอย่างว่าการสวดปักเต้าเกง เป็นบทสวดสำหรับสะเดาะเคราะห์ต่อดวงชะตา โดยตัวหนังสือจีนที่ใช้ประกอบบทสวดจะเป็นตัวหนังสือจีนกลางแต่อ่านออกเสียงได้ห้าเสียง

สำหรับรูปแบบของการสวดมนต์ของบรรพชิต แบ่งออกได้เป็น 2 แบบหลักๆ คือ ทำนองที่สวดโดยไม่มีเครื่องดนตรี และ ทำนองที่สวดโดยมีดนตรีประกอบ ในการสวดมนต์นั้น พระสงฆ์จะมีเครื่องมือที่ใช้เคาะให้จังหวะในการสวด ได้แก่

อิมเค็ง เป็นกระดิ่งมือถือมีไม้สำหรับตี

บั๊กฮ้อ เป็นกลองไม้สีแดงรูปปลาไม่มีเคาะให้จังหวะ

ต้อง เป็นฆ้องมือถือขนาดเล็กมีไม้ตี

บาตร เป็นบาตรทองเหลืองสำหรับเคาะให้จังหวะ

ภาพประกอบ 12 อิมเค็ง หรือ กระดิ่งมือถือ

ที่มา: เขียวริธา งามรัตนกุล. (2559).

ภาพประกอบ 13 บักฮื้อ

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล. (2559).

ภาพประกอบ 14 ต๋อง หรือ ส้องมือถือ

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล. (2559).

ภาพประกอบ 15 บาตรทองเหลือง

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล. (2559).

โดยพระสงฆ์จะทำการเคาะจังหวะด้วยตัวเอง ในส่วนของลำดับการยืนสวดมนต์นั้น พระสงฆ์รูปที่อาวุโสที่สุดจะยืนตรงกลางทำหน้าที่เคาะอิมเค็ง (กระดิ่งมือ) และเรียงลำดับไปทางซ้าย ทำหน้าที่เคาะบั๊กฮือ และพระสงฆ์รูปที่ยืนด้านขวาทำหน้าที่เคาะต๋อง (ฆ้องมือ) กับบาตรทองเหลืองที่ให้สัญญาณเวลากลับ

การสวดมนต์แบบที่มีดนตรีประกอบบทสวดนั้น เมื่อพระสงฆ์ทำการสวดมนต์ นักดนตรีจะเริ่มบรรเลงทำนองซึ่งเป็นทำนองเดียวกับบทสวดที่พระสวด คลอไปตลอดจนจบบทสวดนั้นๆ จากนั้นก่อนที่จะทำการขึ้นบทสวดถัดไปดนตรีจะบรรเลงเพลงคั่น เพื่อให้พระสงฆ์ได้หยุดพักดื่มน้ำหรือหายใจ เนื่องจากในบริเวณโรงเจมักมีการจุดธูปอยู่ตลอดเวลา ซึ่งควันธูปมักจะส่งผลกระทบต่อพระสงฆ์ที่ทำการสวดมนต์

สำหรับการสวดมนต์ทำวัตรรอบ 19.00 น. ลำดับการสวดมนต์ของพระสงฆ์จะเรียงลำดับตามนี้

1. เพลงบรรเลงนำ
2. คำกล่าวบูชารูปเทียน
3. บทไคเกงกี (คาถาบทแรก)

4. เพลงบรรเลงคั่น
5. บทไคเฌงกี (ต่อ) พระพุทธเจ้า 7 พระองค์ และพระโพธิสัตว์ 2 พระองค์
6. เพลงบรรเลงคั่น
7. บทไคเฌงกี (ต่อ) บทสวดพุด
8. บทจ้งอยาก
9. เพลงบรรเลงคั่น
10. หยกซ้อกงเต้งจิงจั้ง (พระคาถาไสยซอกิเชก)
11. ห่วยเฮียงบู้ง (บทแผ่เมตตา)

ภาพประกอบ 16 หนังสือสวดมนต์ (ปักเต้าเฌง)

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล. (2559).

โดยการสวดทำวัตรจะมีรายละเอียดดังนี้ เริ่มจาก

1. ดนตรีบรรเลงเพลงเพื่อเป็นการโหมโรง
2. จบดนตรีบรรเลงเริ่มเข้าสู่คำกล่าวบูชารูปเทียน ซึ่งเป็นเป็นบทสวดที่มีดนตรีบรรเลงทำนองคลอไปกับบทสวด มีความหมายถึงการบูชา กลิ่นหอมของธูปที่เกิดจากการจุดของผู้มีจิตศรัทธา ล่องลอยไปไกลเพื่อเป็นการแสดงความเคารพนอบน้อมแด่พระโพธิสัตว์ทุกพระองค์
3. ต่อด้วยการสวดบทโคเณกหรือคาถาบทแรกเป็นบทสวดพุด มีความหมายเล่าถึงพระมัญชุศรีโพธิสัตว์ผู้ได้สดับรับฟังการแสดงธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้า และตั้งคำถามเกี่ยวกับดาวเทพสถิต-เคราะห์ทั้ง 7 ซึ่งมีอำนาจในการดลบันดาลสิ่งต่างๆ
4. ดนตรีบรรเลงเพลงคั่น
5. จบดนตรีบรรเลงต่อยกบทโคเณกที่เป็นบทสวดที่มีดนตรีบรรเลงทำนองคลอไปกับบทสวด มีความหมายถึงคำตอบของพระผู้มีพระภาคเจ้าได้อธิบายถึงดาวเทพสถิตเคราะห์ อันได้แก่ พระพุทเจ้า 7 พระองค์ และพระโพธิสัตว์ 2 พระองค์ รวมเป็น 9 พระองค์ ทำให้บทสวดนี้มีบทสวด 9 บทย่อย แต่ละบทสวดบทละ 3 ครั้ง รวมเป็น 27 รอบ
6. ดนตรีบรรเลงเพลงคั่น
7. บทโคเณก(ต่อ) เป็นบทพุดไม่มีดนตรีบรรเลง มีความหมายว่า เมื่อได้ฟังคำอธิบายของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ทำให้เข้าใจถึงที่มาที่ไปของพระเจ้าทั้ง 9 พระองค์ จึงมีความยินดีและนอบน้อมสรรเสริญ และขอพรให้ดาวเทพสถิตเคราะห์ช่วยปกป้องรักษา และขอพรให้สิ่งที่ตั้งใจไว้สำเร็จตามที่ใจคิด
8. บทจางอยาก เป็นบทสวดที่มีดนตรีบรรเลงทำนองคลอไปกับบทสวด โดยทำนองเป็นทำนองเดียวกับบทบูชารูปเทียน ในบทนี้มีความหมายถึงการแสดงความนอบน้อมแด่ พระธรรมสันนิบาตวัฒนธรรมชั้นชาเจ้าพระพุทธรูป และพระโพธิสัตว์ทุกๆ พระองค์
9. ดนตรีบรรเลงเพลงคั่น
10. หยกซ้อกวงเต็งจิ้งจิ้ง (พระคาถาไภษัชยคุรุ) เป็นบทสวดที่มีดนตรีบรรเลงทำนองคลอไปกับบทสวด พร้อมกับมีการเดินเวียนธูป โดยผู้ถือศีลกินเจจะได้รับธูปคนละ 1 ดอก และเดินเป็นแถวเรียงเดียวรอบๆ ศาลเจ้าที่ประกอบพิธี หากมีผู้ถือศีลเข้าฟังการสวดมนต์เป็นจำนวนมากการจัดแถวเดินเวียนธูปจะจัดให้เดินไกลออกไปถึงบริเวณทำน้ำและศาลาเจ้าแม่กวนอิมพันมือ พระคาถาไภษัชยคุรุนี้มีความหมายที่น่าสนใจ กล่าวคือ พระคาถาบทที่ชื่อว่า “พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต ปุรวปณิธานสูตร” ได้กล่าวว่า สมัยหนึ่งพระมัญชุศรีโพธิสัตว์ได้กราบทูลต่อพระพุทธเจ้าว่าขอให้พระองค์โปรดตรัสแสดงพระนามและพระมหาปณิธานของพระพุทธเจ้าพระองค์อื่น และผลบุญกุศลที่พึงได้รับจากการบูชาพระพุทธเจ้าเพื่อให้สรรพสัตว์ทั้งหลายได้น้อมรับปฏิบัติต่อไปเพื่อความสุขในโลก

นี้และ โลกหน้า พระพุทธองค์จึงทรงตรัสว่าในทิศตะวันออกของโลกที่เราอยู่นั้นไกลออกไปมีดินแดนแห่งหนึ่งที่ชื่อว่า“ศุทธิไวฑูรย์” มีพระพุทธเจ้าองค์หนึ่งทรงประทับอยู่ มีพระนามว่า “ พระโฆษชัยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต ” กล่าวกันว่าในสมัยที่พระโฆษชัยคุรุพุทธเจ้ายังทรงบำเพ็ญบารมีเป็นพระบรมโพธิสัตว์อยู่นั้น พระองค์ได้ทรงตั้งพระมหาปณิธานไว้12ประการเพื่อปลดปล่อยทุกขเวทนาของสรรพสัตว์ทั้งหลายดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 จะทรงฉายรัศมีไปยังโลกต่างๆ และจะยังให้สรรพสัตว์ได้สำเร็จโพธิญาณอย่างรวดเร็วโดยให้มีลักษณะของมหาบุรุษ 32 ประการและอัสติยานุพยัญชนะลักษณะ80ประการ เหมือนพระองค์

ประการที่ 2 จะทรงฉายรัศมีที่สว่างกว่าดวงอาทิตย์และดวงจันทร์มีความสะอาดบริสุทธิ์ทั้งภายนอกและภายใน (หมายถึง สะอาดทั้ง กายและใจ) ไปยัง นรกภูมิ ให้สรรพสัตว์ที่ได้รับทุกขเวทนาอยู่ให้พ้นทุกข์และสัตว์ที่ลุ่มหลงให้พ้นจากความโง่เขลา

ประการที่ 3 จะทรงยังให้สรรพสัตว์ถึงพร้อมในสิ่งของเครื่องใช้ทั้งปวงอย่างไม่รู้จักหมดจักสิ้น จนกว่าผู้นั้นจะสำเร็จโพธิญาณ

ประการที่ 4 จะทรงยังให้สรรพสัตว์และผู้ประพฤติปฏิบัติตนในมิจจามรรคให้มาดำรงมั่นในมหายานธรรมจนกว่าผู้นั้นจะสำเร็จโพธิญาณ

ประการที่ 5 จะทรงยังให้สรรพสัตว์ที่มีศีลต่างพร้อมกลับมีศีลที่บริสุทธิ์จนกว่าผู้นั้นจะสำเร็จโพธิญาณ

ประการที่ 6 จะทรงยังให้สรรพสัตว์ที่มีร่างกายสมบูรณ์หายจากการพิกลพิการเสียสติ โรค ร้าย ฯลฯจนกว่าผู้นั้นจะสำเร็จโพธิญาณ

ประการที่ 7 จะทรงยังให้สรรพสัตว์พ้นจากความยากจนข้นแค้นโรคภัยสิ้นสูญมีที่พักอาศัย มีครอบครัวที่ดีมีความสุขทั้งกายและใจจนกว่าผู้นั้นจะสำเร็จโพธิญาณ

ประการที่ 8 จะทรงยังให้สตรีเพศที่ได้รับทุกข์ทรมานต้องการเป็นบุรุษได้เกิดเป็นบุรุษ สมชายชาติศรีดังใจจนกว่าผู้นั้นจะสำเร็จโพธิญาณ

ประการที่ 9 จะทรงยังให้สรรพสัตว์ได้หลุดจากข่ายแหหรืออุบายของมารแล้ว ได้มาบำเพ็ญในโพธิสัตว์มรรคจนกว่าผู้นั้นจะสำเร็จโพธิญาณ

ประการที่ 10 จะทรงยังให้สรรพสัตว์หลุดพ้นจากคติความอาญาหลงพันนาการ การคุมขัง และการโบยตีทั้งปวงจนกว่าผู้นั้นจะสำเร็จโพธิญาณ

ประการที่ 11 จะทรงยังให้สรรพสัตว์ที่มีความจำเป็นต้องเลี้ยงชีพด้วยความชั่วเนื่องจากความอดอยากได้รับความสุขที่แท้จริงโดยไม่ต้องทำความชั่วนั้นอีกจนกว่าผู้นั้นจะสำเร็จโพธิญาณ

ประการที่ 12 จะทรงยังให้สรรพสัตว์ที่ยากไร้ได้สมบุญในอาภรณ์แพรวพราวเครื่องดนตรีของหอมและสิ่งมีค่าทั้งปวงจนกว่าผู้นั้นจะสำเร็จโพธิญาณ

ครั้นเมื่อพระโฆสชยคุรุพุทธเจ้าทรงสำเร็จพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้วได้ทรงพิจารณาพบว่า สรรพสัตว์ทั้งหลายเป็นผู้ที่ได้รับทุกข์เวทนามากเป็นผู้มีโรคมากประจวบกับสมัยที่พระองค์ ยังทรงบำเพ็ญบารมีเป็นพระโพธิสัตว์อยู่นั้น ก็เคยทรงมีมหาปณิธานความตั้งใจจะปลดปล่อย ช่วยเหลือสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากทุกข์เวทนาต่างๆ อยู่แล้วทรงบังเกิดความเวทนาสงสารเป็นยิ่งนัก จึงทรงเข้าสมาธิ นามว่า “ สรรพสัตว์ทุกขภินทนา ” เพื่อปลดปล่อยทุกข์ภัยโดยการแผ่พระพุทธรูปบารมีแก่สรรพสัตว์ บัดนั้นพื้นมหาปฐพีก็เกิดสั่นสะเทือนหวั่นไหวแล้วบังเกิดมีแสงรัศมีสองสว่างออก จากพระวรกาย และยอดพระเกตุของพระโฆสชยคุรุพุทธเจ้าอย่างน่าอัศจรรย์และในแสงรัศมีนั้นเองก็บังเกิดพระคาถาว่า “ นำ มอ ปอ เค ... ” นี่ขึ้น ส่งผลให้สรรพสัตว์ทั้งหลาย ได้พ้นจากความทุกข์ทรมานต่างๆ เช่น โรคภัย ความอดอยากยากจนความโง่เขลาความมีอายุสั้น และยังทุกสิ่งได้สมปรารถนา และความทุกข์ทรมานต่าง ๆ ได้มลายหายสิ้น

ด้วยพุทธานุภาพและความศักดิ์สิทธิ์อันยิ่งใหญ่ ของพระโฆสชยคุรุพุทธเจ้าท่านบูรพาจารย์ และ สาธุชนผู้ที่มีมากด้วยปัญญา จึงได้อัญเชิญพระคาถาบท นำ มอ ปอ เค ... นี้ มาภาวนาเวลาเดิน เวียนธูปหรือภาวนาเพื่อปลุกเสกน้ำเป็นน้ำพระพุทธรูปมนต์ หรือเสกเป็นยารักษาโรค รวมถึงนำมาสวดภาวนาเป็นประจำเพื่อความสุขความสำเร็จต่างๆ ตามที่ได้กล่าวมา

2. ศึกษาดนตรีและบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นใน

เทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อิตัวตำบลสวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

2.1 ชีวิตประวัติและความเป็นมาของวงดนตรีที่ใช้บรรเลง

คณะดนตรีของโรงเรียนกิมยี่อิตัวเริ่มจากการรวมตัวกันเมื่อ พ.ศ. 2539 โดยเริ่มมาจาก นายสมบุญ แซ่ปึง ซึ่งปัจจุบันเป็นหัวหน้าคณะดนตรีของโรงเรียนกิมยี่อิตัว ได้ลาออกจากงานประจำและหันมาทำงานเล่นดนตรีควบคู่ไปกับการดูวงจ๊อย ซึ่งในขณะนั้น นายสมบุญได้เล่นดนตรีในงานพิธีงิ้วเด็กให้กับวัดโพธิ์แมนคุณาราม และเมื่อถึงเทศกาลกินเจ วัดโพธิ์แมนจะทำการส่งพระสงฆ์ที่วัดไปประจำตามศาลเจ้าโรงเจต่างๆ เพื่อทำพิธี โรงเรียนกิมยี่อิตัวได้ขอตัวพระสำหรับทำพิธีและได้สอบถามถึงวงดนตรีที่ใช้ประกอบการสวดมนต์ ทางวัดโพธิ์แมนคุณารามจึงได้ติดต่อนายสมบุญ ให้จัดตั้งวงดนตรีสำหรับบรรเลงประกอบการสวดทำวัตร นายสมบุญจึงได้ชักชวนนาย กิมจ้วน และนายสุ นิธิ ให้มาร่วมบรรเลงในวงด้วย

คณะกรรมการของนายสมบุญ แซ่ปึง ได้มาบรรเลงในเทศกาลกินเจของโรงเรียนก็มีโยคีตัวทุกๆ ปี ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสุดท้ายของเทศกาล หลังจากหมดเทศกาลกินเจแล้ว นักดนตรีแต่ละคนก็จะทำการแยกย้ายกลับไปทำงานตามหน้าที่ของตนเองต่อไป

คณะกรรมการของโรงเรียนก็มีโยคีตัวประกอบด้วยนักดนตรีจำนวน 3 คน ได้แก่

1. นายสมบุญ แซ่ปึง เป็นหัวหน้าคณะนักดนตรี บรรเลงเอี้ยวคิม

ภาพประกอบ 17 นายสมบุญ แซ่ปึง

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล. (2559).

นายสมบุญ แซ่ปึง อายุ 66 ปี (เกิดพ.ศ. 2493) เป็นชาวไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋ว ปัจจุบันมีอาชีพเป็นซินแสดูดวงจี้และโหงวเฮ้งให้กับผู้ที่สนใจ สลับกับการรับจ้างเล่นดนตรีตามงานต่างๆ เช่น เทศกาลกินเจ งานวันเกิด งานเทศกาล งานงิ้ว เป็นต้น

นายสมบุญ แซ่ปึง เป็นคนจีนแต้จิ๋ว ย้ายถิ่นฐานจากจีนมายังประเทศไทยตอนอายุ 10 ขวบ (พ.ศ. 2503) สาเหตุที่ย้ายถิ่นฐานเพราะประเทศจีนในสมัยนั้นเป็นยุคคอมมิวนิสต์ เกิดเหตุการณ์ข้าวขาดแคลนมาก ชาวจีนส่วนมากอพยพย้ายถิ่นฐานไปตามประเทศต่างๆ ประจวบกับมีคุณอาผู้หนึ่งพำนักอยู่ที่ประเทศไทยและมีโรงเจอยู่แถวเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จึงย้ายถิ่นฐานมาอยู่ที่กรุงเทพฯ ก่อนจะมาเล่นดนตรีได้ประกอบอาชีพเป็นช่างทำเกี่ยวกับระบบไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์และ

พลาสติก ให้กับบริษัทมะม่วงหอย แวงบางชัน เขตมีนบุรี ซึ่งเป็นบริษัทผลิตของเล่นเด็กส่งออก โดยทำงานให้กับบริษัทเป็นเวลา 20 ปี โดยในขณะที่ทำงานก็รับจ้างเล่นดนตรีสลับกับการทำงานประจำไปด้วย ต่อมาเกิดเหตุการณ์พลิกผัน ได้ประสบอุบัติเหตุจากเครื่องจักรที่โรงงาน ทำให้ล้มเลิกความตั้งใจที่จะทำงานในโรงงานต่อ และได้หันมาเล่นดนตรีอย่างเต็มตัว การเล่นดนตรีของนายสมบุรณ์ แซ่ปึ้งนั้น เริ่มเล่นดนตรีเป็นมาตั้งแต่ 10 ขวบ โดยเล่นอยู่ในโรงอุปรากรจีน มีความชื่นชอบดนตรีมาตั้งแต่เด็กๆ เครื่องดนตรีชิ้นแรกที่เริ่มเล่นคือตีต้า หรือปี่ เรียนกับ อาจารย์เหล่าเตียวกี ซึ่งเป็นอาจารย์คนแรก โดยการต่อเพลงสมัยก่อนจะใช้โน้ตที่เป็นตัวหนังสือจีน สลับกับโน้ตตัวเลข

นายสมบุรณ์ แซ่ปึ้ง เล่นดนตรีให้กับโรงเรียนก็มีย่อฮิ้วตัวได้ประมาณ 19 ปีแล้ว โดยปกติจะเล่นดนตรีตามงานงิ้วเด็กให้กับวัดเล่งเน่ยยี่และวัดโพธิ์แมนคุณาราม สารุประดิษฐ์ 19 ต่อมาจึงถูกชักชวนจากพระสงฆ์วัดโพธิ์แมนให้มาเล่นประกอบการสวดมนต์ในเทศกาลกินเจที่โรงเรียนก็มีย่อฮิ้วตัวสำหรับเอี่ยวคิมหรือซิมจินที่ใช้เป็นเครื่องดนตรีของวัดโพธิ์แมน แต่เนื่องจากช่วงนี้เศรษฐกิจฝืดเคือง ทำให้วัฒนธรรมการทำงิ้วเด็กไม่ได้รับความนิยมเหมือนสมัยก่อนจึงทำให้ขาดรายได้บางส่วนไป แต่นอกจากรับงานเล่นดนตรี นายสมบุรณ์ยังรับงานขึ้นแสดงวงจ๊วยไปด้วยจึงทำให้มีรายได้หลายทาง

2. นายกิมจ้วน แซ่ปึ้ง บรรเลงตีต้าหรือปี่

ภาพประกอบ 18 นายกิมจ้วน แซ่ปึ้ง

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล. (2559).

นายกิมจ้วน แซ่ปึง ปัจจุบัน(พ.ศ.2559) อายุ 68 ปี อาศัยอยู่เขตสาธุประดิษฐ์ เกิดที่ยานนาวา บิดาและมารดาเป็นชาวจีนอพยพทำสวนผลไม้อยู่ที่เขตยานนาวา ตนเองมีอาชีพหลักคือการค้าขายส่ง

นายกิมจ้วน แซ่ปึง เริ่มเล่นดนตรีตั้งแต่อายุ 12 ปี โดยเครื่องดนตรีชิ้นแรกที่เรียนคือขลุ่ยผิว (ขลุ่ยฮวยเต็ก ฮวยเซียว) เริ่มเล่นดนตรีจากการเข้าไปร่วมเล่นอยู่ในวงดนตรีของสมาคมหลักฮุยตึง หรือ สมาคมชาวจีน 6 ตระกูล ได้แก่ตระกูล เอ็ง อั้ง กัง ปึง อวง ย่ง ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของพี่น้องชาวจีนทั้ง 6 ตระกูล ในอดีตทั้ง 6 ตระกูลนี้เป็นพี่น้องท้องเดียวกัน ต่อมาได้เปลี่ยนนามสกุลเนื่องจากสาเหตุทางกฎหมาย เมื่อกลับมารวมตัวกันเลยก่อตั้งเป็นสมาคมหลักฮุยตึงขึ้น โดยในวงดนตรีจะมีซินแสชาวจีน คอยสอนดนตรีให้กับลูกหลานในสมาคมเพื่อใช้ออกงานเวลาในงานของสมาคม

หลังจากหลงหัดขลุ่ยผิว ต่อมาจึงหัดตีลื้อ ในวงล่อโก้ว ผู้ใหญ่ในวงเห็นแววจึงให้ลองมาเล่น ตีต้าหรือปี่ การเรียนตีต้าค่อนข้างยากเพราะต้องมีการคุมลมและคุมน้ำหนัก ถ้าลมเป่าออกมาแรงหรือเบาไปเสียงที่ออกมาจะเพี้ยน เรียนการต่อเพลงโดยใช้โน้ตตัวเลขและโน้ตตัวหนังสือจีน ในส่วนของเครื่องดนตรีชนิดอื่น สามารถเล่นได้แต่เล่นได้ไม่ดีเท่าที่ควร

การมาเล่นให้กับโรงเรียนกิมยี่อี่ตัวเนื่องจากได้รับคำชวนจาก นายสมบุญ แซ่ปึง นอกจากงานเล่นดนตรีประกอบบทธวดในเทศกาลกินเจของโรงเรียนแล้ว ก็ยังรับงานอื่นๆ เช่นงานงเด็กและงานเทศกาลด้วยเช่นกัน

2. นายสุนิธิ ปิ่นแก้ว บรรเลงเจ๊ิง และกลองจีน

ภาพประกอบ 19 นายสุนิธิ ปิ่นแก้ว

ที่มา: เขียวริธา งามรัตนกุล (2559)

นายสุนธิ ปิ่นแก้ว (แบงค์) ปัจจุบัน (พ.ศ.2559) อายุ 29 ปี เป็นคนไทยแท้ บ้านเกิดอยู่ที่ จังหวัดสุพรรณบุรี มีอาชีพค้าขายหมูกระทะเดลิเวอรี่ส่งตามบ้านที่จังหวัดสุพรรณบุรี จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากวัดเล่งเน่ยยี่ เรียนมหาวิทยาลัยได้สองปีจึงลาออกมาทำงาน

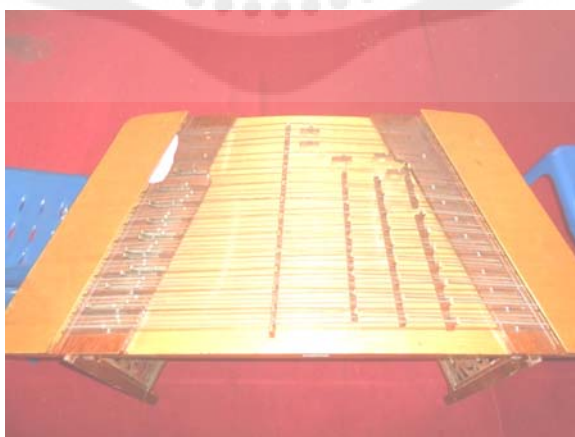
ในวัยเด็กได้บวชเรียนอยู่ที่วัดเล่งเน่ยยี่ ตั้งแต่อายุ 13 ปี และเรียนอยู่ที่วัดเล่งเน่ยยี่จนจบ มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในขณะบวชเรียนก็ปฏิบัติกิจของสงฆ์เช่นเดียวกับพระสงฆ์ทั่วไป หลังจากทำวัตร และฉันเช้าเสร็จก็จะมีเรียนท่องมนต์ที่ใช้สำหรับประกอบพิธี และเรียนหนังสือตามหลักสูตรสามัญทั่วไปโดยจะมีการเรียนภาษาจีนและบาลีเพิ่มเติม

นายสุนธิ ปิ่นแก้ว เริ่มตีกลองเป็นตอนอายุ 14 ปี เนื่องจากชื่นชอบ ดีได้ด้วยตัวเองไม่มีครู สอน โดยใช้วิธีสังเกตและจดจำทำนองวิธีการตีกลองมาจากพระที่มีหน้าที่ตีกลองประกอบการสวด มนต์อยู่ก่อนแล้ว ตามปกติกลองและเจิ้งจะเป็นเครื่องดนตรีที่ให้จังหวะเวลาพระสงฆ์ประกอบพิธีสวด ทำวัตรในทุกๆ วัน ส่วนเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดำเนินทำนองอื่นๆ ไม่มีการนำมาบรรเลงนอกจากจะมีกรณีพิเศษ เช่นการประกอบพิธีอื่นๆ สำหรับการเล่นให้กับโรงเจบันกั๊มยี่อี่ตั่ว ได้เล่นมาเป็นเวลา 4 ปีแล้ว โดยเริ่มมาเล่นจากการชักชวนของนายสมบุญ แซ่ปึ้ง หัวหน้าคณะนักดนตรี

2.2 เครื่องดนตรีที่ใช้ในพิธี

เครื่องดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรมการสวดมนต์ทำวัตรที่คณะวงดนตรีของโรงเจบันกั๊มยี่อี่ตั่วมีอยู่ 4 ชนิด ได้แก่

1. เอี่ยวคิมหรือซิมจิ้น

ภาพประกอบ 20 เอี่ยวคิมหรือซิมจิ้น

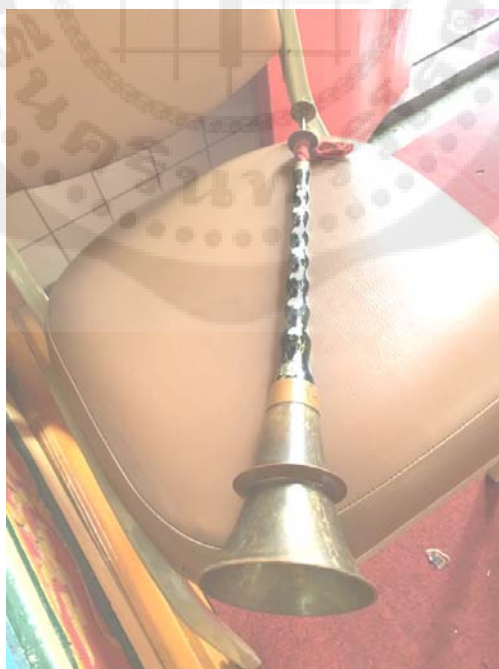
ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล. (2559).

เอี้ยวคัมหรือขิมจีน เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย มีกล่องเสียงทรงสี่เหลี่ยมคางหมูทำจากไม้เนื้อแข็งฉลุวลลายจีนสวยงาม วางอยู่บนขาตั้งพับเก็บได้ สูงจากพื้น 70 เซนติเมตร สายขิมทำจากวัสดุจำพวกโลหะอลูมิเนียม ซึ่งพาดผ่านตัวกล่องเสียง ไปยึดยังหมุดยึดสายทั้งสองด้าน สายขิมมี 135 เส้น มีหย่อง 4 แถว แต่ละแถวมีจำนวนหย่องดังนี้

แถวที่ 1 มี 13 หย่อง ช่วงเสียงสูง	เริ่มด้วยเสียง ลา (A)
แถวที่ 2 มี 11 หย่อง ช่วงเสียงกลาง	เริ่มด้วยเสียง มี (E)
แถวที่ 3 มี 10 หย่อง ช่วงเสียงกลาง	เริ่มด้วยเสียง ซอล (G)
แถวที่ 4 มี 10 หย่อง ช่วงเสียงต่ำ	เริ่มด้วยเสียง มี (E)

มีไม้สำหรับใช้ตีทำจากไม้ไผ่เหลาหุ้มปลายด้วยวัสดุที่มีความนิ่มเช่นหนังหรือยาง สามารถบรรเลงเสียงได้หลากหลายรวมไปถึงเสียงครึ่งเสียง เสียงของเอี้ยวคัมมีความนุ่มนวลไพเราะน่าฟัง ทำให้เครื่องดนตรีชนิดนี้ถูกนำมาใช้ในวงดนตรีของจีนตามโอกาสต่างๆ มากมายรวมไปถึงวงบรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรด้วย

2. ตีต้าหรือปี่

ภาพประกอบ 21 ตีต้าหรือปี่

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

ตีต้าหรือปี่ เป็นเครื่องดนตรีจีนประเภทเครื่องเป่า ตัวปี่ทำด้วยไม้เนื้อแข็งหรือไม้ประดับมุก นามากถึงเป็นท่อยาวทรงกระบอก ไล่จากบริเวณลิ้นปี่จะมีเส้นผ่าศูนย์กลางแคบ และค่อยๆ ขยายกว้าง ขึ้นจรดกับบริเวณลำโพง เจาะรู 8 รู (รวมรูด้านหลัง) เพื่อใช้นิ้วจับทำให้เกิดระดับเสียงต่างๆ โดยเสียงต่ำสุดคือเสียง ฟา (F) ทำการปิดรูนิ้วครบทุกนิ้ว และไล่ระดับเสียงสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยการเปิดรูนิ้วทีละนิ้ว เสียงที่สูงที่สุดของตีต้าคือเสียง มี (E) สำหรับตัวลำโพงและกำพวดปี่ทำจากทองเหลือง ลำโพงของปี่มีปลายบานออกเพื่อเป็นตัวขยายเสียงทำให้เกิดเสียงดัง บริเวณกำพวดปี่ มีลิ้นปี่ที่ได้มาจากก้านของต้น อ้อ มีลักษณะเป็นเยื่อบางเหนียวสีขาว นำมารีดให้แบนแล้วผูกกับกำพวดทองเหลือง ซึ่งลิ้นปี่นี้ต้องสัง นำเข้ามาจากประเทศจีน ราคาประมาณชิ้นละ 20 บาท เสียงของตีต้าค่อนข้างดังกังวานไปไกล ทำให้ วงมีความหนักแน่นและชัดเจน โดยเฉพาะเวลาเดินเวียนรูป ซึ่งต้องเดินออกไปห่างไกลจากวงดนตรี การที่มีตีต้าอยู่ในวงทำให้พระสงฆ์สามารถได้ยินและคุมเสียงสวดมนต์ต่อไปได้อย่างเป็นระเบียบ เรียบร้อย

3. กลองจีน

ภาพประกอบ 22 กลองจีน

ที่มา: เขียวริธา งามรัตนกุล. (2559).

เครื่องดนตรีกลองจีนเป็นเครื่องประกอบจังหวะที่สำคัญในวงดนตรีประกอบบทสด ตัวกลองทำจากไม้เนื้อแข็งทาสีแดงและวาดลวดลายจีน ซึ่งขึ้นหนึ่งหน้าเดียวด้วยหนังวัว และยึดกับตัวหุ่นกลองไว้ด้วยหมุดทองเหลืองสามแถวรอบตัวกลอง กลองจีนมีไม้ตี 1 คู่ เป็นไม้กลึงเป็นแท่งตรงๆ ยาวประมาณ 1 ฟุต นักดนตรีผู้บรรเลงกลองมีการบรรเลงทั้งมือเดียวและสองมือ การบรรเลงมือเดียวเป็นการบรรเลงสลับกับการตีเจิ้งหรือกระดิ่ง กลองจีนเปรียบเสมือนหัวใจหลักของวง เป็นผู้กำกับจังหวะและทำให้วงดนตรีมีความครึกครื้นมากขึ้น

4. เจิ้งหรือกระดิ่ง

ภาพประกอบ 23 เจิ้งหรือกระดิ่ง

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

เจิ้งหรือกระดิ่ง เป็นเครื่องประกอบจังหวะคู่กับกลองจีน วัสดุทำด้วยทองเหลืองทั้งใบ ไม่มีไส้ กระดิ่ง เจิ้งมักจะถูกแขวนคู่กับกลองในวงดนตรีเสมอ โดยนักดนตรีผู้บรรเลงกลองจะบรรเลงเจิ้งควบคู่ไปด้วย เจิ้งมีเสียงแหลมสูงดังกังวาน ทำหน้าที่บรรเลงสอดจังหวะรับส่งกับกลอง ทำให้วงดนตรีมีมิติและมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

โดยวงดนตรีประกอบการสวดมนต์ทำวัตรของโรงเรียนก็มีย่ออีตัว ใช้นักดนตรีบรรเลงกลอง และเจี๊ญ 1 คน บรรเลงเอียวคิมและตี้าเครื่องมือละ 1คน รวมเป็นทั้งหมด 3 คน

2.3 เทคนิควิธีการบรรเลง

ในส่วนของเทคนิคที่นักดนตรีในวงดนตรีที่บรรเลงประกอบการสวดทำวัตรในเทศกาลกินเจของโรงเรียนก็มีย่ออีตัวใช้นั้น จะเป็นเทคนิคส่วนบุคคลเฉพาะของแต่ละเครื่องดนตรี ดังนี้

1. เทคนิคในการบรรเลงเอียวคิมหรือซิมจิ้น

จากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากนายสมบุญ แต้ปึง ในส่วนของการใช้เทคนิคในการบรรเลงเอียวคิมหรือซิมจิ้นนั้นเป็นเทคนิคที่คิดค้นขึ้นมาเอง เพื่อให้เข้ากับทำนองเพลงและทำให้เพลงมีความน่าสนใจขึ้น โดยเทคนิคที่ใช้มีดังนี้

การซ้ำ เป็นการเพิ่มตัวโน้ตขึ้นมาในหนึ่งห้องคล้ายการสลับของซิมไทย

ตัวอย่างที่ 1

แบบปกติ

ร - - -	ฟ ล ด ร	ม ร ด ล	ด ร - -	ซ ฟ - -	ล ซ ม ร	ม ซ ร -	ด ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แบบเพิ่มเทคนิค

ร - - -	ฟ ล ด ร	ม ร ม ร ด ล	ด ร - -	ซ ฟ - -	ล ซ ม ร	ม ซ ร -	ด ร - -
---------	---------	-------------	---------	---------	---------	---------	---------

ตัวอย่างที่ 2

แบบปกติ

- - ด ท	ซ - ล -	- - - -	ล - - -	ซ ล ด -	ร - - -	ด ร ม -	ร - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แบบเพิ่มเทคนิค

ด ท - -	ซ - ล -	- - - -	ล - - -	ซ ล ด -	ร - - -	ม ร ด ร ม	ร - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

รู้ย เป็นวิธีการตีเสียงยาวคล้ายๆ กับการกรอตัวโน้ตในซิมไทย

ตัวอย่างที่ 1

ด ท - -	- ล - ๗	- - - -	- - - ล	๗ ล - ด	- - - ร	ด ร - ม	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เจ็ดจังหวะ ปกติบรรเลง 5 จังหวะ จะเพิ่มมาเป็น 7 จังหวะ โดยเสียงสุดท้ายตีซ้ำเสียงเดิมแต่เล่นเป็นเสียงเบสต่ำลงไป 1 ออกเทพ

แบบปกติ

- - - -	ด - - -	ด - ล -	๗ - - -	๗ - ม -	ม ๗ ล -	ด ล ๗ ม	ร ม ๗ ร
- - - -	๗ - - -	๗ - ม -	ม ร - -	ม ร - -	ม ร ด ล	ด ล - -	ร - ม -

แบบเพิ่มเทคนิค

- - - -	ด - - -	ด - ล -	ด ด ด ๗	๗ - ม -	ม ๗ ล -	ด ล ๗ ม	ร ม ๗ ร
ร ร ร ร	- ร - ๗	๗ - ม -	ม ร - -	ม ร - -	ม ร ด ล	ด ล - -	ร - ม -

นายสมบุญได้กล่าวว่า ส่วนใหญ่เทคนิคที่ใช้จะอยู่ในหัว ไม่ได้กำหนดหรือเรียกชื่อออกมาเป็นคำๆ เป็นการใช้สัญชาตญาณของนักดนตรีในการบรรเลง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการเล่นเทคนิคต่างๆ ทุกอย่างจะต้องอยู่ในจังหวะที่กำหนดเอาไว้ จะไม่มีการยืดจังหวะหรือลดจังหวะเด็ดขาด

2. เทคนิคในการบรรเลงตีต่ำหรือปี

จากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากนายกิมจ้วน แซ่ปึ้ง ในส่วนของการใช้เทคนิคในการบรรเลงตีต่ำหรือปีนั้น ได้อาศัยการสังเกตและจดจำจากผู้สอนส่วนหนึ่ง และมีเทคนิคที่คิดค้นขึ้นมาเองโดยเทคนิคที่ใช้มีดังนี้

- **เทคนิคการเปลี่ยนบันไดเสียง** เป็นการเปลี่ยนบันไดเสียงโดยให้ตั้งเสียงโดไว้ที่โน้ตตัวใดตัวหนึ่งที่ตรงกับเสียงดนตรีหรือเสียงสวดของพระสงฆ์และบรรเลงต่อไปตามทำนองเดิมโดยเทคนิคนี้จะช่วยให้สามารถเปลี่ยนบันไดเสียงแบบกะทันหันได้

- **ฮวง** เป็นการควบคุมลมที่ใช้ในการเป่า โดยคุมให้เกิดเสียงหนักเบาได้

- **เทียมยี่** การเพิ่มตัวโน้ตลงไปโน้ตหนึ่งห้องให้โน้ตเพิ่มมากขึ้น เพิ่มลวดลายเพลง

แบบปกติ

- - - -	- ล - ท	- - ด ท	- ล - ซ	- - - ด	ล - - -	ด ล ซ ฟ	- ม - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แบบเพิ่มเทคนิค

- - - -	- ล - ท	ล ท ด ท	- ล - ซ	- - ล ด	ล - - -	ด ล ซ ฟ	ม - ฟ ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

นายกิมจ้วนได้กล่าวว่า เทคนิคส่วนมากจะเป็นเทคนิคเฉพาะบุคคลและเทคนิคเฉพาะของแต่ละเครื่องดนตรี การจะบรรเลงเทคนิคนั้นต้องไม่มากหรือน้อยเกินไป ควรบรรเลงด้วยความพอดีให้เกิดความกลมกลืนกันของเสียงที่ออกมาซึ่งจะทำให้การบรรเลงไพเราะน่าฟังยิ่งขึ้น

3. เทคนิคในการบรรเลงกลองเงินและเง้

จากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากนายสุนธิ ปิ่นแก้ว ในส่วนของการใช้เทคนิคในการบรรเลงเง้และกลองเงิน เนื่องจากนายสุนธิไม่ได้เรียนการตีกลองแบบมีแบบแผน แต่เป็นการอาศัยครูพักลักจำ การสังเกตและสะสมประสบการณ์ ทำให้เทคนิคการบรรเลงต่างๆ ไม่ได้ระบุชื่อเรียกของเทคนิคนั้นๆ นายสุนธิได้ให้สัมภาษณ์ถึงเทคนิคการบรรเลงว่า เทคนิคหลักที่มักใช้ในการบรรเลงก่อนพระสวดคือการ รัวสามธง โดยจะตีกลองรัวยาว จนกว่าพระสงฆ์จะเริ่มลงสวดทำวัตร จากนั้นเมื่อเข้าบทเพลงจะตีเง้สลับกับกลองโดยมือซ้ายตีเง้มือขวาตีกลอง การตีกลองจะตีเป็นจังหวะสั้นยาวสลับกันจนหมดจังหวะ 1 บรรทัด ในขณะเดียวกันจะเคาะเง้สลับทุกๆ ทำยจังหวะสอดคล้องประสานไปกับเสียงกลอง สิ่งสำคัญที่สุดในการตีกลองคือ กลองจะเป็นผู้คุมจังหวะ ในบางครั้งดนตรีจะเล่นเร็วกว่าบทสวด นักดนตรีผู้บรรเลงกลองมีหน้าที่ต้องดึงจังหวะให้ช้าลงเพื่อให้วงดนตรีและการสวดของพระสงฆ์เป็นไปอย่างเรียบร้อยสมบูรณ์

ตัวอย่างหน้าทับกลองและเจี๊ญ

ร - - -	ฟ ล ด ร	ม ร ด ล	ด ร - -	ซ ฟ - -	ล ซ ม ร	ม ซ ร -	ด ร - -
- - -X	- - X X	X -X X	- - -X	- - -X	- - X X	X -X X	- - -X
- - -เจี๊ญ	- - -เจี๊ญ	- - -เจี๊ญ	-เจี๊ญเจี๊ญเจี๊ญ	- - -เจี๊ญ	- - -เจี๊ญ	- - -เจี๊ญ	-เจี๊ญเจี๊ญเจี๊ญ

x = จังหวะกลอง

เจี๊ญ = จังหวะเจี๊ญ

2.4 ศึกษาเพลงประกอบบทสวดที่ใช้ในพิธีสวดมนต์ทำวัตรเย็น

บทเพลงที่ใช้ประกอบพิธีการสวดมนต์ทำวัตรเย็นของโรงเรียนก็มีอยู่อีกด้วย ประกอบด้วยเพลง

บรรเลง 3 เพลงได้แก่

1. เพลงจับปูยั่ว (เหล้า 10 จอก)

2. เพลงปักเจี๊ญเก็ง (วังทางเหนือ)

3. เพลงโคชีเท็ง (หน้าต่าง 4 บาน)

และเพลงบรรเลงคลอไปกับบทสวดอีก 3 เพลง ได้แก่

1. เพลงประกอบการสวดนุชารูปเทียน

2. เพลงประกอบบทสวดนำซึ่งปักเต้า

3. เพลงประกอบบทสวดพระคาถาโฆสชอกิเชกและบทจางอยาก

ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาโดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

2.4.1 ลำดับการบรรเลง

ในการสวดมนต์ทำวัตรเย็นช่วง 19.00 น. หรือการสวดปักเต้าเกง มีลำดับการบรรเลงดนตรีดังต่อไปนี้

1. เริ่มต้นด้วยกลองตีรั้วสามธง และต่อด้วยดนตรีบรรเลงเพลงปักเจี๊ญเก็ง (วังทางเหนือ) เพื่อเป็นการโหมโรง โดยจะทำการบรรเลงวนหลายรอบจนกว่าพระสงฆ์ผู้ทำพิธีจะเริ่มเข้าสู่โต๊ะทำพิธี เมื่อพระผู้ทำพิธีพร้อมจะเคาะบาตรเป็นการให้สัญญาณ นักดนตรีจะลงจบเพลงไม่ว่าเพลงนั้นจะจบหรือไม่ก็ตาม กลองจะตีจังหวะช้าลงเป็นสัญญาณให้ลงจบ

2. เมื่อพระสงฆ์ผู้ทำพิธีให้สัญญาณด้วยการเคาะบาตร ดนตรีบรรเลงลงจบ พระสงฆ์ทำการสวดบทคำกล่าวนุชารูปเทียน ซึ่งเป็น บทสวดที่มีดนตรีบรรเลงทำนองคลอไปกับบทสวด ดนตรีบรรเลงไปพร้อมกับการสวดของพระเป็นทำนองเพลงจนจบบทสวด

3. ต่อด้วยการสวดบทโคเณกัหรือคาถาบทแรกเป็นบทสวดพูด พระสงฆ์จะทำการเคาะบั๊กฮื้อไปตลอดบทสวด ในส่วนนี้ไม่มีดนตรีบรรเลง เมื่อจบบทสวดพระสงฆ์จะเคาะบาตรให้สัญญาณ

4. ดนตรีบรรเลงเพลงจับปุยจั่ว (เหล้า 10 จอก) การบรรเลงในลำดับนี้เปรียบเสมือนการเว้นช่วงจังหวะให้พระสงฆ์ได้พักดื่ม่น้ำหรือหายใจ เนื่องจากในบริเวณที่ทำพิธีมีคันทวนูปค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นอุปสรรคในการหายใจของพระผู้ทำพิธีเมื่อพระผู้ทำพิธีพร้อมที่จะสวดบทถัดไปจะทำการเคาะบาตรเป็นการให้สัญญาณ นักดนตรีจึงลงจบเพลง

5. จบดนตรีบรรเลงต่อด้วย บทสวดนำซึ่งปักเต้า ซึ่งเป็นการสวดที่เล่าถึงความเป็นมาของพระพุทธเจ้า 7 พระองค์และพระโพธิสัตว์ 2 พระองค์ เป็นบทสวดที่มีดนตรีบรรเลงทำนองคลอไปกับบทสวด โดยบทสวดนี้จะมีทั้งหมด 9 บทย่อย แต่ละบทย่อยสวดบทละ 3 รอบรวมเป็น 27 รอบ การสวดจบแต่ละรอบพระสงฆ์จะให้สัญญาณกราบด้วยการเคาะบาตร 1 ครั้ง ในรอบที่ 1-7 เป็นทำนองเพลงเดียวกันทั้ง 7 รอบ ส่วนรอบที่ 8-9 จะมีการเปลี่ยนทำนองเพลง 3 ห้องเพลงในช่วงท้าย เมื่อครบ 27 รอบ พระสงฆ์ผู้ทำพิธีลงจบดนตรีทอดข้าลงตามการสวดของพระสงฆ์

6. ดนตรีบรรเลงเพลงโคชีเท็ง (หน้าต่าง 4 บาน) เมื่อพระผู้ทำพิธีพร้อมที่จะสวดบทถัดไปจะทำการเคาะบาตรเป็นการให้สัญญาณ นักดนตรีจึงลงจบเพลง

7. บทโคเณกั(ต่อ) เป็นบทสวดพูด พระสงฆ์จะทำการเคาะบั๊กฮื้อไปตลอดบทสวด ในส่วนนี้ไม่มีดนตรีบรรเลง เมื่อจบบทสวดพระสงฆ์จะเคาะบาตรให้สัญญาณ

8. บทจ๋ออยาก เป็นบทสวดที่มีดนตรีบรรเลงทำนองคลอไปกับบทสวด โดยทำนองเป็นทำนองเดียวกับบทบูชารูปเทียนต่างกันตรงความหมายและตัวอักษรจีนในบทสวด เมื่อพระสงฆ์ผู้ทำพิธีลงจบ นักดนตรีค่อยๆ บรรเลงข้าลงจนจบไปพร้อมกับการสวดของพระ

9. ดนตรีบรรเลงเพลงจับปุยจั่ว (เหล้า 10 จอก) เมื่อพระผู้ทำพิธีพร้อมที่จะสวดบทถัดไปจะทำการเคาะบาตรเป็นการให้สัญญาณ นักดนตรีจึงลงจบเพลง

10.บทสวดหยกซื่อทวงเต็งจิ้งจั้ง หรือ พระคาถาไภษัชยพิเภก เป็นบทสวดที่มีดนตรีบรรเลงทำนองคลอไปกับบทสวด พร้อมกับการเดินเวียนธูป ในการบรรเลงกับบทสวดนี้ไม่มีรอบการบรรเลงที่ตายตัว พระสงฆ์จะทำการสวดวนไปเรื่อยๆ จนกว่าผู้ที่มาสวดมนต์ถือศีลจะเดินเวียนธูปครบ 3 รอบ หากมีผู้ถือศีลมาสวดมนต์เป็นจำนวนมาก แวดเดินเวียนธูปจะมีความยาววนไปถึงบริเวณท่อน้ำ ทำให้การสวดบทสวดนี้ใช้เวลาค่อนข้างนาน ดนตรีต้องบรรเลงตลอดไปกับการสวดของพระจนจบ เมื่อเดินเวียนธูปครบ 3 รอบ พระสงฆ์จะกลับเข้าสู่โต๊ะพิธี และสวดบทสวดนี้ต่อจนผู้ที่มาสวดมนต์เข้ามานั่งในบริเวณพิธีครบทุกคน จึงลงจบ ดนตรีค่อยๆ ทอดจังหวะลงตามทำนองสวดของพระสงฆ์ พระสงฆ์เคาะบาตรทองเหลืองเป็นการให้สัญญาณในการกราบ เป็นอันเสร็จพิธีการสวดมนต์ทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น.ของโรงเจบันกิมยี่ฮื้อฮั่ว

2.4.2 ทำนองเพลงประกอบกับคำสวด

ในการสวดมนต์ทำวัตรเย็นช่วง 19.00 น มีการแบ่งเพลงเป็นสองประเภท คือ เพลงบรรเลง 3 เพลง สำหรับเล่นคันทสวด ได้แก่

1. เพลงจับปุยจิว (เหล้า 10 จอก)

----	ด - - -	ด - ล -	จ - - -	จ - ม -	ม - จ ล	ด ล จ ม	ร ม จ ร
------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

----	จ - - -	จ - ม -	ม ร - -	ม ร - -	ม ร ด ล	ด ล - -	ร - ม -
------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ด ท - -	จ - ล -	----	ล - - -	จ ล ด -	ร - - -	ด ร ม -	ร - - -
---------	---------	------	---------	---------	---------	---------	---------

ม จ - -	ล - ท -	----	จ - - -	จ - ม -	ม ร - -	ม ร - -	ม ร ด ล
---------	---------	------	---------	---------	---------	---------	---------

ด ล - -	ร - ม -	ด ท - -	จ - ล -	----	ท - ล -	ด ท - -	จ - ล -
---------	---------	---------	---------	------	---------	---------	---------

----	ท - ล -	ด ท - -	จ - ล -	ด - - -	ล - - -	ด ล จ พ	จ - ม -
------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ล - - -	จ ม จ -						
---------	---------	--	--	--	--	--	--

2. เพลงปักเจียเก็ง (วังทางเหนือ)

ว - - -	ฟ ล ด ร	ม ร ด ล	ด ร - -	ช ฟ - -	ล ช ม ร	ม ช ร -	ด ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ล ช ฟ -	ล ช - -	ล ช ฟ ร	ด ร ฟ -	ร - ฟ -	ฟ ล ด ร	ม ร ด ล	ด ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฟ - ช -	ล ช ม ร	ม ช ร -	ด ร - -	ม ร ด -	ด - ร -	ช - ล -	ร - ด -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ท - ด -	ช - ล -	ล ร ฟ ช	ฟ ช - -	ช - - -	ด - ล -	ล - - -	ช ล ล -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ว ฟ ด -	ร ด ล ช	ล - - -	ด ล ช ฟ	- ม ร -	ด ร ร -	ช - - -	ล ด - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ล - - -	ช ล - ล	ล - ด -	ด ล ช ฟ	ช - - -	ฟ ช ล -	ว ล ช -	ฟ ช ล -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ร ฟ ร -	ด ร - -	ท - ด -	ช - ล -	ล ช ช -	ร - - -	ช ฟ - -	ช ล ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ล ช - -	ล ฟ - -	ช ฟ - -	ช ล ด ร	- - - -	ฟ ล ด ร	ฟ ด - -	ล ด - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ร - ฟ -	ล - ด -	ด ล ร ด	ล ด ล ช	ล - - -	ด ล ช ฟ	- ม ร -	ด ร ร -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

3. เพลงไคซีเท็ง (หน้าต่าง 4 บาน)

- - - -	ช - - -	ล - ม -	ม - ช -	ร ฟ ม -	ช - - -	ด ล - -	ด ร ด -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - -	ช - - -	ล - ม -	ม - ช -	ร ฟ ม -	ร - - -	- - ร -	ร - ด -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ร - ม -	ม ร ด ล	ด ล - -	ร - ม -	ด ท - -	ช - ล -	- - - -	ม - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - ช -	ด - ร -	- - - -	ท - ร -	ช - ล -	ด - ล -	- - - -	ม - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - ช -	ด - ร -	- - - -	ท - ร -	ช - ล -	ด - ล -	ท - - -	ช - ล -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

1-2

ด - - -	ว - ม -	ล - ด -	ด ล ช -	- - ช -	ม - ฟ -	ฟ ม - -	ด - ว -
- - - -	ญ - - -	ไ - - -	- - - -	- - - -	- - - เตะ	- - - -	- - - ลี
- - - -	- - - 如	- - - 來	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

- - - -	ช - - -	ช - ช -	ช - ช -	ด - ด -	ด - ด -	ด - ด -	ร ม ร -
- - - -	- - - ปัก	ตี - เตะ -	ต้า - อือ -	อิม - เขียว -	กี้ - เจง -	ยีน - มุน -	จิน - เซง -
- - - -	- - - 北	- 斗 - 第	- 二 - 大	- 魁 -	- 精 - 巨	- 門 - 元	- 星 - 君

ดาวเทพสัตตะเคราะห์ที่ 2 “ได้เจียกอิมเจ็งกือมึงวงนแซกุน” หรือ ดาวจวีเหมิน หรือ พระจันทร์

ด - - -	ร ม ร -	ว - - -	ว - ว -	ว - ว -	ด ร ม -	ว - - -	ด - - -
ชื้อ - - -	ฟ้ง - ตง -	เมียว - - -	ชื้อ - เปา -	กวง - ไก -	จื้อ - อิม -	- - - -	ใจ - - -
- - - 是	- 東 - 方	- - - 妙	- 寶 - 世	- 界 - 光	- 音 - 自	- - - -	- - - 在

สถิต ณ บุรพาพุทธเกษตร คือ พระศรีรัตนโลกประภาโฆษอิศวรพุทธะ

1-4

ด - - -	ร - ม -	ล - ด -	ด ล ช -	- - ช -	ม - ฟ -	ฟ ม - -	ด - ร -
- - - -	ญ - - -	ไ - - -	- - - -	- - - -	- - - เตง	- - - -	- - - ลี
- - - -	- - - 如	- - - 來	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

- - - -	ช - - -	ช - ช -	ช - ช -	ด - ด -	ด - ด -	ด - ด -	ร ม ร -
- - - -	- - - ปัก	ตี - เตา -	ต้า - ชือ -	เฮียง - หัง -	บุ๋น - เมง -	นิว - เขียว -	จิน - เซง -
- - - -	- - - 北	- 斗 - 第	- 四 - 大	- 斷 -	- 冥 - 文	- 曲 - 紐	- 星 - 君

ดาวเทพสัตว์เคราะห์ที่ 4 “ได้ฮั่ง เฮียงเม้งม่งเคียกนิวแซกุน” หรือ ดาวเหวินซวี หรือ พระพุทธ

ด - - -	ร ม ร -	ร - - -	ร - ร -	ร - ร -	ด ร ม -	ร - - -	ด - - -
ชือ - - -	- ต ง -	- - - บู	ชือ - เปา -	จุย - ไก -	กิจ - เสง -	- - - -	เซียง - - -
- - - 是	- 東 - 方	- - - 無	- 憂 - 世	- 界 - 最	- 勝 - 卻	- - - -	- - - 祥

สถิต ณ บุรพาพุทธเกษตร คือ พระอโศกโลกวิชัยมงคลพุทธะ

1-5

ด - - -	ร - ม -	ล - ด -	ด ล ช -	- - ช -	ม - ฟ -	ฟ ม - -	ด - ร -
- - - -	ญ - - -	ไ - - -	- - - -	- - - -	- - - เตง	- - - -	- - - ลี
- - - -	- - - 如	- - - 來	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

- - - -	ช - - -	ช - ช -	ช - ช -	ด - ด -	ด - ด -	ด - ด -	ร ม ร -
- - - -	- - - ปัก	ตี - เตา -	ต้า - ดู -	ตัน - ปัก -	นิม - ยิน -	เกียน - เจง -	จิน - เซง -
- - - -	- - - 北	- 斗 - 第	- 五 - 大	- 蟻 -	- 元 - 廉	- 貞 - 罡	- 星 - 君

ดาวเทพสัสดเคราะห์ที่ 5 “ได้ปักตั้งวันเนียบเจงกังแซกุน” หรือ ดาวเหรียญเงิน หรือ พระพญหัส

ด - - -	ร ม ร -	ร - - -	ร - ร -	ร - ร -	ด ร ม -	ร - - -	ด - - -
ชื้อ - - -	- ต ง -	- - - เจง	ชื้อ - ดู -	กวง - ไก -	ตี - ตะ -	- - - -	ฟุ่ - - -
- - - 是	- 東 - 方	- - - 淨	- 住 - 世	- 界 - 廣	- 達 - 智	- - - -	- - - 慧

สถิต ณ บุรพาพุทธเกษตร คือ พระวิสุทธิอาศรมโลกเวปุลลปรัชญาวิภาคพุทธะ

1-6

ด - - -	ร - ม -	ล - ด -	ด ล ช -	- - ช -	ม - ฟ -	ฟ ม - -	ด - ร -
- - - -	ญ - - -	ไ - - -	- - - -	- - - -	- - - เติง	- - - -	- - - ลี
- - - -	- - - 如	- - - 來	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

- - - -	ช - - -	ช - ช -	ช - ช -	ด - ด -	ด - ด -	ด - ด -	ร ม ร -
- - - -	- - - ปัก	ดี - เตา -	ต้า - ลีว -	ปัก - ญ -	ญ - เกก -	กี - เขียก -	จิน - เซง -
- - - -	- - - 北	- 斗 - 第	- 六 - 大	- 鬼 - 龍	- 極 - 武	- 曲 - 紀	- 星 - 君

ดาวเทพสัสดตเคราะห์ที่ 6 “ได้โพ้วปักเก็กญี่เอียกกีแซกุน” หรือ ดาวลู่ซวี หรือ พระศุกร์

ด - - -	ร ม ร -	ร - - -	ร - ร -	ร - ร -	ด ร ม -	ร - - -	ด - - -
ซื่อ - - -	- เติง -	- - - ฝัป	ซื่อ - อี -	ฝัป - ไก -	อิว - ไฮ -	- - - -	ฮี้ - - -
- - - 是	- 東 - 方	- - - 法	- 意 - 世	- 界 - 法	- 海 - 游	- - - -	- - - 戲

สถิต ณ บุรพาพุทธเกษตร คือ พระธรรมมติธรรมสาครจรโลกมโนพุทธะ

1-7

ด - - -	ร - ม -	ล - ด -	ด ล ช -	- - ช -	ม - ฟ -	ฟ ม - -	ด - ร -
- - - -	ญ - - -	ไ - - -	- - - -	- - - -	- - - เตง	- - - -	- - - ลี
- - - -	- - - 如	- - - 來	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

- - - -	ช - - -	ช - ช -	ช - ช -	ด - ด -	ด - ด -	ด - ด -	ร ม ร -
- - - -	- - - ปัก	ตี - เตา -	ต้า - ชี -	- เ พิ ย ว -	พอ - กวน -	กวง - กีน -	จิ้น - เซง -
- - - -	- - - 北	- 斗 - 第	- 七 - 大	- 懸	- 關 - 破	- 軍 - 關	- 星 - 君

ดาวเทพสัสดเคราะห์ที่ 7 “ได้เพียวเทียนกวนพั่วกุงกวนแซกุน” หรือ ดาวพว่อจวิน หรือ พระเสาร์

ด - - -	ร ม ร -	ร - - -	ร - ร -	ร - ร -	ด ร ม -	ร - - -	ด - - -
ชีอ - - -	- ด ง -	- - - มุน	ชีอ - แย -	หยก - ไก -	ลิว - ชีอ -	ลี - - -	กวง - - -
- - - 是	- 東 - 方	- - - 滿	- 月 - 世	- 界 - 藥	- 師 - 琉	- - - 璃	- - - 光

สถิต ณ บุรพาพุทธเกษตร คือ พระเวปุลลจันทรโกตโกสัชชไวฑูรย์พุทธะ

2-1

ด - - -	ร - ม -	ล - ด -	ด ล ช -	- - ช -	ม - ฟ -	ฟ ม - -	ด - ร -
- - - -	ผู้ - - -	ลัก - - -	ด ล ช -	- - - -	- - - เติง	- - - -	- - - ลี
- - - -	- - - 菩	- - - 薩	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

- - - -	ช - - -	ช - ช -	ช - ช -	ล - - -	ม - ช -	ด - ร -	ร ม ร -
- - - -	- - - ปัก	ดี - เตา -	ทง - ปา -	เมง - - -	ไว - - -	- - - ฐ	จิน - เชน -
- - - -	- - - 北	- 斗 - 第	- 八 - 洞	- - - 明	- - - 外	- - - 輔	- 星 - 君

ดาวเทพสถิตเคราะห์ที่ 8 “ตั้ง เม่งจ้งว่ คุแซกุน” หรือ ดาวหมิงไห่ว หรือ พระราหู

ด - - -	ร ม ร -	ร - - -	ร - ร -	ร - ร -	ด ร ม -	ร - - -	ด - - -
ชื่อ - - -	ฟ้ง - ชื่อ -	เมี่ยว - - -	ชื่อ - ชื่อ -	ฟา - ไก -	จ้ง - จ้ง -	- - - -	จิม - - -
- - - 是	- 西 - 方	- - - 妙	- 喜 - 世	- 界 - 華	- 界 - 華	- - - -	- - - 嚴

สถิต ณ ปัจฉิมพุทธเกษตร คือ พระศรีสุขโลกปัทมอรรธลงการโพธิสัตว์

2-2

ด - - -	ว - ม -	ล - ด -	ด ล ช -	- - ช -	ม - ฟ -	ฟ ม - -	ด - ว -
- - - -	ผู้ - - -	ลัก - - -	ด ล ช -	- - - -	- - - เสง	- - - -	- - - ลี
- - - -	- - - 菩	- - - 薩	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

- - - -	ช - - -	ช - ช -	ช - ช -	ล - - -	ม - ช -	ด - ว -	ว ม ว -
- - - -	- - - ปัก	ดี - เตา -	ยีน - กิ่ว -	กวง - - -	นุ่ย - - -	- - - แปะ -	จิน - เซง -
- - - -	- - - 北	- 斗 - 第	- 九 - 隱	- - - 光	- - - 內	- - - 彌	- 星 - 君

ดาวเทพสดุดเคราะห์ที่ 9 “อุ้ยกวงเพียกแซกุน” หรือ ดาวกวงเน่ย หรือ พระเกตุ

ด - - -	ว ม ว -	ว - - -	ว - ว -	ว - ว -	ด ร ม -	ว - - -	ด - - -
ชื่อ - - -	ฟ่ง - ซี -	เมี่ยว - - -	ชื่อ - ยง -	ฮอน - ไก -	จื่อ - ลก -	- - - -	ใจ - - -
- - - 是	- 西 - 方	- - - 妙	- 圓 - 世	- 界 - 安	- 樂 - 自	- - - -	- - - 在

สถิต ณ ปัจฉิมพุทธเกษตร คือ พระศรีเวบุลกสังสารโลกสุขอิศวรโพธิสัตว์

ช - ม -	ม - - -	ฟ ม - -	ด - ร -	- - - -	ด - - -	ม ร - -	ม ร ด -
ชีว - - -	สุย - - -	เซียงจู - -	ฟู - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ผู้ - - -
- - - 壽	- - - 會	- - 上 諸	- - - 佛	- - - -	- - - -	- - - -	- - - 菩
พระธรรมสันนิบาตวัฒนะชันษาเจ้า							

- - - -	ร ม - -	ฟ ม - -	ร ด ร ม	ม - - -	ร - ม -	ล - ด -	ร - ด -
- - - -	- - - -	- - - -	ลัก - - -	- - - -	- - - -	- - - -	มอ - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - 薩	- - - -	- - - -	- - - -	- - - 摩
พระพุทธรูป พระโพธิสัตว์							

- - - -	ร - - -	ม ร - -	ล - ท -	ล - ช -	ร - - -	ฟ ม - -	ด - ร -
- - - -	มอ - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ฮอ - - -	- - - -	ลัก - - -
- - - -	- - - 摩	- - - -	- - - -	- - - -	- - - 訶	- - - -	- - - 薩
ทุก ๆ พระองค์							

4. เพลงประกอบบทสวดพระคาถาไภษัชยโคกนิเทศ

ด -ด -	ล -ช -	----	ม -ช -	ด -ด -	ล -ช -	----	ม -ช -
-- จิต -	จัน -ถ่อ -	----	ปี ---	ชา ---	ชื้อ ---	----	ปี ---
-姪 --	-他-淹	----	---鞞	---殺	---逝	----	---鞞
ทรงเป็น ผู้รู้ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน							

ด -ด -	ล -ช -	----	ว ---	ม ---	ว ---	ด ---	ว ---
ชา ---	เช ---	----	ปี ---	ชา ---	เช ---	----	ชา ---
---鞞	---逝	----	---鞞	---殺	---社	----	---三
ทรงเป็นผู้ตรัสรู้ชอบแล้วโดยพระองค์เอง							

ด ---	ว ---	ด ---	ช ---	ด -ด -	ล -ช -		
หมก ---	กิต ---	ตี ---	ชอ ---	----	ฮอ ---		
---沒	---揭	---帝	---莎	----	---訶		
ทรงตรัสแสดงพระสูตรด้วยดีแล้ว							

2.4.3 ความหมายของบทสวด

การสวดมนต์ทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น. หรือการสวดปักড়াเกง มีความหมายของบทสวดต่างๆ ดังนี้

1. คำกล่าวบูชารูปเทียน สวดพร้อมดนตรีประกอบ

กลิ่นหอมจากกระถางรูป ลอยล่องอบอวลไปถึง แดนธรรมทั่วทุกภพภูมิทุกทิศ วัฒนธรรมเจ้าในทิพยธรรมสมาคมต่างรับรู้คาถาอันฐาน สถานที่ๆ ควันไปถึงจะปกคลุมด้วยสิริเมฆ ผู้จุดธูปที่มีจิตศรัทธาอันยิ่งใหญ่ พระพุทธองค์จะปรากฏ พระวรกาย แผ่รัศมีสีทองแก่ผู้นั้น ขอนอบน้อมแด่ พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ ผู้อยู่ได้ร่มฉัตร แห่งควันหอมนี้ ทุกๆ พระองค์

2. บทโคเณกหรือคาถาบทแรก บทพูด

กล่าวถึงพระมัญชุศรีโพธิสัตว์ ผู้ซึ่งได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเกิดมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระธรรมคำสอนและศรัทธาในพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ ใจความของพระธรรมคำสอนมีใจความว่าในสมัยอดีตพระพุทธเจ้าประทับอยู่ณสวรรค์ชั้นสุทธาวาสพรหม ท่ามกลางทวยเทพอื่นๆ ในขณะนั้นเองพระมัญชุศรีโพธิสัตว์ ได้ลุกขึ้นกราบทูลถามพระพุทธเจ้าว่า เหตุใดสิ่งต่างๆ ทั้งหลายในโลกจึงต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของดาวเทพสถิตเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่ำรวย ผู้ยากจน

ตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลาย ด้วยความสงสัยใคร่รู้จึงขอให้พระองค์ได้มีเมตตาตอบคำถามให้คลายสงสัย เมื่อพระพุทธเจ้าได้ฟังดังนั้นจึงมีพุทธะดำรงแสดงถึงพระนามดาวเทพสถตเคราะห์ ประกอบดังนี้

3 . บทโคเณกที่ ท่อน นำชิงปักเต้า (9บท 27จบ) สวดพร้อมดนตรีประกอบ

ดาวเทพสถตเคราะห์ที่ 1 “ได้วยเอียงเม้งทมหลังไทแซกุน” หรือ ดาวทานกลาง หรือ พระอาทิตย์สถิต ณ บูรพาพุทธเกษตร คือ พระวิชัยโลกมจรพุทธะ

ดาวเทพสถตเคราะห์ที่ 2 “ได้เจียกิมเจ็กก้อมึงงวนแซกุน” หรือ ดาวจี่หมิน หรือ พระจันทร์สถิต ณ บูรพาพุทธเกษตร คือ พระศรีรัตนโลกประภาโฆษอิศวรพุทธะ

ดาวเทพสถตเคราะห์ที่ 3 “ได้กวนจิงหยั่งลุกซ้งเจงแซกุน” หรือ ดาวลู่ฉุน หรือ พระองค์ คารสถิต ณ บูรพาพุทธเกษตร คือ พระเวบุลลรัตนโลกสุวรรณสิทธิพุทธะ

ดาวเทพสถตเคราะห์ที่ 4 “ได้ฮั่ง เอียงเม้งมั่งเคียกนิวแซกุน” หรือ ดาวเหวินชวี หรือ พระพุทธสถิต ณ บูรพาพุทธเกษตร คือ พระอโคตโลภวิชัยมงคลพุทธะ

ดาวเทพสถตเคราะห์ที่ 5 “ได้ปักตั้งง่วนเนียบเจงก้งแซกุน” หรือ ดาวเหี่ยนเจิน หรือ พระพฤษสถิต ณ บูรพาพุทธเกษตร คือ พระวิสุทธิอาศรมโลกเวบุลลปรัญญาวิภาคพุทธะ

ดาวเทพสถตเคราะห์ที่ 6 “ได้โพ้วปักเก็กบูเอียกเก้แซกุน” หรือ ดาวอู่ชวี หรือ พระศุกรสถิต ณ บูรพาพุทธเกษตร คือ พระธรรมมติธรรมสาครจรโลกมโนพุทธะ

ดาวเทพสถตเคราะห์ที่ 7 “ได้เพียวเทียนกวนพั่วกุงกวนแซกุน” หรือ ดาวพว่อจวิน หรือ พระเสาร์สถิต ณ บูรพาพุทธเกษตร คือ พระเวบุลลจันทรโกศโกสัชชไวฑูรย์พุทธะ

ดาวเทพสถตเคราะห์ที่ 8 “ตั้ง เม้งจั่ว คูแซกุน” หรือ ดาวหมิงไห่ หรือ พระราหูสถิต ณ ปัจฉิมพุทธเกษตร คือ พระศรีสุขโลกปัทมอรรธลงการโพธิสัตว์

ดาวเทพสถตเคราะห์ที่ 9 “ฮู้ย กวงเพียกแซกุน” หรือ ดาวกวงเน่ย หรือ พระเกตุสถิต ณ ปัจฉิมพุทธเกษตร คือ พระศรีเวบุลกสังสารโลกสุโขศีวรโพธิสัตว์

4. บทโคเณกที่ (ต่อ) บทพูด

เมื่อพระมัญชุศรีโพธิสัตว์และพุทธบริษัททั้งหลายได้ฟังธรรมอธิบายแล้ว ก็ประจักษ์ว่า ดาวเทพสถตเคราะห์ เป็นตัวแทนของผู้มีมหามงคลในอดีต เป็นพุทธะผู้เจริญและมีมหากรุณาธิคุณต่อสรรพสัตว์ทั้งหลายซึ่งได้แปลงกายหลากหลายรูปแบบ จนพ้นวิภวสงสารไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไปเมื่อเวลาล่วงเลยผ่านไป 4 กัลป์ก็เกิดความเมตตาสงสารในปวงสรรพสัตว์ทั้งหลาย จึงได้แปลงกายมาเป็นดาวเทพสถตเคราะห์ปกป้องสรรพสัตว์ทั้งหลายให้ปลอดภัย เมื่อได้สดับฟังเช่นนั้นแล้วก็เกิดความศรัทธาและมีปณิธานแน่วแน่ พระพุทธเจ้าจึงมีดำรัสว่าหากมีบุตรหรือธิดาใดเห็นสมควรแก่เวลาแห่งการเริ่มต้นนั้นคือ เดือน 7 วันที่ 7 หรือเดือน 9 วันที่ 9 หรือทุกวันที่ 7 หรือวันที่ 9 ในแต่ละเดือน หรือจะเป็นวันคล้ายวันเกิด ก็ให้สวมใส่เสื้อผ้าสะอาดและทำการสวดสรรเสริญพระนามพระพุทธเจ้าทั้ง

เจ็ดพระองค์พระโพธิสัตว์สองพระองค์ด้วยความตั้งใจจริง เมื่อปฏิบัติเช่นนั้นแล้วสิ่งที่ตั้งใจหมายก็จะสมดังใจคิด หรือให้ จุดประทีปโดยให้สมมติเป็นดวงดาวทั้งเก้า พร้อมทั้งนำน้ำสะอาดดอกไม้มหอมธัญญาด้วยศรัทธาแน่นแนก็จะสำเร็จดังใจ

ตถาคตทรงตรัสกับพระมัญชุศรีโพธิสัตว์ว่า ข้าราชบริพารในโลกมนุษย์ ผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลาย จะเป็นคหบดีหรือคนยากจนก็ดีถ้าจิตยังหวั่นไหวด้วยอารมณ์ ล้วนอยู่ได้อำนาจของดาว สัตตเคราะห์ทั้งสิ้นหากได้ฟังพระสูตรนี้แล้วนำมาปฏิบัติ สวดสาธยาย ตั้งรูป ปฏิมา จุดดวงประทีปถวาย ดอกไม้มหอม บุคคลผู้นี้จะบริบูรณ์ด้วย ยศศักดิ์ มีอายุยืนยาว มีวาสนา หากมีผู้สิ้นชีพไปก่อนแล้วจะเป็นกาลในปัจจุบันก็ดี หรือในกาลนานแล้วก็ดี เก่งกว่ายังติดอยู่ ยมโลกเมื่อตั้งใจสวด สาธยายมนต์บทนี้ หรือคัดลอก พิมพ์แจกจ่ายเป็น ธรรมทานผู้สิ้นชีพจะได้เจตียัง เทวโลก ส่วนผู้มีชีวิตอยู่จักได้รับบุญกุศล หากมี หญิงหรือชายใด ถูกอำนาจอวิชามารเบียดเบียน วิญญูญัตติมุ่งร้ายนิมิตแต่สิ่งที่เป็นอุปมงคล จิตใจมีความตึงเครียดเป็นนิจ จงปฏิบัติสวดสาธยายพระสูตรนี้ตั้งจิตสักการะบูชา ปีศาจร้ายต่างๆ จะถอยถอยไป จะได้รับความสงบสุขหากว่าชีวิต ถึงคราวอุปสรรค หรือมีโรคร้าย เบียดเบียนเป็นนิจ เมื่อปฏิบัติตามพระสูตรนี้ถือศีล ทานเจ ท่องพระสูตร เคราะห์ร้ายอันตรายต่าง ๆ จะหมดไป โรคภัยไม่มา เบียดเบียนหากดวงชะตาประสบเคราะห์กรรม ดาวให้ โทษเสวยอายุ ชะตาประสบเคราะห์ร้ายให้เกิด จักษุโรคต่างๆ หรือนัยยะมืดมัว หรือมีคดีความ พัวพันต้องจองจำ อาฆาต บ้างฝันร้ายติดต่อกัน บ้างมีสัตว์อุปมงคลร้องรังควาน ให้จุดประทีปบูชาต่อหน้าดาวเทพสัตตเคราะห์ จุดธูปหอม ดอกไม้ น้ำสะอาดแล้วสวดสาธยายพระสูตรนี้ 7 จบ ถึง 49 จบ อาเพศร้ายจะมลายสิ้น จะพบแต่สิ่งที่เป็นสิริมงคล

หากมีกุลบุตรใดปรารถนามีบุตร หรือสอบเป็นบัณฑิต ให้จุดธูปหอม บูชาดอกไม้มหอม เบื้องหน้า ดาวเทพสัตตเคราะห์ และสวดพระสูตรนี้เจ็ดจบ ถึงร้อยจบเมื่อขอพรให้มีบุตรชาย จะได้บุตรที่เฉลียวฉลาด เมื่อขอพรให้สอบได้ จะได้คะแนนดีเยี่ยมหากมี เรือทวนไถ่น้ำ สัตว์เลี้ยงทั้ง ๖ (ม้า, วัว, ควาย, แพะ, แกะ, สุนัข, ไก่) แล้วได้ผลไม่ตามต้องการจุดธูป บูชา สักการะ จัดห้องให้สะอาด อ่านท่องสาธยาย พระสูตรนี้ผลผลิตเพิ่มพูนเป็นทวีคูณ สัตว์เลี้ยงตกลูกมาก สมบูรณ์แข็งแรงสำหรับหญิงที่ตั้งครรภ์ ด้วยความยากลำบาก เมื่อใกล้ถึงเวลาให้กำเนิดบุตรและจิตที่วิตกกังวล สามารถที่จะบูชาด้วยธูปหอม ดอกไม้สวดพระสูตรบทนี้ กรรมที่ผูกมาแต่อดีตจะได้รับการปลดปล่อยยังให้ คลอดง่าย มารดาและบุตร ปลอดภัย บุตรชายหรือหญิง จะเป็นผู้ดีพร้อมตถาคต ตรัสอีกว่า คุณอนกุลบุตร พึงทราบเถิดว่า ดาวเทพสัตตเคราะห์ อันเป็นบูรณพุทธะทรงซึ่งมหาเมตตากรุณา ปราภฏขึ้นแล้วในหมู่เทวดา เป็นใหญ่ในดวงชะตา ควบคุมฟ้า-ดิน ฟ้า ดิน ภูเขา ลำธาร สัตว์ ตถุณาติ พฤษชา (ต้นไม้ ต้นหญ้าทั้งหลาย) ล้วนอยู่ในอำนาจปกครองดูแลแห่ง ดาวเทพสัตตเคราะห์ ทั้งสิ้นหากมีอุปัทวันตราย อุปภาคภัย อาศร ให้จุดประทีปบูชา ตั้งจิตอธิษฐานสวดสาธยายพระสูตรนี้จะได้รับบารมีคุ้มครอง สมดังมโนรสมหากมีนครใด ใกล้เกิดศึกสงคราม ให้เสนาธิการ ปฏิบัติ ตามพระสูตรนี้โดยมีจิตที่ไม่ย่อท้อ ต่อหน้าพระ

ปฏิมาบูชา สักการะด้วยปฏิบัติเป็นพุทธานุชาที่จะได้รับเคโหฬะ จากดาวเทพสถิตเคราะห์ นำเกรงขาม มีไพร่พลที่เข้มแข็ง มีม้าศึกที่คะนอง และเมื่อเผชิญ เหล่าศัตรูต่างมิกล้าต่อกร ตถาคต ทรงตรัสต่ออีกว่า ปาฏิหาริย์ของพระพุทธเจ้าทั้งเจ็ดพระองค์ แม้จะกล่าวนานหลายกัลป์ ก็พรรณาได้ไม่หมด ในครั้งนั้นจึง ตรัสแสดงคาถาพระธารณีท่ามกลางสันนิบาต ว่า: " จัน ฮอ นอ ทัน นอ จา จา ตี มอ ฮอ ตี จื่อ จา จื่อ จา ตี ฮอ ปอ นอ อี ฮอ พอ ฮอ "

ตถาคตได้แสดงพระสูตรบทนี้แด่พระมัญชุศรีโพธิสัตว์และท่ามกลางพุทธบริษัท ตลอดจน ธรรมบาลทั้งแปด ทวยเทพ และวิญญูณต่างแสดงความเคารพ นอบน้อม ด้วยเกิดศรัทธา และยึดเป็น สรณะสืบไปพระพุทธองค์ ได้ตรัสจบ ธรรมจักรวาลพระเคราะห์ บุราณพุทธ นิรันดราวยุคพัฒนาชั้นชาสูตร

5. บทจางอยาก สวดพร้อมดนตรีประกอบ

พระเคราะห์อุดร ส่องสว่างทั่ว ไป ทั้ง 4 ทิศ คอเจียกค้วง เอ็ง ปีกรุ่ง แสงไฟแว่เพียว หูเพี้ยก อธิติฤทธิ์นั้สการและประกาศ เผยแพร่ บรรดาให้ โชค लाभ วาสนา อายุวัฒนะขอนอบน้อมแด่ พระ ธรรมสันนิบาตพัฒนาชั้นชาเจ้า พระพุทธะ พระโพธิสัตว์ ทุกๆ พระองค์

6. หยกซื้อกงเต้งจิงจั้ง (พระคาถาโทษชอกิเชก) สวดพร้อมดนตรีประกอบ

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่ พระโทษชอกิเชกผู้ประเสริฐ พระผู้มีแสงรัศมี เปล่งประกาย สีน้าเงิน บริสุทธิประดุจแก้วไพฑูรย์ ทรงเป็นพระผู้เสด็จมาดีแล้วอย่างนั้น ทรงเป็น ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ทรงเป็นผู้ตรัสรู้ชอบแล้วโดยพระองค์เอง ทรงตรัสแสดงพระสูตรด้วยดีแล้ว

5. ห่วยเฮียงบั้ง (บทแผ่เมตตา) บทพูด

ปรารภนาจิต ด้วยบุญกุศล นี้อแผ่ให้เวไนยสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงสวตมมณต์ภาวนา ดาว พระเคราะห์ ช่วยดับกิเลสเกิดปัญญาและความสุขด้วยสัจจาธิฐานนี้ขอตั้งจิต อุปสรรคทั้ง 3 อันได้แก่ กิเลส กรรม วิบาก กิเลสทั้งหมด ขอจงมลายสิ้น ด้วยสัจจาธิฐานนี้ปรารภนาให้ถึง สัจปัญญา รู้แจ้ง กระจางสิ้น ด้วยสัจจาธิฐานนี้ขอแผ่ให้ทั่วถึงบาปอันเป็นอุปสรรคแห่งกุศลกรรม จงตัดถอนทำลาย มลายสิ้น ทุกกาลเวลา ขอเดินตามทาง แห่งพระโพธิสัตว์ จะปฏิบัติตามตลอดเสมอไป

2.4.4 โอกาสที่ใช้ในพิธีกรรม

จากการศึกษาดนตรีประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็น ช่วง 19.00 น. หรือการสวดบทปักเต้า เก่งนั้น ทั้ง 6 เพลง พบว่า เป็นเพลงบรรเลง 3 เพลง และเป็นเพลงประกอบบทสวด 3 เพลง โดยแต่ละ เพลงมีโอกาสที่ใช้ในการบรรเลงดังนี้

1. เพลงจับปุยจั่ว (เหล่า 10 จอก)

เพลงจับปุยจั่ว เป็นเพลงที่มีความยาว 6 บรรทัดโน้ตไทย ซึ่งเป็นเพลงที่ไม่ยาวมาก ในการ สวดมนต์ทำวัตรเย็นนิยมใช้เพลงนี้บรรเลงคั่นระหว่างบทสวด โดยจะใช้บรรเลงคั่นระหว่างบทสวดใด

เกวี่รอบที่ 1 ซึ่งเป็นบทสวดพูดไม่มีการบรรเลงดนตรี พระสงฆ์ผู้ทำพิธีต้องสวดบทสวดยาวประมาณ 2 นาที จากนั้นนักดนตรีจะบรรเลงเพลงจับปู๊ญจี้ความยาวประมาณ 1 นาที ใน 1 นาทีนี้ พระสงฆ์จะได้ทำการพัดคัมน์น้ำและหายใจเพื่อเตรียมความพร้อมในการสวดมนต์บทต่อไป ซึ่งบทต่อไปเป็นบทนำซึ่งปักเต้าที่ค่อนข้างยาว สวดทั้งหมด 27 จบ การได้พักเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการสวดบทนำซึ่งปักเต้า ทำให้พระสงฆ์ผู้ทำพิธีไม่เหนื่อยมากจนเกินไป และนักดนตรีจะใช้เพลงนี้บรรเลงคัมน์บทสวดอีกครั้งหนึ่งในช่วงก่อนการบรรเลงบทโฆษชอภิเชก ซึ่งเป็นบทสวดสำหรับการเดินเวียนรูปที่จะใช้ระยะเวลาในการสวดค่อนข้างนานเช่นเดียวกัน โดยจะบรรเลง 1 รอบก่อนที่พระสงฆ์จะเคาะบาตรทองเหลืองให้สัญญาณลงจบ

2. เพลงปักเจี้ยเก้ง (วังทางเหนือ)

เพลงปักเจี้ยเก้ง เป็นเพลงที่มีความยาว 9 บรรทัดโน้ตไทย ในการสวดมนต์ทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น. นิยมใช้เพลงนี้ในการบรรเลงเป็นเพลงโหมโรง ซึ่งเป็นเพลงแรกของการสวดมนต์ทำวัตรเย็น การบรรเลงเพลงปักเจี้ยเก้ง มีความหมายเพื่อให้ทราบว่ากำลังจะมีการสวดมนต์ทำวัตรเกิดขึ้น โดยนักดนตรีจะบรรเลงเพลงนี้ ต่อจากการตีกลองรัวสามธงซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการเริ่มการสวดมนต์ทำวัตร และบรรเลงเข้าไปมาหลายจบ จนกว่าพระสงฆ์จะเริ่มเดินเข้าสู่บริเวณที่ทำพิธี เมื่อพระสงฆ์เคาะบาตรให้สัญญาณ นักดนตรีจึงลงจบเพลง และพระสงฆ์จะดำเนินการสวดมนต์ตามลำดับการสวดทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น.ต่อไป

3. เพลงไคชีเท้ง (หน้าต่าง 4 บาน)

เพลงไคชีเท้ง เป็นเพลงที่มีความยาว 6 บรรทัดโน้ตไทย ซึ่งเป็นเพลงที่ไม่ยาวมาก ในการสวดมนต์ทำวัตรเย็นนิยมใช้เพลงนี้บรรเลงคัมน์ระหว่างบทสวด เช่นเดียวกับเพลงจับปู๊ญจี้ โดยจะใช้บรรเลงต่อจากบทนำซึ่งปักเต้าที่มีความยาว 27 จบ จากนั้นนักดนตรีจะบรรเลงเพลงไคชีเท้งความยาวประมาณ 1 นาที และสวดบทไคเค้งกีซึ่งเป็นบทสวดครึ่งหลังที่มีมีความยาวประมาณ 7 นาที การบรรเลงเพลงไคชีเท้งคัมน์ระหว่างบทสวด มีนัยสำคัญเช่นเดียวกับการบรรเลงเพลงจับปู๊ญจี้ กล่าวคือเพื่อให้ พระสงฆ์ผู้ทำพิธีได้พักก่อนที่จะสวดบทสวดยาวๆ ต่อไป

สำหรับเพลงบรรเลงคลอไปกับบทสวดอีก 3 เพลง ได้แก่

1. เพลงประกอบการสวดอนุชาฐูปเทียน และบทจ่างอยาก

การบรรเลงดนตรีประกอบบทอนุชาฐูปเทียนและบทจ่างอยาก มีความยาว 15 บรรทัดโน้ตไทย ซึ่งเป็นบทสวดที่ค่อนข้างยาวเมื่อเทียบกับบทสวดอื่นๆ โดยดนตรีบรรเลงไปพร้อมกับบทสวดสองบทซึ่งใช้ทำนองเดียวกัน ต่างกันที่ตัวบทสวดและความหมาย บทอนุชาฐูปเทียนเป็นบทสวดที่ใช้สวดเป็นบทแรกของการสวดทำวัตรในทุกช่วงเวลา การบรรเลงดนตรีประกอบบทอนุชาฐูปเทียนและบทจ่างอยาก

ทำนองของบทสวดค่อนข้างเนิบช้าและมีช่วงเอื้อนเสียงยาว การมีดนตรีเข้ามาประกอบจึงช่วยเพิ่มความไพเราะและเปิดช่องว่างที่หายไปของทำนองเวลาพระสงฆ์หายใจ ทำให้การสวดเป็นไปได้อย่างราบรื่น

2. เพลงประกอบบทสวดนำซึ่งปักเต้า

การบรรเลงดนตรีประกอบบทสวดนำซึ่งปักเต้า มีความยาวบทละ 3 บรรทัดโน้ตไทย และมีทั้งหมด 9 บท โดยจะสวดเป็นลำดับที่ 5 ของการสวดทำวัตรเย็นช่วง 19.00 น. การสวดบทนำซึ่งปักเต้านี้จะสวดบทละ 3 รอบ รวมเป็น 27 รอบ ทำนองการสวดจะเป็นการสวดทำนองช้าๆ การที่มีดนตรีเข้ามาประกอบจึงถือว่าการช่วยเพิ่มความน่าสนใจให้กับบทสวดและทำให้การสวดไม่น่าเบื่อจนเกินไป การสวดบทนำซึ่งปักเต้าบทที่ 1-7 จะเป็นทำนองเดียวกัน ส่วนในบทที่ 8-9 จะมีการเปลี่ยนบันไดเสียงเล็กน้อยช่วงบรรทัดที่ 2 ของโน้ตไทย โดยจะมีทำนองสูงขึ้นและใช้เสียงที่สูงขึ้น บทนำซึ่งปักเต้าเป็นบทสวดสะเดาะเคราะห์ต่อดวงชะตา นอกจากการสวดในเทศกาลกินเจแล้ว ยังนิยมสวดในโอกาสอื่นๆ อีกด้วย

3. เพลงประกอบบทสวดพระคาถาไภษัชยอภิเชก

การบรรเลงดนตรีประกอบบทสวดพระคาถาไภษัชยอภิเชก มีความยาวบทละ 8 บรรทัดโน้ตไทย โดยจะสวดเป็นลำดับสุดท้าย ของการสวดทำวัตรเย็นช่วง 19.00 น. การสวดบทสวดพระคาถาไภษัชยอภิเชก ทำนองการสวดจะไม่ยาวมาก แต่เนื่องจากมีการเดินเวียนธูปในขณะที่ทำการสวดไปด้วยจึงทำให้วนกลับต้นขึ้นบทสวดใหม่จนกว่าการเดินเวียนธูปจะเสร็จสิ้น ในแต่ละครั้งไม่สามารถกำหนดเวลาที่แน่นอนได้ ขึ้นอยู่กับจำนวนของผู้ที่เข้าร่วมการสวดมนต์ในวันนั้นๆ ในการเดินเวียนธูปพระสงฆ์จะเป็นผู้นำขบวนและเดินวนรอบบริเวณโรงเจ ซึ่งในจุดนี้ วงดนตรีไม่ได้ตามออกไปบรรเลงด้วย ทำให้การคุมจังหวะความเร็วทำได้ยาก เมื่อมีดนตรีเข้ามาประกอบและใช้เครื่องขยายเสียง ทำให้พระสงฆ์ได้ยินทำนองดนตรีและสามารถคุมจังหวะการสวดให้เป็นไปอย่างถูกต้องได้ บทสวดพระคาถาไภษัชยอภิเชกนอกจากจะใช้ในการสวดทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น. ในเทศกาลกินเจแล้ว ยังนิยมสวดในโอกาสอื่นๆ เช่นเดียวกัน

บทที่ 5

การสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษางานวิจัยเรื่องดนตรีประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ การลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และคัดเลือกบทเพลงที่มีความสำคัญ 6 บทเพลง โดยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าและวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาและพิธีกรรมในการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจของโรงเรียนกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ศึกษาดนตรีและบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจของโรงเรียนกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เทศกาลกินเจของโรงเรียนกิมยี่อิตัว จะมีวงดนตรีเล็กๆ บรรเลงควบคู่ไปกับการสวดมนต์ทำวัตร 4 เวลา ซึ่งแต่ละเวลาจะใช้บทสวดคนละชุดที่มีความสั้นยาวไม่เท่ากัน ผู้บรรเลงจะบรรเลงคลอไปกับบทสวดจากพระจีน ทำให้การสวดมนต์มีความไพเราะ โดยเฉพาะบทสวดทำวัตรเย็นที่มีทำนองสูงต่ำเป็นบทเพลงน่าฟังเมื่อเทียบกับบทสวดในช่วงเวลาอื่นๆ ในส่วนของนักดนตรีที่บรรเลงมีความเชี่ยวชาญทั้งในภาษาจีน บทสวด จังหวะที่ต้องบรรเลง และบทเพลงที่ใช้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าควรทำการศึกษาเพื่อเป็นหลักฐานในการบันทึกข้อมูลทางดนตรีและเป็นแนวทางในการศึกษาดนตรีที่เกี่ยวกับพิธีต่างๆ ในเทศกาลกินเจของชาวไทยเชื้อสายจีน นอกจากนั้นยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ทางด้านดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และเป็นการสร้างจิตสำนึกของชาวไทยเชื้อสายจีนรวมไปถึงผู้ที่สนใจ ให้ช่วยกันอนุรักษ์และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมดนตรีที่ใช้ในเทศกาลสำคัญของจีนมากขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. พื้นที่การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ของโรงเรียนกิมยี่อิตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลด้านประวัติความเป็นมาของโรงเจ, ดนตรี, วงดนตรีบรรเลงที่ใช้บรรเลง, วิธีการบรรเลง รวมไปถึงวัฒนธรรมทางดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ ของโรงเจบันกิมยี่อี่ตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ของโรงเจบันกิมยี่อี่ตัว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามกระบวนการทางมานุษยวิทยาเชิงวิพากษ์เป็นแนวทางในการศึกษา โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ เอกสารสิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานความรู้และออกปฏิบัติภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูล ซึ่งในการออกภาคสนามนั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเจบันกิมยี่อี่ตัว รวมถึงบทบาทและหน้าที่ของดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ สังเกต บันทึกเสียง บันทึกภาพ จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้มาเรียบเรียงและวิเคราะห์เป็นรายงานการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ประวัติความเป็นมาและพิธีกรรมในการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ ของโรงเจบันกิมยี่อี่ตัว

ประวัติความเป็นมาของโรงเจบันกิมยี่อี่ตัว

โรงเจบันกิมยี่อี่ตัวหรือที่รู้จักกันอีกชื่อในชื่อของโรงเจตลาดบ้านหมู ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 1 ตำบลสาวชะโงกอำเภอบางคล้าจังหวัดฉะเชิงเทราโดยมีทำเลที่ตั้งอยู่ติดริมแม่น้ำบางปะกง โรงเจบันกิมยี่อี่ตัวนี้จากการเล่าสืบต่อกันมา มีอายุมากกว่า 100 ปี มีอีกชื่อหนึ่งคือโรงเจตลาดบ้านหมู ชุมชนตลาดบ้านหมูในอำเภอบางคล้าเป็นชุมชนใหญ่ ส่วนมากการสัญจรในอดีตอาศัยการสัญจรทางน้ำเป็นหลัก จากชุมชนตลาดบ้านหมูมีเรือกลไฟลำใหญ่เป็นเรือโดยสารวิ่งไปยังตัวเมืองฉะเชิงเทราและบางคล้าทางแม่น้ำบางปะกงที่ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า เป็นตำบลที่มีชุมชนชาวจีนอยู่มาก ในอดีตพื้นที่ส่วนนี้เป็นของชาวเขมรและต่อมาได้มีการอพยพย้ายถิ่นของชาวจีนเกิดขึ้น เนื่องจากเป็นบริเวณที่ติดกับแม่น้ำบางปะกง เหมาะแก่การเพาะปลูก การสร้างโรงเจบันกิมยี่อี่ตัวเกิดขึ้นพร้อมๆ กับการเติบโตของชุมชน และด้วยการคมนาคมที่สะดวกสบาย ทำให้คนไทยเชื้อสายจีนจากละแวกใกล้เคียงเดินทางมายังโรงเจบันกิมยี่อี่ตัวอย่างมากมาทุกปี ในอดีตได้มีผู้เฒ่าชาวจีนฮกเกี้ยนเริ่มก่อสร้างโรงเจ โดยในเริ่มแรกเป็นโรงเรือนไม้ขนาดย่อมและมุงหลังคาด้วยจากซึ่งถือเป็นโรงเรือนสำหรับใช้ในพิธีเทศกาลกินเจเดือนเก้าในทุกๆ ปี ต่อมาได้มีการรวมกลุ่มชาวบ้านตลาดบ้านหมู ร่วมกันสร้างโรงเจเป็นเรือนไม้มุงด้วย

หลังคำสั่งกะสิจวบจนถึงปี พ.ศ. 2528 ทางโรงเจได้จัดตั้งเป็นมูลนิธิเพื่อโรงเจตลาดบ้านหมุ่ และได้มีการพัฒนา สร้างโรงเจเป็นเรือนคอนกรีตหลังคากระเบื้องอย่างที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

ในปัจจุบันมีถนนตัดผ่านสวนผลไม้และชุมชน สามารถเข้าออกโรงเจได้หลายทาง ทำให้โรงเจบ้านกิมยี่อิตัวยังคงเป็นที่นิยมของชาวไทยเชื้อสายจีน อีกทั้งในบริเวณโรงเจยังมีที่พักรองรับสำหรับประชาชนผู้มาถือศีลกินเจสามารถมานอนพักเพื่อทำการปฏิบัติธรรมที่โรงเจตลอด 9 วัน และสามารถรับประทานอาหารที่โรงทานได้ตลอดทั้ง 3 มื้อ

ตามปกติแล้วโรงเจบ้านกิมยี่อิตัวจะปิดให้บริการ นอกจากช่วงเทศกาลกินเจที่โรงเจจะเปิดให้ประชาชนเข้ามากราบไหว้บูชา ในแต่ละปีจะมีวันสำหรับไหว้เจ้าคือวันที่ 1 และ 15 ของทุกเดือน เรียกว่าวันซิดอิดจับโหว และเปิดอีกครั้งในวันเกิดเจ้าแม่กวนอิม และวันไหว้กลางปี ขึ้น 1 ค่ำเดือน 5

องค์ประกอบของพิธีกรรมในการสวดมนต์ทำวัตรเย็น ของโรงเจบ้านกิมยี่อิตัว

1. ความเชื่อในพิธีกรรม

พิธีการกินเจเดือนเก้าตามปฏิทินจีนทุกๆ ปีจะมีกำหนดเก้าวันตามแบบลัทธิมหายานเป็นการประกอบพิธีกรรมสักการะบูชาพระพุทธรเจ้า 7 พระองค์กับพระโพธิสัตว์อีก 2 พระองค์รวมเป็น 9 พระองค์หรือนิยมเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าดาวพระเคราะห์ทั้งเก้า ซึ่งได้แก่ พระอาทิตย์พระจันทร์ดาวพระอังคารดาวพระพุธดาวพระพฤหัสบดีดาวพระศุกร์ดาวพระเสาร์พระราหูและพระเกตุ พิธีเก้าอ่องเจนี้กำหนดวันตามจันทรคติ คือเริ่มตั้งแต่วัน ขึ้น 1 ค่ำเดือน 9 ถึงขึ้น 9 ค่ำเดือน 9 ตามปฏิทินจีนรวมระยะเวลา 9 วัน 9 คืน ในส่วนของพิธีกรรมสักการะบูชาพระพุทธรเจ้า 7 พระองค์กับพระโพธิสัตว์อีก 2 พระองค์นั้น ผู้มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาต่างสละจิตโลภีวัตรและบำเพ็ญศีลสมาทานกินเจมังสวิรัตินับถือศีลห้า บริโภคแต่อาหารผักผลไม้สดวันไม่กระทำกิจใดๆ อันจะนำมาซึ่งความเบียดเบียนเดือดร้อนให้แก่สัตว์ทั้งปวงกล่าวคือ 1.ไม่เอาชีวิตของสัตว์มาต่อเติมบำรุงชีวิตของเรา 2.ไม่เอาเลือดของสัตว์มาเป็นเลือดของเรา 3.ไม่เอาเนื้อของสัตว์มาเป็นเนื้อของเรา ซักฟอกมลทินออกจากร่างกาย วาจาและใจ ผู้ถือศีลกินเจจะสวมเสื้อผ้าสีขาวสะอาดบริสุทธิ์ปราศจากจุดด่างพร้อยพากันเดินทางสู่วัดวาอารามหรือโรงเจต่างๆ พร้อมด้วยดอกไม้ธูปเทียนไปนมัสการน้อมบูชาแด่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและองค์พระพุทธรเจ้า 7 พระองค์กับพระโพธิสัตว์อีก 2 พระองค์ (ก๊วอ่องฮุดใจ้ว) และถือศีลสวดมนต์ทำวัตร 4 เวลา ทำสมาธิภาวนา แผ่เมตตาจิตขอพรเพื่อความเจริญสมบุญมีพูนสุข

2. ขั้นตอนการประกอบพิธีกรรม

กำหนดการต่างๆ ตั้งแต่การเชิญเทพเจ้าลงมาสถิตย์ ณ ศาลเจ้าโรงเจบ้านกิมยี่อิตัว จนถึงวันส่งเจ้ากลับขึ้นสวรรค์ จะใช้เวลารวม 11 วัน โดยโรงเจมีกำหนดการขั้นตอนคร่าวๆ ในแต่ละปีดังนี้

วันที่ 1 ประกอบพิธีอัญเชิญก๊วอ่องฮุดใจ้ว

วันที่ 2 รับองค์เป๊ยเซียนโจวซื่อ

วันที่ 3 พิธีไหว้พระสวดมนต์

วันที่ 4 พิธีไหว้พระสวดมนต์

วันที่ 5 พิธีไหว้พระสวดมนต์

วันที่ 6 พิธีปล่อยปลา เต่า นก และปล่อยยกระทง

วันที่ 7 พิธีเทกระจาดโปรยทาน แจกข้าวสาร มอบทุนการศึกษา

วันที่ 8 สมาชิกเดินทางเยี่ยมโรงเจเครือข่ายต่างๆ

วันที่ 9 ทำบุญถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์

วันที่ 10 ถวายเครื่องทรงกระดาศ

วันที่ 11 ประกอบพิธีส่งกิวอ่องฮุดไ้ว

ในส่วนของ การประกอบพิธีกรรมสวดมนต์ทำวัตรเย็นเวลา 19.00 น. หรือเรียกอีกอย่างว่า การสวดปักเต้าเกง เป็นการสวดสำหรับสะเดาะเคราะห์ต่อดวงชะตา จะทำการสวดทุกวันตั้งแต่วันแรก จนถึงวันส่งเจ้าวันสุดท้าย โดยการสวดปักเต้าเกง จะมีการเดินเวียนธูปควบคู่ไปด้วย การเดินเวียนธูปนี้ คล้ายกับเป็นการเดินกำหนดจิตในขณะสวดมนต์เพื่อให้พลังไปถึงบทสวดและเป็นการฝึกสมาธิ

3. การจัดสถานที่ประกอบพิธีกรรม

ในการจัดสถานที่ประกอบพิธีสวดมนต์ทำวัตรนั้น จะใช้บริเวณศาลเจ้าด้านในเป็นจุดทำ พิธี โดยส่วนทำพิธีจะเป็นบริเวณหน้าโต๊ะหมู่บูชา พระสงฆ์สามรูปจะยืนทำพิธีสวดต่อหน้าองค์พระ และหน้ารูปปั้นกิวอ่องฮุดไ้ว ทางฝั่งซ้ายจะเป็นโต๊ะหมู่บูชาของปักเต้าเกงหรือผู้กำหนดชะตาชีวิต รูปปั้นของปักเต้าเกงจะถือพุทธรูปและสมุด มีความหมายเป็นนัยว่าเป็นผู้ตรวจสอบความประพฤติและ คอยจดรายชื่อ ทางฝั่งขวาเป็นโต๊ะหมู่บูชาของที่กงแซกผู้กำหนดชะตาฟ้าดิน ส่วนโต๊ะหมู่ตรงกลางมี รูปปั้นพระพุทธรูปเจ้า 7 พระองค์ และ พระโพธิสัตว์ 2 พระองค์ และมีกระถางธูป เป็นตัวแทนของเทพเจ้า นอกจากนั้นบริเวณโต๊ะหมู่บูชาด้านในก็ไม่อนุญาตให้ผู้หญิงเข้า ถือว่าเป็นเขตหวงห้ามเข้าได้แค่เฉพาะ ผู้ชายเท่านั้น โดยทางฝั่งขวาของโต๊ะพิธี เป็นที่ตั้งของวงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตร โดยเรียงจากด้านในสุดคือกลองกับกระดัง ตรงกลางคือ ฉิ่ง ฉาบ (ขิมจีน) และริมสุดชิดธรณีประตูคือ ตี๊ด (เป่) ทางด้านนอก ฝั่งขวาของด้านหน้าทางเข้าศาลเจ้าเป็นเสาสูงขนาด 6 เมตร โดยเสานี้จะใช้ แขนงตะเกียงซึ่งเป็นตัวแทนของที่กง จึงเรียกว่าเสาที่กง และตะเกียงน้ำมันที่ถูกจุดขึ้นจะสว่างไสวแล ไม่มีวันดับตลอดเทศกาลกินเจ

4. ลักษณะการสวดมนต์ของบรรพชิต

ในการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจของโรงเจนั้นก็มีย่ออีตัวจะแบ่งเป็นสี่ช่วงเวลา คือ 05.00 น., 10.00 น., 14.00 น. และ 19.00 น. ซึ่งการสวดทำวัตรเย็นช่วงเวลา 19.00 น. มักเรียกอีก อย่างว่าการสวดปักเต้าเกง เป็นบทสวดสำหรับสะเดาะเคราะห์ต่อดวงชะตา สำหรับรูปแบบของการ

สวดมนต์ของบรรพชิต แบ่งออกได้เป็น 2 แบบหลักๆ คือ ทำนองที่สวดโดยไม่มีเครื่องดนตรี และ ทำนองที่สวดโดยมีดนตรีประกอบ

ศึกษาดนตรีและบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ของ โรงเจบันกิมยี่อิตัวตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ชีวประวัติและความเป็นมาของวงดนตรีที่ใช้บรรเลง

คณะดนตรีของโรงเจบันกิมยี่อิตัวประกอบด้วยนักดนตรีจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นคนที่มี ความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีได้หลายชนิด นักดนตรีในคณะดนตรีจะมีการรวมตัวกันเมื่อมีงาน สำคัญต่างๆ เช่น งานพิธีกึ่งเด็ก งานพิธีทั้งกระเจด รวบรวมไปถึงการเล่นประกอบการสวดทำวัตรใน เทศกาลกินเจทุกๆ ปี โดยนักดนตรีสามท่านประกอบด้วย 1.นายสมบุญ แต้ปิ้ง เป็นหัวหน้าคณะนัก ดนตรี บรรเลงเอียวคิม 2.นายกิมจ้วน แต้ปิ้ง บรรเลงตีต้าหรือปี่ 3.นายสุนธิ ปิ่นแก้ว บรรเลงเจ้งและ กลองจิ้น

เครื่องดนตรีที่ใช้ในพิธี

เครื่องดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรมการสวดมนต์ทำวัตรที่คณะวงดนตรีของโรงเจบันกิมยี่อิตัวมีอยู่ 4 ชนิด ได้แก่ 1.กลองจิ้น 2.เจ้งหรือกระดิ่ง 3.เอียวคิมหรือซิมจิ้น และ 4.ตีต้าหรือปี่ โดยใช้นักดนตรี บรรเลงกลองและเจ้ง 1 คน บรรเลงเอียวคิมและตีต้าหรือมือละ 1 คน รวมทั้งหมด 3 คน

เทคนิควิธีการบรรเลง

เทคนิคที่นักดนตรีในคณะดนตรีใช้เป็นเทคนิคเฉพาะของแต่ละเครื่องดนตรี ส่วนมากนัก ดนตรีในวงไม่ได้ผ่านการเรียนการสอนที่มีแบบแผน จะอาศัยการสังเกต จดจำ และฝึกฝน ทำให้มีการ คิดค้น เทคนิคใหม่ๆ ที่มีเอกลักษณ์และวิธีการเรียกเฉพาะของแต่ละเครื่อง นักดนตรีค่อนข้างมีทักษะ และมีความพลิกแพลงในการบรรเลงสูง สามารถจับบันไดเสียงการสวดของพระสงฆ์ที่มักจะมีการ เปลี่ยนบันไดเสียงตลอดเวลา และสามารถบรรเลงคลอกับการสวดไปได้อย่างไพเราะ

ศึกษาและบันทึกบทเพลงประกอบบทสวดที่ใช้ในพิธีสวดมนต์ทำวัตรเย็น

เพลงที่ใช้ประกอบพิธีการสวดมนต์ทำวัตรเย็นของโรงเจบันกิมยี่อิตัว ประกอบด้วย เพลง บรรเลง 3 เพลง ได้แก่

1. เพลงจับปุยจิว (เหล้า 10 จอก)
2. เพลงปักเจียเก้ง (วังทางเหนือ) และ

3. เพลงโคชีเท็ง (หน้าต่าง 4 บาน)

และเพลงบรรเลงคลอไปกับบทสวดอีก 3 เพลง ได้แก่

1. เพลงประกอบการสวดบูชารูปเทียน
 2. เพลงประกอบบทสวดนำซึ่งปักเต้าและ
 3. เพลงประกอบบทสวดพระคาถาไภษัชยโศภิตะ
- จากนั้นผู้วิจัยนำมาศึกษาทั้งหมด 4 หัวข้อ ได้แก่
1. ลำดับการบรรเลง

ในการสวดมนต์ทำวัตรเย็นช่วง 19.00 น. มีลำดับการบรรเลงดังต่อไปนี้ 1.ดนตรีบรรเลงเพลงปักเจียเก็ง (วังทางเหนือ)เพื่อเป็นการโหมโรง 2.จบดนตรีบรรเลงเริ่มเข้าสู่คำกล่าวบูชารูปเทียน ซึ่งเป็นบทสวดที่มีดนตรีบรรเลงทำนองคลอไปกับบทสวด 3.ต่อด้วยการสวดบทโคเก็งกีหรือคาถาบทแรกเป็นบทสวดพูด ไม่มีดนตรีบรรเลง 4.ดนตรีบรรเลงเพลงจับปุยจิว (เหล้า 10 จอก) 5.จบดนตรีบรรเลงต่อยบทโคเก็งกีเป็นบทสวดที่มีดนตรีบรรเลงทำนองคลอไปกับบทสวด 6.ดนตรีบรรเลงเพลงโคชีเท็ง (หน้าต่าง 4 บาน) 7.บทโคเก็งกี(ต่อ) เป็นบทพูดไม่มีดนตรีบรรเลง 8.บทจ้งยยาก เป็นบทสวดที่มีดนตรีบรรเลงทำนองคลอไปกับบทสวด โดยทำนองเป็นทำนองเดียวกับบทบูชารูปเทียน 9.ดนตรีบรรเลงเพลงจับปุยจิว (เหล้า 10 จอก)

10.บทสวดหยกซื่อกงเต็งจิงจั้ง (พระคาถาไภษัชยโศภิตะ) เป็นบทสวดที่มีดนตรีบรรเลงทำนองคลอไปกับบทสวด พร้อมกับการเดินเวียนธูป

2. ทำนองเพลงประกอบกับคำสวด

ในการสวดมนต์ทำวัตรเย็นช่วง 19.00 น. มีการแบ่งเพลงเป็นสองประเภท คือ เพลงบรรเลง และเพลงประกอบบทสวด ในส่วนของเพลงบรรเลง 3 เพลงเป็นเพลงที่มีโน้ตและบันไดเสียงตายตัวเนื่องจากเป็นการบรรเลงเฉพาะดนตรีอย่างเดียวยังไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนบันไดเสียง สำหรับเพลงที่ประกอบกับบทสวดพระสงฆ์ผู้ทำการสวดจะมีการเปลี่ยนบันไดเสียงขึ้นลงบ่อยครั้ง ทำให้นักดนตรีต้องใช้ทักษะและไหวพริบ เพื่อจับเสียงที่ถูกต้องและให้การบรรเลงประกอบบทสวดเป็นไปได้อย่างเรียบร้อย ผู้วิจัยได้ทำการแยกทำนองโดยบันทึกเป็นตัวโน้ต 1 แถว พร้อมทั้งใส่บทสวดภาษาจีน 1 แถว และคำอ่านภาษาไทยควบคู่ไปกับโน้ตอีก 1 แถว ซึ่งทำให้สามารถทราบทำนองของบทสวดแต่ละบทได้

3. ความหมายของบทสวด

การสวดมนต์ทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น. หรือการสวดปักเต้าเก็ง มีความหมายของบทสวดต่างๆ ดังนี้ 1. คำกล่าวบูชารูปเทียน มีความหมายถึงการบูชา กลิ่นหอมของธูปที่เกิดจากการจุดของผู้มีจิตศรัทธาล่องลอยไปไกลเพื่อเป็นการแสดงความเคารพนอบน้อมแด่พระโพธิสัตว์ทุกพระองค์ 2.บทโค

เก่งก็หรือคาถาบทแรก มีความหมายเล่าถึงพระมณีนุชศรีโพธิ์สัตว์ผู้ได้สดับรับฟังการแสดงธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้าและตั้งคำถามเกี่ยวกับดาวเทพสถิตเคราะห์ทั้ง7ซึ่งมีอำนาจในการดลบันดาลสิ่งต่างๆ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตอบคำถามนั้นๆ พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดของดาวเทพสถิตเคราะห์ทั้ง7 อันได้แก่พระพุทธรูป 7 พระองค์ และพระโพธิสัตว์ 2 พระองค์เมื่อได้ฟังคำอธิบายของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ทำให้เข้าใจถึงที่มาที่ไปของพระเจ้าทั้ง9พระองค์ จึงมีความยินดีและนอบน้อมสรรเสริญ และขอพรให้ดาวเทพสถิตเคราะห์ช่วยปกปักรักษา ขอพรให้สิ่งที่ตั้งใจไว้สำเร็จตามที่ใจคิด 3.บทจ้งอยากมีความหมายถึงการแสดงความนอบน้อมแด่ พระธรรมสันนิบาตวัฒนธรรมชั้นชาเจ้าพระพุทธรูป และพระโพธิสัตว์ต่างๆ พระองค์ 4. หยกชื้อกวงเต้งจิงจั้ง (พระคาถาโทษชอกชอก) มีความหมายแสดงความนอบน้อมต่อพระโฆษชัยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต ผู้ประเสริฐ 5. ห่วยเฮียงบั้ง (บทแผ่เมตตา)มีความหมายถึงการแผ่อุทิศส่วนกุศลต่อสรรพสัตว์ทั้งปวง

4. โอกาสที่ใช้ในพิธีกรรม

จากการศึกษาดนตรีประกอบการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ ทั้ง 6 เพลง พบว่า เพลงบรรเลง 3 เพลงเป็นเพลงที่ใช้บรรเลงตอนโหมโรงเพื่อให้ทราบว่ากำลังจะมีการสวดมนต์เกิดขึ้น เป็นการรอเพื่อเตรียมความพร้อมต่างๆ ในการทำพิธี ส่วนเพลงอื่นๆ ใช้บรรเลงคั่นระหว่างบทสวด เพื่อให้พระสงฆ์ได้หยุดพักเหนื่อยและดื่มน้ำเนื่องจากการสวดแต่ละบทใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน สำหรับทำนองเพลงที่ใช้บรรเลงคลอไปกับบทสวดมีนัยสำคัญ เพื่อให้พระสงฆ์ที่ทำการสวดไม่เหนื่อยจนเกินไป ในช่วงรอยต่อของการหายใจจะเป็นช่วงที่ไม่มีสวด การที่มีดนตรีทำให้ท่านอย่งคงเป็นไปอย่างต่อเนื่องและทำให้การสวดเป็นระเบียบเรียบร้อย

การอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ดนตรีในการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ: กรณีศึกษาโรงเรียนกัมมียอ อีตั่ว ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจของโรงเรียนกัมมียออีตั่วมีเอกลักษณ์เฉพาะ คือมีการนำเอาดนตรีเข้ามาประกอบการสวดมนต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสวดมนต์ทำวัตรเย็นช่วง 19.00 น. หรือการสวดบทปักเต้าเกงซึ่งเป็นบทสวดที่มีความไพเราะ การนำดนตรีเข้ามาประกอบการสวดมนต์ทำวัตร มีส่วนช่วยพระสงฆ์ผู้ทำพิธี เนื่องจากการสวดมนต์ทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น. ค่อนข้างใช้เวลานาน การที่มีดนตรีบรรเลงคั่นระหว่างบทสวดแต่ละบท ทำให้พระสงฆ์ได้หยุดพักดื่มน้ำและหายใจ เนื่องจากบริเวณที่ทำพิธีค่อนข้างมีควันทูหนาแน่น ซึ่งเป็นอุปสรรคในการสวดมนต์ทำวัตรของพระสงฆ์ สำหรับการบรรเลงคลอไปกับบทสวดช่วยให้การสวดมนต์มีความไพเราะมากขึ้น เพราะเป็นการปิดช่องว่างของการสวดมนต์ที่ไม่ต่อเนื่องเวลาพระสงฆ์หายใจเมื่อจบประโยค สำหรับนักดนตรีที่บรรเลงประกอบบทสวดต้องมีความสามารถ

และไหวพริบ เพราะนอกจากจะมีเทคนิคเฉพาะตัวที่คิดค้นขึ้นมาเองแล้ว ในการบรรเลงประกอบการสวดยังมีความยากของการบรรเลงเนื่องจากพระสงฆ์ที่ทำการสวดมักจะมีการเปลี่ยนบันไดเสียงทุกครั้ง ที่ขึ้นบทสวด หรือแม้แต่ในขณะที่ทำการสวดอยู่ด้วยก็ตาม ซึ่งนักดนตรีต้องจับบันไดเสียงและเปลี่ยนเสียงตามการสวดของพระสงฆ์อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การสวดมนต์ทำวัตรมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และจังหวะแม่นยำถูกต้องตลอดการสวด ต่างจากการทำวัตรในเทศกาลกินเจของโรงเจอื่นๆ ส่วนมากจะเป็นการสวดโดยพระสงฆ์อย่างเดียวไม่มีดนตรีประกอบ จึงทำให้การสวดมนต์ทำวัตรของโรงเจนั้นก็มีย่ออีต้วน่าสนใจและควรค่าแก่การศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาดนตรีในการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจ: กรณีศึกษาโรงเจบันกิมยี่อีต้วน ตำบลสารชะงัก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับดนตรี และพิธีกรรมการสวดมนต์ทำวัตรในเทศกาลกินเจของพุทธศาสนิกายมหายาน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรทำการศึกษาบทเพลงที่เกี่ยวกับพิธีกรรมของชาวจีนเชื้อสายต่างๆ ที่อยู่ในประเทศไทย
2. ควรทำการศึกษาพิธีกรรมอื่นๆ ที่มีดนตรีประกอบ ของกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล จันทสร. (2506). *อิทธิพลของชาวจีนโพ้นทะเล*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองรัตน์
ขจัดภัย บุรุษพัฒน์. (2517). *ชาวจีนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา
จิตรา ก่อนันทเกียรติ. (2542). *ธรรมเนียมนี้คือคำพร เฮง เฮง เฮง ชก*. กรุงเทพฯ: แพรวสำนักพิมพ์.
จุลจักรพงษ์, พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า. (2505). *เจ้าชีวิต*. พระนคร: อักษรสัมพันธ์.
จุลชีพ ชินวรรณ. (2528). *สัมพันธ์ไมตรีไทย-จีน ทศวรรษแห่งมิตรภาพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
เฉลิม ยงบุญเกิด. (2407). *กระษาปณ์ไทย: ฉบับพิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พลเอกบริบูรณ์
จุละจาริตต์*. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมนาฬการแห่งประเทศไทย.
เฉลิมศักดิ์ พิบูลศรี. (2540). *ดนตรีเอเชียตะวันออก*. ขอนแก่น: คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
----- (2540). *ดนตรีจีน*. ขอนแก่น: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ณรงค์ชัย ปิฎกัธ. (2542). *สารานุกรมไทยวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่ม 5. มุขนิธิสารานุกรม
วัฒนธรรมไทยธนาคาร ไทยพาณิชย์*. กรุงเทพฯ: สยามเพรสแมนเนจเมนท์.
ดวงใจ อมาตยกุล. (2533). *ดนตรีตะวันออก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ดุริณี แก้วม่วง; และคณะ. (2542). *จีน: ผู้คนและวัฒนธรรมในภาคใต้. สารานุกรมภาคใต้ เล่ม 4*.
กรุงเทพฯ: มุขนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.
ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2504). *จดหมายเหตุประกอบเรื่อง
ไกลบ้าน*. พระนคร: พิมพ์พระจันทร์.
ถ้วน ลี เสง, บุญยง ไร่สุขสิริ. (2543). *ความเป็นมาของวัดจีนและศาลเจ้าจีนในประเทศไทย*.
กรุงเทพฯ: ส่องสยาม.
ทิพากรวงษ์, เจ้าพระยา. (2504). *พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 3*. กรุงเทพฯ:
องค์การค้าคุรุสภา.
ธรรมาภรณ์ วงศ์บุญชัยนันต์. (2547). *พิธีงเด็ก: ระบบสัญลักษณ์และระบบเครือญาติของชาวจีน
แต่จิ๋วในเยาวราช*. ปริญญาโท ศศ.ม..(ศิลปกรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- นงเยาว์ จิตตะปุตตะ. (2526). *บทบาทของสิ่งพิมพ์ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อการเมือง การปกครอง (พ.ศ. 2453-2468)*. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. (ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- นงเยาว์ ชาญณรงค์. (2531). *วัฒนธรรมและศาสนา*. กรุงเทพฯ: นำกัการพิมพ์.
- เนตรดาว พละมาตย์. (2530). *ศาลเจ้าจีนในเมืองไทย. คนจีน 200 ปี ภายใต้พระบรมโพธิสมภาร ภาค 2*. กรุงเทพฯ: เส้นทางเศรษฐกิจ.
- ประทุมพงศาธาร ฉบับหอสมุดแห่งชาติเล่ม 9. (2508). พระนคร: ก้าวหน้า.
- พรพรรณ จันทโรนานนท์. (2532). *जूฑเบิกร่องเรื่องสิริมงคลของชาวจีนเมืองโบราณ*. 22(1).
- พลกุล อังกิ้นท์. (2514). *บทบาทชาวจีนในประเทศไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พลศักดิ์ จิโรกรศิริ. (2533). *บูรณาการทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พีระชัย ลีสมบุรณ์ชัย. (2545). *มานุษยวิทยาทางดนตรี*. ราชบุรี: คณะมนุษยศาสตร์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ภูวดล ทองประเสริฐ. (2547). *จีนโพ้นทะเลสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: แบรินด์เอจ.
- รัศมี เชื้ออารีย์ไพศาล. (2546). *ดนตรีพื้กเด็กจีนและ กรณีศึกษาโรงเจคิ่น ซูอ่า*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ดนตรี). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาลัยวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- วัลภา บุรุษพัฒน์. (2517). *ชาวจีนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.
- สภาวิจัยแห่งชาติ. (2508). *การวิจัยเรื่องปัญหาคนจีนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สภาวิจัยแห่งชาติ.
- สมบุรณ์ สุขสำราญ. (2530). *ความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรมของชุมชนชาวจีน*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิง อู่ใหญ่. (2543). *ความสัมพันธ์ไทย-จีน เหลียวหลังแลหน้า*. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกรี เจริญสุข. (2537). *ดนตรีไทยในทัศนของนักดนตรีสากล*. นครปฐม: ดนตรีไทยอุดมศึกษา ประจำปี 2537, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เสถียร โกเศศ; และนาคะ ประทีป. (2475). *ลัทธิของเพื่อน. ตอนลัทธิศาสนาของจีน ภาค 4*. กรุงเทพฯ

- แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. (2542). *กตัญญูของชาวจีนที่สะท้อนผ่านพิธีกรรมงูเด็ก: กรณีศึกษาพิธีงูเด็กจีนไหหลำในสังคมไทย*. งานวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2525). *วัฒนธรรม ศาสนาและชาติพันธุ์: วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Coughlin, Richard J. (1975). *Double Identity: The Chinese in Modern Thailand*. Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Barnett, A. Doak. (1960). *Communist China and Asia*. London: Oxford University Press.
- Mitchison, Louis. (1961). *The Overseas Chinese*. London: The Bodley Head.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

บทสวดมนต์ทำวัตรเย็น 19.00 น(ปักเท้าเกง).

หน้าปกบทสวดมนต์ ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

พระศากยมุนีพุทธเจ้า

佛文尼牟迦釋師本無南

稱揚若讚歎
我今受皈依
天人之導師
法王無上尊

北牟清
延壽妙經

億劫莫能盡
能滅三祇業
四生之慈父
三界無倫匹

พจก. สิตสาตยการพิมพ์ (เชียงใหม่)

ออฟฟิศ : 02-4377179, 02-4385443

มือถือ : 094-2645969, 081-3735083, 081-5502268

F-mail : ss.print@yahoo.com / Id Line : ss.print

南無東方妙寶世界光音自在如來
 南無東方最勝世界運意通證如來
 奉請七佛二菩薩
 南無延壽會上諸佛菩薩
 南無香雲蓋菩薩摩訶薩
 隨處結祥雲誠意方慇諸佛現全身
 爐香乍爇法界蒙薰延壽會上悉遙聞
 北斗經香讚

(南無) (東方) (妙寶) (世界) (光音) (自在) (如來)
 (南無) (東方) (最勝) (世界) (運意) (通證) (如來)
 (奉請) (七佛) (二菩薩)
 (南無) (延壽) (會上) (諸佛) (菩薩)
 (南無) (香雲) (蓋) (菩薩) (摩訶) (薩)
 (隨處) (結祥) (雲誠) (意方) (慇諸) (佛現) (全身)
 (爐香) (乍爇) (法界) (蒙薰) (延壽) (會上) (悉遙) (聞)

(南無) (東方) (妙寶) (世界) (光音) (自在) (如來)
 (南無) (東方) (最勝) (世界) (運意) (通證) (如來)
 (奉請) (七佛) (二菩薩)
 (南無) (延壽) (會上) (諸佛) (菩薩)
 (南無) (香雲) (蓋) (菩薩) (摩訶) (薩)
 (隨處) (結祥) (雲誠) (意方) (慇諸) (佛現) (全身)
 (爐香) (乍爇) (法界) (蒙薰) (延壽) (會上) (悉遙) (聞)

(南無) (東方) (妙寶) (世界) (光音) (自在) (如來)
 (南無) (東方) (最勝) (世界) (運意) (通證) (如來)
 (奉請) (七佛) (二菩薩)
 (南無) (延壽) (會上) (諸佛) (菩薩)
 (南無) (香雲) (蓋) (菩薩) (摩訶) (薩)
 (隨處) (結祥) (雲誠) (意方) (慇諸) (佛現) (全身)
 (爐香) (乍爇) (法界) (蒙薰) (延壽) (會上) (悉遙) (聞)

開經偈

(นเรศวร)

南	南	南	南	南	南	南
無	無	無	無	無	無	無
西	西	東	東	東	東	東
方	方	方	方	方	方	方
妙	妙	滿	淨	淨	無	圓
圓	喜	月	住	住	憂	珠
世	世	世	世	世	世	世
界	界	界	界	界	界	界
安	華	藥	法	廣	最	金
樂	藏	師	海	達	勝	色
自	莊	琉	遊	智	吉	成
在	嚴	璃	戲	慧	祥	就
菩	菩	光	如	如	如	如
薩	薩	如	來	來	來	來
		來				

無^ป上^{เซียง}甚^{ชิม}深^{ชิม}微^{มุ}妙^{เมียว}法^ผ

百^{นัก}千^{เซียง}萬^{วัน}劫^{กัป}難^{นัน}遭^{เจอ}遇^ง

我^{งอ}今^{กัป}見^{เกียบ}聞^{มุ}得^{เต็ก}受^{เซา}持^ช

願^{ฮง}解^{ไก}如^{ยุ}來^{ไล}真^{จิน}實^{สิก}義^ง

南^{นำ}無^{มอ}延^{เอียง}壽^{ชิว}會^{ฮย}上^{เซียง}諸^{จู}佛^{พู}菩^{พู}薩^{สะ}

三稱 (3 จบ)

佛^{พู}說^{สว}天^{เทียน}中^{จง}北^{ปัก}斗^{เคา}古^{กู}佛^{พู}消^{เซียว}災^{ใจ}延^{เอียง}壽^{ชิว}妙^{เมียว}經^{เกง}

北斗清炎延壽妙經

如^{ยอ}是^{ชือ}我^{งอ}聞^{ปุน}一^อ時^{ชือ}佛^{พู}在^{ใจ}淨^{เจง}居^{กั}天^{เทียน}宮^{กง}集^{จิบ}諸^{จู}天^{เทียน}

衆^{จง}帝^{ตี}釋^{เสก}梵^{ฟาม}皇^{วัง}八^{ปา}部^ป四^{ชือ}衆^{จง}廣^{วง}談^{นา}法^ผ要^{เยา}爾^อ時^{ชือ}

曼^{มัน}殊^{ซู}室^{สิก}利^ล菩^ผ薩^{สะ}從^{ซง}座^{ซอ}而^อ起^{คิ}前^{เชียน}白^{ปัก}佛^{พู}言^{ยง}世^{ชือ}

尊^{จุน}伏^{ฟุ}見^{เกียบ}帝^{ตี}皇^{วัง}宰^{เจีย}輔^{พู}貴^{กั}賤^{จิน}衆^{จง}生^{เซง}四^{ชือ}象^{เซียง}五^อ行^{ฮง}

含靈蠢動。莫不皆繇。北斗七元之所主。
 宰。何故是星於周天中。威權威德最尊。
 最上。惟願世尊為衆宣說。一切人天咸。
 知。皈向爾時世尊。告曼殊室利菩薩及。
 諸大衆言。善哉善哉。吾今為汝及末世。
 衆生。敷宣因繇。與當來世咸共知之。是。
 七元尊星。福被羣生。恩施萬彙。功德者。
 也。於時世尊。即說北斗七元古佛聖號。

此本清吳延壽抄經

(五)

北斗ป๋ก เต่า第一ดี่ อี้大魁ต้า ขู่陽明เอียง เม่ง貪狼กาน ล่อ太星ไท่ ซว่星君ก๊น ก๊น

是ชือ東方ต้ง ฟัง最勝จู่ เซ่ง世界ชือ ไก運意ย่น อี้通證ตง ล่อ如來ยว ไถ

北斗ป๋ก เต่า第二ดี่ อี้大魁ต้า ขู่陰精อิม ไก巨門จี ม่น元星ยวน ก๊น星君ก๊น ก๊น

是ชือ東方ต้ง ฟัง妙寶เมี่ยว ป่า世界ชือ ไก光音กวาง อิม自在ไจ ลอ如來ยว ไถ

北斗清炁延壽妙經

北斗ป๋ก เต่า第三ดี่ ซา大醜ต้า ชวน真人จื๋น เจิน祿存ล่อ ซวน貞星เจิน ซว่星君ก๊น ก๊น

是ชือ東方ต้ง ฟัง圓珠ยวน จู世界ชือ ไก金色กิม ไถ成就เจอ ลอ如來ยว ไถ

北斗ป๋ก เต่า第四ดี่ ซือ大魁ต้า ขู่玄冥ฮวน เม้ง文曲เวิน ม่น紐星นีว ก๊น星君ก๊น ก๊น

是ชือ東方ต้ง ฟัง無憂มว ยว世界ชือ ไก最勝จู่ เซ่ง吉祥ก๊ย ก๊น如來ยว ไถ

北斗^{ปัก}第五^{เตา}大^{ตี}醮^{อู}丹^{ตำ}元^{ปัก}廉^{ตั้ง}貞^{ยืน}罡^{หันม}星^{เจง}君^{เกียน}

是^{ชือ}東方^{ตัง}淨^{ฟ้ง}住^{เจง}世界^{จุ}廣^{ชือ}達^{โก}智^{กวาง}慧^{ตะ}如^{ตี}來^ไ

北斗^{ปัก}第六^{เตา}大^{ตี}醮^{ลว}北^{ตำ}極^{ปัก}武^{เกก}曲^{บุ}紀^{เขวียก}星^{กั}君^{เซ่ง}

是^{ชือ}東方^{ตัง}法^{ฟ้ง}意^{ฉับ}世界^{อือ}法^{ชือ}海^{โก}遊^{ฉับ}戲^ไ如^{อ้าว}來^{ชือ}

北斗清炎延壽妙經

北斗^{ปัก}第七^{เตา}大^{ตี}醮^{ชี}天^{ตำ}關^{เพียว}破^{เพียน}軍^{ก้วน}關^{ฟ้อ}星^{กัณ}君^{ก้วน}

是^{ชือ}東方^{ตัง}滿^{ฟ้ง}月^{มุน}世^{แย}界^{ชือ}藥^{โก}師^{ยัก}光^{ชือ}如^{ลิ้ว}來^{ลิ้ว}

北斗^{ปัก}第八^{เตา}洞^{ปา}明^{ทง}外^{เม้ง}輔^ไ星^{ปัก}君^{ตั้ง}

是^{ชือ}西方^{ชือ}妙^{ฟ้ง}喜^{เมียว}世^{ชือ}界^{โก}華^{ฟา}藏^{จ้ง}莊^{ชึง}嚴^{จิม}菩^{ฝู}薩^{ตัก}

北斗第九隱光內弼星君

是西方妙圓世界安樂自在菩薩

於是曼殊室利菩薩及諸大眾聞佛開

演如上星真皆是過去吉祥善逝大悲

世尊普為衆生化身示現各各歡喜得

未曾有稽首稱讚而說偈言

大聖諸善逝
無上吉祥尊

過去已修證
離欲超世間

北斗清炁延壽妙經

(八)

正 จิน	爾 อีอ						
月 เย	時 ชีอ						
人 เลิน	佛 ฟ	如 ย	我 งอ	善 เชียง	輔 ปู	化 ฟา	垂 ชุย
日 ยื่อ	告 เกา	是 ชีอ	等 ตัง	哉 ใจ	弼 แปะ	身 เซง	慈 จีอ
七 ชี	大 ไฉ	經 เกง	今 กิม	釋 เชก	共 กง	天 เทียน	四 ชีอ
月 เย	衆 จุง	功 กง	已 อี	迦 เกีย	權 คิม	中 ตัง	劫 คิม
七 ชี	若 หยุก	德 เค็ก	聞 ปุน	師 ชีอ	衡 ฮง	主 จู	後 เฮ
日 ยื่อ	有 เยา						
九 กิว	善 เชียง	求 คิ่ว	願 ยง	為 ไว	主 จู	北 ปัก	憐 เลียง
月 เย	男 นา	佛 ฟ	廣 กวาง	衆 จุง	宰 จอย	極 เก็ก	愍 มิน
九 กิว	信 ซิง	盡 จิ้น	於 อี	故 ก	於 อี	七 ชี	諸 จู
日 ยื่อ	女 นย	宣 ซิน	末 มก	宣 ซิน	萬 วัน	元 ยีน	羣 คิม
每 มย	於 อี	揚 เอียง	世 ชีอ	說 ชวบ	巢 ฉย	尊 จุน	有 เยา
月 เย	每 มย						
七 ชี	年 เนียน						

九日本命生辰日着清淨衣服對星像
 前志心稱念七佛二菩薩星真聖號隨
 心所求克念感應更能布燈如斗設淨
 水香花於夜分時虔誠祈禱咸得遂意
 佛告曼殊室利菩薩世間宰官居士僧
 尼道俗若貴若賤但有識情皆屬北斗
 所主若聞此經受持讀誦設像布斗香
 花供養如是之人祿位崇高壽命延長

有命逢惡曜運值威星暴赤熱眼翳膜
 兼持齋戒即得災厄消除病源脫體若
 樂若年災月厄疾病纏身受持此經
 受持此經專心供養邪鬼退藏即得安
 魔所侵鬼神為害惡夢驚惕心神昏亂
 亡者昇天現存獲福若有男女或被邪
 度恐滯幽途若能持誦斯經授梓印施
 獲福無量若有先亡遠年近日未能超

此牛清災延壽妙經

(十一)

焚 ฟาม 香 เซียง 拜 ปาย 誦 ซัง 此 ชี 經 เกิง 即 เจียก 得 เต็ก 田 เตียน 蠶 ซอ 倍 ไพบ 獲 หวัค 畜 เทก 養 เอียง 成 เซง	榜 บั้ง 若 หยุก 有 เฮา 田 เตียน 園 ยวน 六 ลิ่ว 畜 เทก 耕 กึง 耘 ยวน 少 เซา 成 เซง 可 คอก 以 เอี 淨 เจง 室 ตึก	祝 จุก 嗣 ซื่อ 即 เจียก 生 เซง 聰 ซัง 慧 ฟุย 之 จิอ 男 น้า 祝 จุก 名 เมง 即 เจียก 登 เตง 龍 ลึง 虎 ฟุ 之 จิอ	焚 ฟาม 香 เซียง 北 ปัก 斗 เตา 之 จิอ 前 เซียน 拜 ปาย 誦 ซัง 此 ชี 經 เกิง 七 ชี 遍 เฟียน 至 จี 百 ปัก 遍 เฟียน	作 จก 吉 กิด 祥 เซียง 若 หยุก 有 เฮา 男 น้า 子 จิอ 求 คิ่ว 嗣 ซื่อ 科 คอก 名 เมง 能 นัง 於 เอี 靜 เจง 夜 เย	誦 ซัง 持 ชี 此 ชี 經 เกิง 七 ชี 遍 เฟียน 至 จี 七 ชี 遍 เฟียน 凶 ฮยง 殃 ยง 殄 จิน 滅 มิก 諸 จู	怪 ไกว 禽 คำ 鳴 เมง 但 ตัน 能 นัง 布 บุ 燈 เตง 北 ปัก 斗 เตา 之 จิอ 前 เซียน 香 เซียง 花 ฮัว 淨 เจง 水 ซูย	遮 แฉ 睛 เซิง 官 กวน 事 ซื่อ 牽 คัง 連 เวียง 獄 ยัก 囚 จิ่ว 禁 กัม 繫 เอี 五 ฮุ 夜 เย 惡 ฮก 夢 มึง 百 ปัก
---	---	--	--	---	---	--	---

北斗清炎延壽妙經

(十二)

羣。或有女人累傷胎甲。臨產至時。心懷
 憂慮。但能香花供養。持誦此經。即得寬
 家。解釋易於分娩。母子團圓。男女端正。
 佛言。善男子。須知北斗古佛。宏大慈悲。
 示現天中。主張年命。統領乾坤。上至帝
 王。以及黎庶。天地山河。禽獸草木。一切
 皆遵七元星君之所管照。若有災衰厄
 急。即當布燈虔告。持誦此經。即獲護佑。

北斗清炁延壽妙經

(十五)

如意吉祥。若有國士臨於戰敵。能持是
 經。心無間斷。設立聖像。如法供養。即得
 斗氣加威。天罡順照。將勝兵強。鋒端馬
 勇。隨所至方。應呼克伏。佛言如是。七元
 如來感應。無量窮劫。難宣。即於是中。
 而說咒曰。
 唵。曷。那。檀。那。吒。吒。帝。摩訶帝。
 娑婆訶。

此斗清梵經卷之終

南無延壽會上諸佛菩薩摩訶薩。三稱 (8 จบ)

魑魍輔弼強稽首宣揚福祿壽綿長。

北極光芒普照四方。魑魍魎魎魍魎輝煌。

讚曰

佛說天中北斗古佛消災延壽妙經

行。天龍八部。星真鬼神恭敬作禮。信受奉

佛說此經已。曼殊室利菩薩及諸大衆。

藥師灌頂真言

(บาลีฉบับสันสกฤต)

南謨薄伽伐帝。鞞殺社。窣嚩釁。嚩琉璃鉢。

囉婆喝喇闍也。怛他揭哆耶。阿囉訶帝。

三藐三勃陀耶。怛姪他。唵。鞞殺逝。鞞殺

逝。鞞殺社。三沒揭帝。莎訶。

回向文 (mantra)

願以此功德。

普及於一切。

誦念北斗經。

消災求福慧。

พระเวทโพธิสัตว์

薩 菩 駄 韋 法 護 無 南

北 牟 清 笑 延 壽 妙 經

(十 七)

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สิตลาลัยการพิมพ์ (เชียงใหม่)
25-27 ถนนประชาธิปไตย แขวงสมเด็จเจ้าพระยา
เขตคลองสาน กรุงเทพฯ 10600
☎ : 02-437-7179 ☎ : 02-438-5443
☎ : 089-536-6173, 089-827-6868
E-mail : seetalasaprinting2003@yahoo.com

普願罪障悉消除 願消三障諸煩惱

世世常行菩薩道 願得智慧真明了

ภาคผนวก ข

โน้ตเพลงประกอบบทสวดทำวัตรเย็น 19.00 น(ปักเต้าเกง).

เพลงบรรเลง

1. เพลงจับปุยจั่ว (เหล้า10 จอก)

2. เพลงไคซีเท้ง (หน้าต่าง 4 บาน)

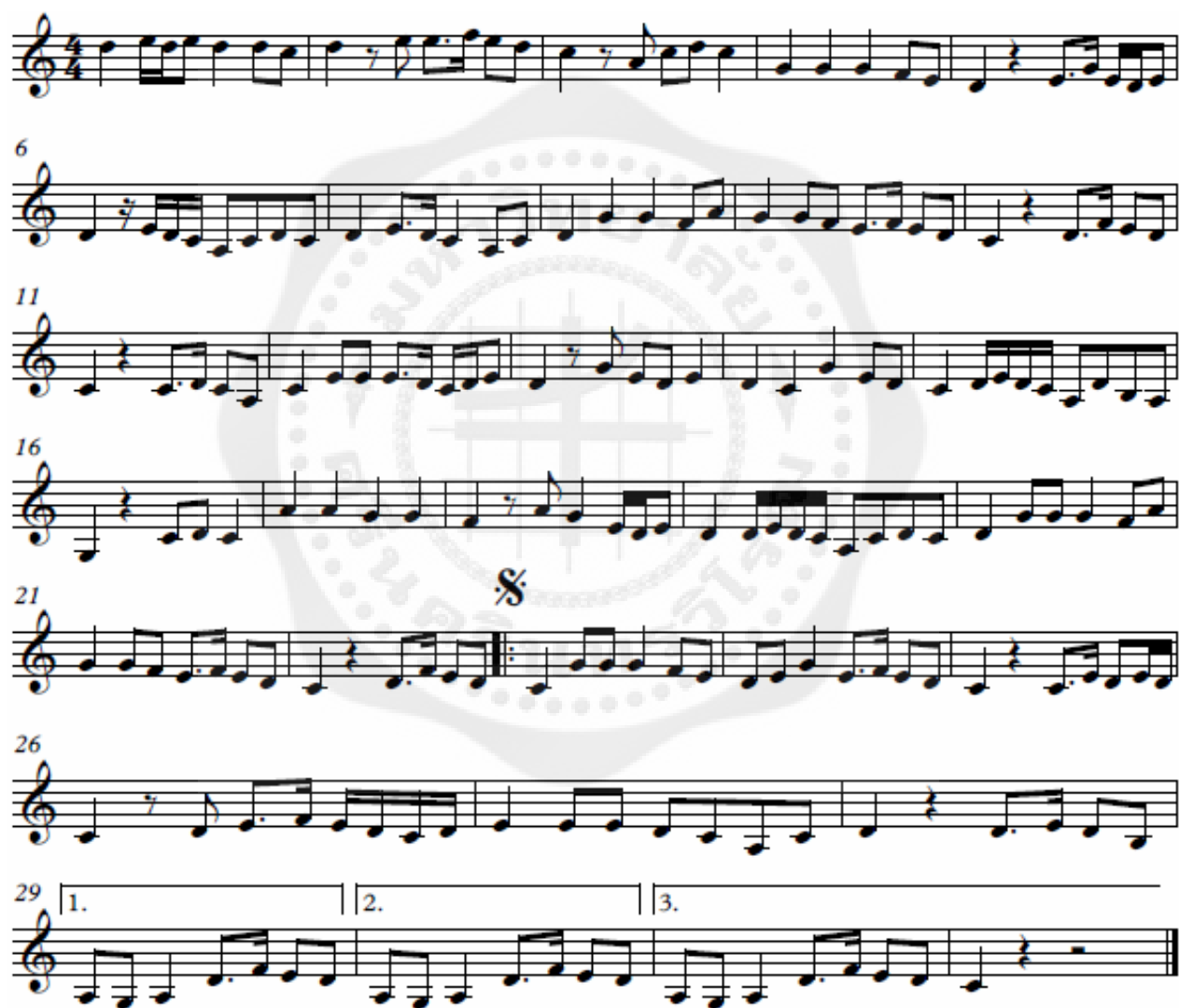

3. เพลงปักเจียเก็ง (วังทางเหนือ)

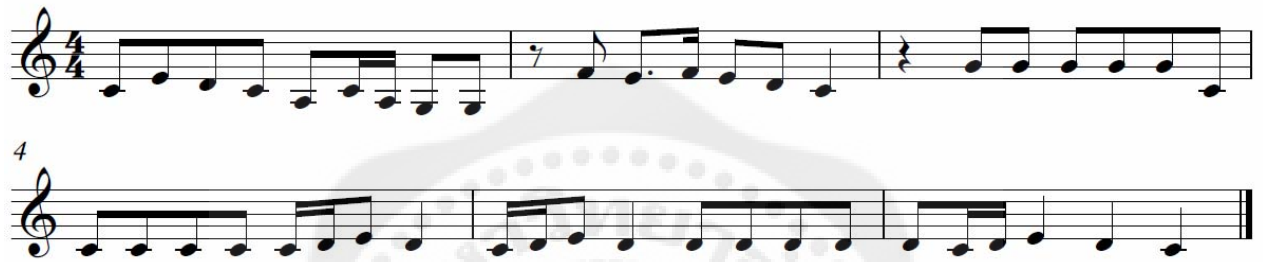
เพลงประกอบบทสวด

บทบูชารูปเทียน

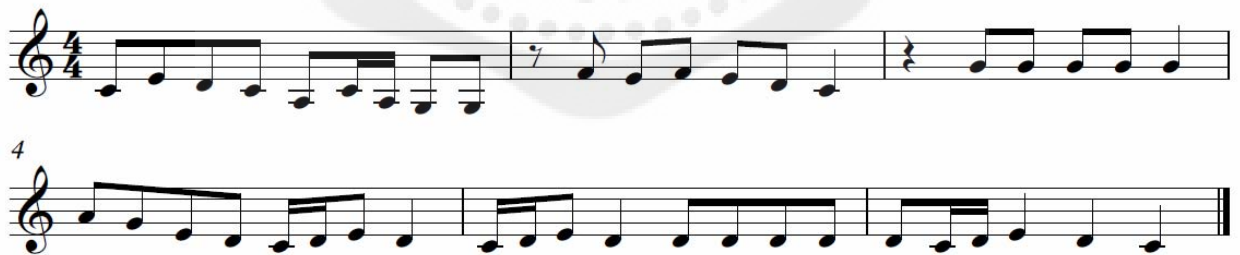

บทนำซึงปักเต้า

รอบที่ 1-7

รอบที่ 8-9

บทจำลองยาก

6

11

16

21

26

29

1. 2. 3.

บทโหม่ชอภิเชก

ภาคผนวก ค

ภาพพิธีกรรมในเทศกาลกินเจ โรงเจบ่อนกิมฮื้ออี้ตั่ว อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

นายงกล ทิมอรุณ ประธานกรรมการมูลนิธิเพื่อโรงเจตลาดบ้านหมู๋

ที่มา: เชียรชिरา งามรัตนกุล (2559)

บริเวณโต๊ะหมู่บูชาสำหรับประกอบพิธี ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

พระสงฆ์นิคายมหายานประกอบพิธีสวดมนต์ทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น.

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

การประกอบพิธีทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น. ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

ผู้ถือศีลที่เข้าร่วมพิธีทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น. ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

การเดินเวียนรูปในพิธีทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น. ที่มา: เชียรชิตรา งามรัตนกุล (2559)

การเดินเวียนรูปในพิธีทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น. ที่มา: เชียรชิตรา งามรัตนกุล (2559)

พระสงฆ์เดินนำหน้าขบวนในการเดินเวียนรูปในพิธีทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น.

ที่มา: เขียวธิดา งามรัตนกุล (2559)

วงดนตรีบรรเลงประกอบการเดินเวียนรูปในพิธีทำวัตรเย็นรอบ 19.00 น.

ที่มา: เขียวธิดา งามรัตนกุล (2559)

ผู้ถือศีลที่เข้าร่วมพิธีทำวัตรเย็นรอบ 16.00 น. ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

การสวดมนต์ทำพิธีบริเวณศาลากวนอิมพันมือ เวลา 16.00 น.

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

พระสงฆ์ทำพิธีสวดทำวัตรรอบ เวลา 16.00 น. บริเวณศาลาเจ้าแม่กวนอิม

ที่มา: เขียวธิดา งามรัตนกุล (2559)

พระสงฆ์ทำพิธีสวดทำวัตรรอบ เวลา 16.00 น. บริเวณศาลาเจ้าแม่กวนอิม

ที่มา: เขียวธิดา งามรัตนกุล (2559)

ผลไม้และอาหารเจสำหรับถวายเจ้าแม่กวนอิม ที่มา: เชียรชิตรา งามรัตนกุล (2559)

ผลไม้และอาหารเจสำหรับถวายเจ้าแม่กวนอิม ที่มา: เชียรธิรา งามรัตนกุล (2559)

ภาพเขียนในศาลากวนอิมแปดเหลี่ยม ที่มา: เชียรธิรา งามรัตนกุล (2559)

บริเวณศาลากวนอิมแปดเหลี่ยมและทำน้ำแม่ น้ำบางปะกง

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

เครื่องทรงกระดาษและโต๊ะพิธีในงานพิธีเทกระจาก ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

พระสงฆ์ทำพิธีในงานพิธีเทกระจาก ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

พระสงฆ์ทำพิธีในงานพิธีเทกระจาด ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

ข้าวตอกเครื่องบูชาสำหรับโยนในพิธีเทกระจาด ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

เครื่องกระดาษสำหรับเผาในพิธีเผากระดาษ ที่มา: เขียวธรรมา งามรัตนกุล (2559)

ภูษาเงินภูษาทองในพิธีเผากระดาษ ที่มา: เขียวธรรมา งามรัตนกุล (2559)

การจัดเตรียมเครื่องกระดาษสำหรับเผาในพิธีเผากระดาษ

ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

การเผาเครื่องกระดาษในพิธีเผากระดาษ ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

พระสงฆ์ทำพิธีในพิธีปล่อยปลา ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

ปลาที่จะนำไปปล่อยคือตู้แม่ น้ำบางปะกง ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

โต๊ะพิธีและวงดนตรีบนแพขนดสำหรับพิธีลอยกระทง ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

พระสงฆ์ทำพิธีลอยกระทงบนแพขนดในพิธีลอยกระทง ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

การจัดโต๊ะพิธีในพิธีกฐน ที่มา: เขียวธิดา งามรัตนกุล (2559)

ขนมอี๋ ข้าวสวย น้ำตาล และน้ำ ในพิธีกฐน ที่มา: เขียวธิดา งามรัตนกุล (2559)

การจัดอาหารและผลไม้ถวายในพิธีกฐน ที่มา: เขียวธรรมา งามรัตนกุล (2559)

การจัดอาหารและผลไม้ถวายในพิธีกฐน ที่มา: เขียวธรรมา งามรัตนกุล (2559)

ตัวแทนผู้ถือกระถางรูปทำพิธีลงเรือส่งเจ้า ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

ตัวแทนผู้ถือกระถางรูปทำพิธีลงเรือส่งเจ้า ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

รื้อขบวนในพิธีส่งเจ้า ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

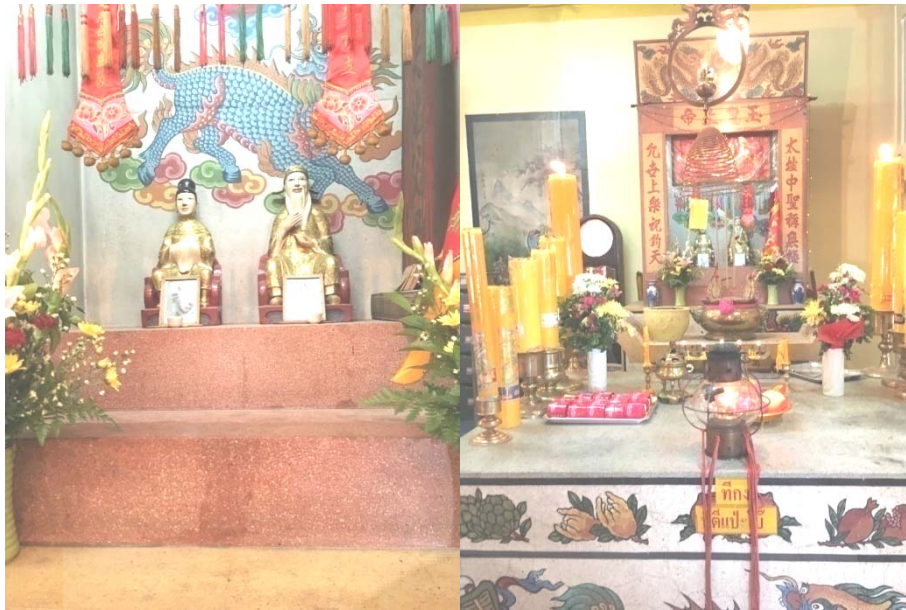
ประทัดจำนวนหลายพันนัดเพื่อจุดในพิธีส่งเจ้า ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

กระถางรูปและรูปปั้นกิวอ่องซุดโจ้ว ที่มา: เชียรธิรา งามรัตนกุล (2559)

รูปปั้นกิวอ่องซุดโจ้ว ที่มา: เชียรธิรา งามรัตนกุล (2559)

รูปปั้นทิกงและตะเกียงสัญลักษณ์ของทิกง ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

รูปปั้นปักเต้าแซกุน ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

เสาที่กงบริเวณข้างศาลเจ้าสำหรับแขวนตะเกียงสัญลักษณ์

ที่มา: เชียรธีรา งามรัตนกุล (2559)

ศาลอาทงและอาม่าบริเวณโรงเจบนถนนกิมฮืออี้ตั่ว ที่มา: เชียรธีรา งามรัตนกุล (2559)

บริเวณในศาลเจ้าสำหรับประกอบพิธีต่างๆ ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

บริเวณโต๊ะบัญชีสำหรับบริจาคทำบุญและติดต่อสอบถาม ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

บริเวณโรงนอนสำหรับผู้ถือศีลกินเจ ที่มา: เขียวริธา งามรัตนกุล (2559)

บริเวณครัวและโรงทานสำหรับรับประทานอาหาร ที่มา: เขียวริธา งามรัตนกุล (2559)

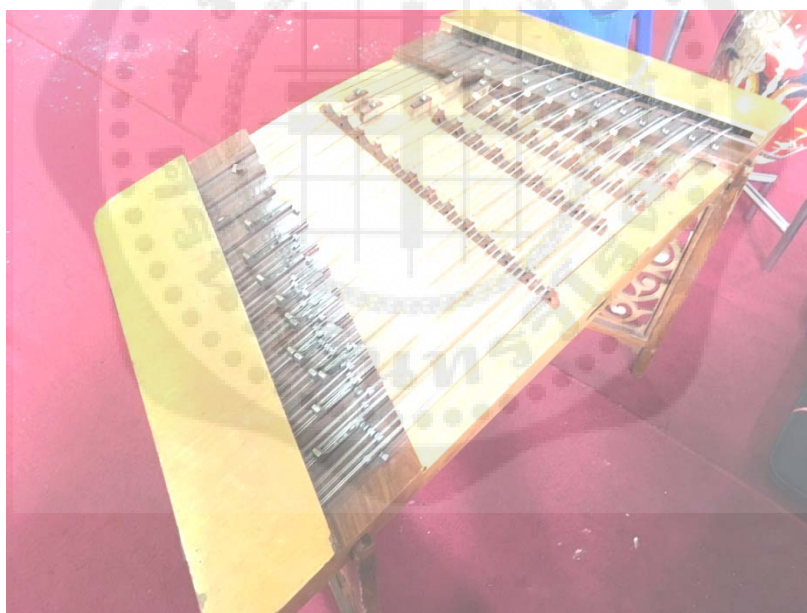
ซุ้มประตูใหญ่ติดถนนใหญ่และซุ้มประตูทางเข้าโรงเจ ที่มา: เชียรธิรา งามรัตนกุล (2559)

บริเวณหน้าโรงเจและบ้านเรือนใกล้เคียง ที่มา: เชียรธิรา งามรัตนกุล (2559)

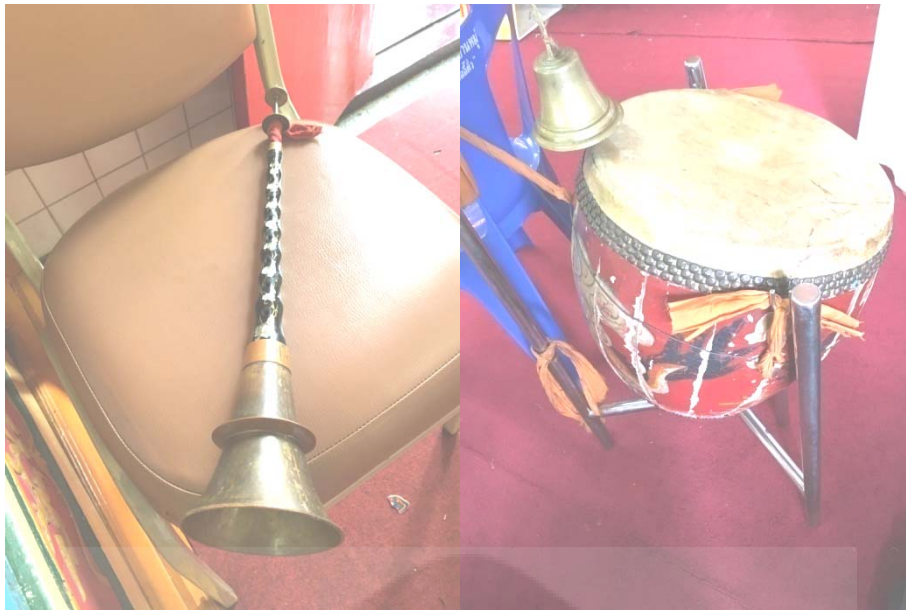

ปากซ้อที่ใช้ประกอบพิธีและปากซ้อมือถือขนาดเล็ก ที่มา: เชียรธิดา งามรัตนกุล (2559)

เอี๊ยะคัมหรือจิมจินที่ใช้บรรเลงในงานพิธีต่างๆในเทศกาลกินเจ

ที่มา: เชียรธิดา งามรัตนกุล (2559)

ตีผ้าและกลองที่ใช้บรรเลงในงานพิธีต่างๆในเทศกาลกินเจ

ที่มา: เชียรธิรา งามรัตนกุล (2559)

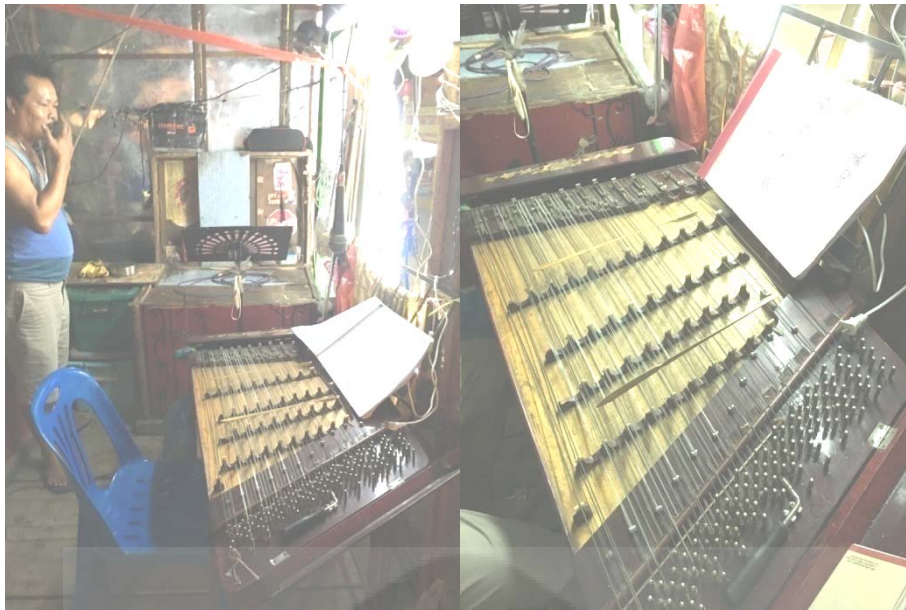
วงดนตรีที่บรรเลงในงานพิธีต่างๆในเทศกาลกินเจ ที่มา: เชียรธิรา งามรัตนกุล (2559)

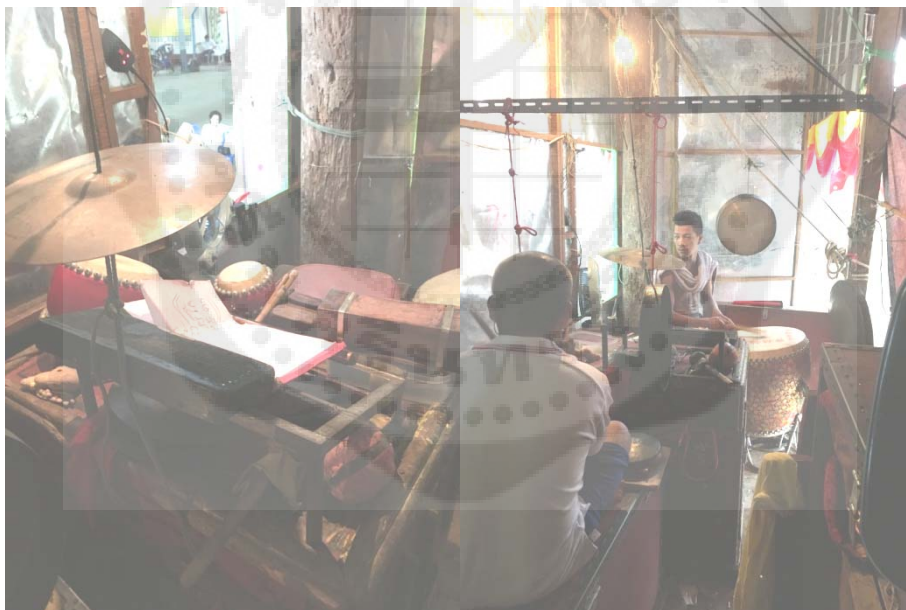
วงล้อแก้วที่ใช้บรรเลงในพิธีต่างๆ ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

โรงอุปรากรจีนของโรงเจบันกิมยี่อี่ตัว ที่มา: เขียวริรา งามรัตนกุล (2559)

เครื่องดนตรีที่ใช้สำหรับการแสดงอุปรากรจีน ที่มา: เชียรชิตรา งามรัตนกุล (2559)

เครื่องดนตรีที่ใช้สำหรับการแสดงอุปรากรจีน ที่มา: เชียรชิตรา งามรัตนกุล (2559)

นักแสดงอุปรากรจีนเดินเข้าศาลเจ้าเพื่อทำการป้อนเซียน
(แก๊บน)ที่มา: เซียร์ริรา งามรัตนกุล (2559)

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์เพื่องานวิจัยและตารางสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เพื่องานวิจัย

เรื่อง ดนตรีในการสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเทศกาลกินเจ: กรณีศึกษาโรงเรียนกัมมียอิตัว
ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

แบบสัมภาษณ์นักดนตรี

1. ชื่อนามสกุล
2. วันเดือนปีเกิด.....อายุ.....สัญชาติ.....
3. ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่หมู่ที่.....ซอย.....
ตำบลอำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
4. เริ่มเรียนดนตรีครั้งแรกเมื่อ.....
5. อาจารย์คนแรกชื่อ...เครื่องดนตรีชิ้นแรก.....
6. ความสามารถทางด้านดนตรีอื่นๆ.....
7. เทคนิคในการบรรเลงเครื่องดนตรี.....
8. การรับงานเล่นดนตรีตามที่ต่างๆ.....
9. ประวัติส่วนตัวอื่นๆ.....
10. เบอร์โทรศัพท์.....

แบบสัมภาษณ์กรรมการมูลนิธิโรงพยาบาลเพื่อตลาดบ้านหมู๋

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. วันเดือนปีเกิด...อายุ.....สัญชาติ.....
3. ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่หมู่ที่.....ซอย.....
ตำบลอำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
4. อาชีพปัจจุบัน.....
5. ประวัติความเป็นมาโดยสังเขปของโรงเจ.....
6. ฝั่งบริหารโรงเจ.....
7. ปี พ.ศ. ที่สร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆภายในโรงเจ.....
8. เหตุปัจจัยในการจ้างวงดนตรีบรรเลงประกอบการสวด.....
9. ทักษะคนที่มีต่อวงดนตรีที่ใช้เล่นประกอบการสวด.....
10. เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ.....

แบบสัมภาษณ์ประชาชนในละแวกโรงเจ

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. วันเดือนปีเกิด.....อายุ.....สัญชาติ.....
3. ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่หมู่ที่.....ซอย.....
ตำบลอำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
4. อาชีพปัจจุบัน.....
5. ประวัติความเป็นมาโดยสังเขปของโรงเจที่ทราบ.....
6. ความผูกพันของวิถีชีวิตของคนในชุมชนกับโรงเจ.....
7. ความเปลี่ยนแปลงของโรงเจตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน.....
8. ความเชื่อเกี่ยวกับการกินเจและสวดมนต์ทำวัตร.....
9. ทักษะคติที่มีต่อวงดนตรีที่ใช้เล่นประกอบการสวด.....
10. เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ.....

ตารางสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง

บุคคลผู้ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง	วันที่	สถานที่
นายสมบุรณ์ แซ่ปึ้ง	นักดนตรี	13 ต.ค. 2558	โรงเรียนกิมยี่ฮั้ว
นายกิมจ้วน แซ่ปึ้ง	นักดนตรี	14 ต.ค. 2558	โรงเรียนกิมยี่ฮั้ว
นายสมบุรณ์ แซ่ปึ้ง	นักดนตรี	6 ต.ค. 2559	โรงเรียนกิมยี่ฮั้ว
นายสุนิธิ ปิ่นแก้ว	นักดนตรี	6 ต.ค. 2559	โรงเรียนกิมยี่ฮั้ว
นายสมบุรณ์ แซ่ปึ้ง	นักดนตรี	7 ต.ค. 2559	โรงเรียนกิมยี่ฮั้ว
นายกิมจ้วน แซ่ปึ้ง	นักดนตรี	9 ต.ค. 2559	โรงเรียนกิมยี่ฮั้ว
นายกิมจ้วน แซ่ปึ้ง	นักดนตรี	10 ต.ค. 2559	โรงเรียนกิมยี่ฮั้ว
พระปรารนท แซ่ลี	พระสงฆ์	10 ต.ค. 2559	โรงเรียนกิมยี่ฮั้ว
นายจกกล ทิมอรุณ	ประธานมูลนิธิ	11 ต.ค. 2559	โรงเรียนกิมยี่ฮั้ว
นายพันนาม นุชกลาง	หัวหน้าคณะอุปการกิจ	11 ต.ค. 2559	โรงเรียนกิมยี่ฮั้ว
นางไฉ้จิม แซ่โหว	ผู้มาถือศีลกินเจ	12 ต.ค. 2559	โรงเรียนกิมยี่ฮั้ว

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวเอียรธิดา งามรัตนกุล
วันเดือนปีเกิด	21 เมษายน 2530
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนจิตรลดา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	หมู่บ้านบัวขาว มินบุรี กรุงเทพมหานคร 10510
	E-mail:teantira@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2552

ปริญญาตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์

จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2560

ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ